

ATHENSvoice

12 - 18 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2026, ΤΕΥΧΟΣ 987, 210 Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
WWW.ATHENSVOICE.GR **FREE PRESS** ΚΑΘΕ ΠΕΜΠΤΗ

Είναι η Αθήνα «πόλη των 15 λεπτών»;

Του Λουκά Βελιδάκη

Κρουασάν και djs

Πάρτι στους φούρνους της Αθήνας

Της Κατερίνας Καμπόσου

Αραβικά αρώματα

Η νέα παγκόσμια τάση

Της Αλεξάνδρας Τσόλκα

Αντώνης Μυριαγκός

Ο άνθρωπος πίσω από τον Καποδίστρια

Της Δήμητρας Γκρους

Πάολο Καρινιάνι

«Ο “Φάλσταφ” ήταν μια νέα πρόκληση»

Της Λένας Ιωαννίδου

Billie Kark

Μιλήσαμε με αφορμή τον νέο της δίσκο

Της Ελένης Βαρδάκη

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Ελληνική κουζίνα

Τα top μέρη για αυθεντικές ελληνικές γεύσεις

Της Χριστίνας Μισιρλή

Χτίζουμε το μέλλον μαζί γιατί αξίζει.

Για πάνω από 25 χρόνια δημιουργούμε αξία
καθημερινά στην τοπική κοινωνία και οικονομία.

- Με περισσότερα από **231 καταστήματα**
- Πάνω από **6.700 ανθρώπους**
- **Δράσεις** για το περιβάλλον
- Μια σειρά από **βιώσιμες πρακτικές**

Μάθε περισσότερα

Info-diet

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ

ΙΛΙΑ MALININ

Ο σαρ της εβδομάδας. Ο σκέιτερ του καλλιτεχνικού πατινάζ, γνωστός και ως «Θεός του τετραπλού», έχει αφήσει όλο τον κόσμο άφωνο. Ο 21χρονος από τη Βιρτζίνια δεν κυνηγά απλώς τα Χρυσά, αλλά τα όρια της ανθρώπινης δυνατότητας και αντοχής.

Ο ΜΠΑΛΑΡΙΝΑΣ

Το ευφάνταστο όνομα για αρχηγό σπείρας της Greek Mafia που διακινούσε λαθραία τσιγάρα.

Η ΠΟΛΗ-ΣΦΟΥΓΓΑΡΙ

Ο μόνος τρόπος να μην πνίγεται η Αθήνα με την κάθε δυνατή βροχή, λένε οι πολιορκημένοι, είναι να δημιουργηθούν πράσινα δώματα και ταράτσες, υδατοπερατά πεζοδρόμια, τεχνητές λίμνες στα πάρκα, δεξαμενές συλλογής βρόχινου νερού.

(σε κάποια άλλη διαγαλαξιακή πόλη ίσως...)

DONALD TRUMP & MELANIA

«Δισεκατομμυριούχος τηλεπαρουσιαστή, πρόεδρος χρώματος πορτοκαλί-σολάριουμ, παντρεύεται ξινή Σλοβένα μετανάστρια με κνούτο. Τελικά αυτή γίνεται πρόεδρος, όπως #House_of_cards»

(Διάσημοι έρωτες με 20 λέξεις ακριβώς. Το φόρτε του Γιάννη Νένε.)

ΑΚΟΥΣΤΗΚΕ

«Όταν είπα μου αρέσεις, δεν εννοούσα κάθε μέρα»

ΠΙΤΣΟΣΚΑΜΠΙΛΟ

Πιο χάλια όνομα μαγαζιού... πεθαίνεις

ΚΙΜΠΕΡΛΙ ΓΚΙΛΦΟΪΛ

Ξεκινάει περιοδείες ανά την Ελλάδα. Ή ψάχνει μπίζνες για τον Τραμπ ή θα κάνει συναυλίες με τον Αργυρό.

ΕΡΓΑΤΟΠΑΤΕΡΕΣ

Η πανώλη του συνδικαλιστικού κινήματος

ΣΑΒΒΑΤΙΑΤΙΚΟΣ

ΑΓΙΟΣ ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ

Θα αναστενάζουν τα μπουζούκια

ΤΣΙΚΝΟΠΕΜΠΤΗ

Δυσώδης και μπρουτάλ. Προσπεράστε την.

ΣΥΝΕΒΗ ΣΤΗΝ ΠΥΛΟ

Αλβανός ξυλοκόπησε κουρέα για το κούρεμα

ΠΡΩΤΟΣΕΛΙΔΟ

«Η Espresso βρήκε την τετρασέγγονη και κληρονόμο του οπλαρχηγού Μάρκου Μπότσαρη»

Σε βλέπω!

Της ΛΕΝΑΣ ΔΙΒΑΝΗ

Σε βλέπω να διαβάζεις στον ήλιο

Πήγα, που λες, προχτές σ' ένα στέκι στη Φωκίωνος Νέγρη για να πιω καφέ με μια φίλη και να κλαφτώ λίγο, παρηγορητικά, άνευ λόγου, λόγω περιρρέουσας γενικευμένης κοινωνικοπολιτικοοικονομικής αθλιότητας, που ύπουλα γλιστράει από τη δημόσια σφαίρα στην ιδιωτική. Τα μούτρα στο πάτωμα, όπως καταλαβαίνετε. Ο καφές χωρίς κρουασάν. Τα λόγια χωρίς λόγο.

Και τότε τον είδα! Ήταν μόνος, αραχτός σε μια πολυθρόνα κάτω από τις ακτίνες ενός λαμπρού χειμωνιάτικου ήλιου, ύποπτα ξανθός, νόστιμος, urban kypseli chic, και διάβαζε απορροφημένος στο βιβλίο του!!!

«Υπάρχει Θεός!» αναφώνησα! Κάποιος (νόστιμος) ΔΙΑΒΑΖΕΙ, και μάλιστα σε καφέ. Δυστυχώς βέβαια δεν διάβαζε δικό μου βιβλίο. Δυστυχώς, επίσης, διάβαζε αγγλικό βιβλίο, άρα (αν συνυπολογίσω και το ύποπτα ξανθό μαλλί) είναι ξένος. Δεν βαριέσαι, ξένος-δικός, σημασία έχει ότι διάβαζε. Αν όμως ήταν πατριώτης και διάβαζε δικό μου βιβλίο, σας το λέω: θα τον έκανα καδράκι και θα τον κρεμούσα στο τοίχο απέναντι από το γραφείο μου για κίνητρο.

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτή την εβδομάδα το σχεδιάζει η **Λυδία Γιόκαρη**, ή αλλιώς **Pink Metaverse**. Είναι visual artist και αρχιτεκτόνισσα, και το έργο της για την ATHENS VOICE έχει τίτλο «B5 in love». Γεννημένη στην Αθήνα το 1992, σπούδασε αρχιτεκτονική στο Πολυτεχνείο Πατρών και συνέχισε με μεταπτυχιακές σπουδές στο TU Delft στην Ολλανδία. Τα τελευταία χρόνια εργάζεται ως αρχιτεκτόνισσα και υπεύθυνη έρευνας στους Mecanoo Architecten, ενώ παράλληλα αναπτύσσει το Pink Metaverse: ένα ονειρικό, ροζ ψηφιακό σύμπαν, όπου αρχιτεκτονική, τέχνη, σινερομάντζο και τεχνολογία συναντιούνται.

Η μουσική παρέα του Σαββατοκύριακου

Τάνια Σκραπαλιώρη
10.00 - 12.00

Βιολέτα Καμπουροπούλου
12.00 - 14.00

Ξένια Ντάνια
14.00 - 16.00

Χρήστος Αντωνίου
00.00 - 02.00

Το soundtrack της πόλης

Athens Voices

Του ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΝΕ
panikoval500@gmail.com

Λόγια που ακούστηκαν δημοσίως στην Αθήνα

Θέατρο Άνεσις, «Τελευταία έξοδος: Ρίτα Χέιγουορθ». Προς το τέλος της παράστασης παρακολουθούμε τις κακουχίες του φυλακισμένου Ρεντ, όταν ένας δεσμοφύλακας ουρεί στο κελί της απομόνωσης του Ρεντ. Μέσα στην απόλυτα σιωπηλή αίθουσα ακούγεται μόνο το πλιτς-πλιτς και η φωνή μιας ηλικιωμένης που, αγανακτισμένη, λέει δυνατά:

«Τι άλλο θα δούμε πια!»

(Αμπελόκηποι, Πέμπτη βράδυ)

Κοπή πίτας σε υπουργείο:

-Πού είναι οι δικοί σου;
Δεν θα κατέβουν;

-Κόβουν τη δική τους πίτα στον επάνω όροφο.

(Παρασκευή μεσημέρι)

-Μαλάκα, βρομάω!

-Το γουστάρω πολύ όταν βρομάω!

(12χρονα κατεβαίνουν με ρόλερς στην πλατεία Βριλησίων, Σάββατο απόγευμα)

-Μα, άμα γράφεις 9, Σάββα, αυτό σημαίνει ότι δεν διαβάζεις, ότι δεν σε νοιάζει τίποτα.

-Πώς δεν με νοιάζει.

-Τι σε νοιάζει;

-Το ποδόσφαιρο.

(Πατέρας και γιος, Πλάκα, Σάββατο πρωί)

12 Φεβρουαρίου 1962: ο κοσμοναύτης Γιούρι Γκαγκάριν κι εγώ

Ο Γκαγκάριν στην Αθήνα και το χαμένο κόκκινο κουτί

Της ΣΩΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Ένας από τους μικρούς θρύλους της οικογένειάς μας είναι ότι, στις 12 Φεβρουαρίου του 1962, ο μπαμπάς πήγε στο αεροδρόμιο για να προϋπαντήσει τον Σοβιετικό αστροναύτη Γιούρι Γκαγκάριν — κι ότι ήμουν κι εγώ εκεί, σε νηπιακή ηλικία, καθισμένη ιππαστί στους ώμους του πατρός. Υποτίθεται ότι η συνάντησή μας με τον Γκαγκάριν απαθανάτιστηκε σε φωτογραφία· όμως, δεν θυμάμαι να την έχω δει. Ήμασταν όλοι αμελείς με τις φωτογραφίες· σε μια μετακόμιση χάσαμε ένα μεγάλο κόκκινο κουτί γεμάτο πολάριντ· και για κάμποσα χρόνια ψάχναμε το «μεγάλο κόκκινο κουτί».

Πάντως, είτε ήμασταν παρόντες στην άφιξη του Σοβιετικού αστροναύτη στο αεροδρόμιο είτε όχι, ο Γιούρι ήρθε στην Αθήνα: μετά την ιστορική πτήση του στο διάστημα, έκανε παγκόσμια περιοδεία συγκεντρώνοντας πλήθη σοβιετόφιλων αριστερών που πανηγύριζαν για τις επιτυχίες των ομοϊδεατών τους στη Γη και στο αστρικό στερέωμα (XΧ Χουρά!)· για το ότι οι Σοβιετικοί, ήδη το 1957, με τον πρώτο τεχνητό δορυφόρο Σπούτνικ, είχαν ξεπεράσει τους Αμερικανούς στην κούρσα του διαστήματος. Ο μπαμπάς ήταν ιδιαίτερα ευσυγκίνητος: Μπράβο, ταβάριστοι! Και εις ανώτερα! (Σνιφ, σνιφ: δάκρυα χαράς) — άραγε η ισορροπία των δύο αντιπαλών υπερδυνάμεων θα έφερνε ειρήνη στον κόσμο; (Μιρ! Μιρ!)

Το αεροπλάνο των τσεχοσλοβακικών αερογραμμών όπου επέβαινε ο Γκαγκάριν άρπησε να προσγειωθεί στο αεροδρόμιο του Ελληνικού· το πλήθος αδημονούσε. Εκείνη την εποχή μπορούσες να περιμένεις τους αφικνούμενους στην άκρη του αεροδιαδρόμου· δεν υπήρχαν τα σημερινά μέτρα ασφαλείας· έλεγχοι και περιορισμοί άρχισαν να επιβάλλονται, σταδιακά, μετά το κύμα των αεροπειρατειών στο τέλος της δεκαετίας του 1960. Στην αρχή της δεκαετίας, στο αεροδρόμιο δεν έβλεπες ενόπλους· έβλεπες παρέες που περίμεναν θείους από την Αμερική κρατώντας μπουκέτα με γλαδιόλες και φορώντας τα καλά τους. Εμείς περιμέναμε θείο από τη Ρωσία: μερικοί από την Ενιαία Δημοκρατική Αριστερά (ΕΔΑ), μόλις ο Γιούρι εμφανίστηκε στην κορυφή της σκάλας άρχισαν να φωνάζουν στα ρωσικά «Σώσε μας! Σώσε την Ελλάδα!»· με ρυθμό: «Σπασί νας! Σπασί Γκρέτσιγιου! Σπασί νας!» — ο άνθρωπος τα 'χασε. Αλλά, παρά την κοινωνική του αδεξιότητα, είχε επίγνωση ότι εκπροσωπούσε το σοβιετικό glamour: ήταν ένας γοττευτικός 28χρονος από το Κλούσινο (επαρχία Σμολένσκ), ο οποίος διέψευδε τις προκαταλήψεις περί Ρώσων αγροίκων που δεν ξέρουν τι είναι η οδοντόκρεμα — όμως, πιθανότατα, δεν περίμενε ότι οι Έλληνες αριστεροί θα τον έβλεπαν σαν σωτήρα. (Τον φαντάζομαι να λέει: «Κι εγώ υπάλληλος είμαι...»)

Η δημοσιότητα τον είχε κουράσει: όπως ήταν φυσικό, το σοβιετικό καθεστώς προσπαθούσε να εκμεταλλευτεί τα επιτεύγματα και την ευχάριστη παρουσία του· οι πάγοι είχαν λιώσει, η Σοβιετική Ένωση είχε αποτινάξει το σκοτεινό παρελθόν του σταλινισμού και έμπαινε με φόρα στο λαμπρό μέλλον. Την προηγούμενη χρονιά ο Γιούρι είχε επισκεφτεί το Λονδίνο και το Μάντσεστερ, που οι Ρώσοι θεωρούσαν καρδιά της ευρωπαϊκής εργατικής τάξης: η θερμή υποδοχή τους είχε εκπλήξει· θεωρούσαν τους Βρετανούς υπερβολικά φλεγματικούς και ψυχρούς, χωρίς τη βαθιά συναισθηματικότητα της σλάβικης ψυχής· το 1961 τα εθνικά στερεότυπα ήταν ακόμα κυρίαρχα. Ύστερα, τον Φεβρουάριο του '62, προτού έρθει σ' εμάς, ο Γιούροτσκο της καρδιάς μας είχε περάσει από το Κάιρο, από την Τρίπολη, από την Άγκρα (Γκάνα) και τη Μονρόβια (Λιβερία): η Αθήνα είχε ενταχθεί στην εξόρμησή του στην Ανατολή, στον «Τρίτο Κόσμο» ό-

πως έλεγαν τότε. Όχι αδικώς: στις εκλογές του Οκτωβρίου 1961, δεκατρία χρόνια μετά το τέλος του εμφυλίου, στη χώρα μας είχε καταγγελθεί νοθεία τριτοκοσμικού τύπου.

Ο Γιούρι Γκαγκάριν ήταν ο πρώτος άνθρωπος που ταξίδεψε στο διάστημα και μπήκε σε τροχιά γύρω από τη Γη. Το διαστημικό του σκάφος, το Βοστόκ (στην πραγματικότητα «Βαστόκ», που σημαίνει «Ανατολή») εκτοξεύτηκε στις 12 Απριλίου του 1961. Η πτήση του Βοστόκ διήρκεσε περίπου 108 λεπτά· στο τέλος της, ο Γκαγκάριν, αφού εκτινάχθηκε σε ύψος 7.000 μέτρων, έπεσε με αλεξίπτωτο στο έδαφος χωριστά από το σκάφος του — σήμερα αυτή η τεχνολογία φαίνεται πρωτόγονη. Δυο μέρες αργότερα, όταν πήγε στη Μόσχα, στο αεροδρόμιο του Βνούκοβο και στους δρόμους της πρωτεύουσας τον περίμενε το μεγαλύτερο πλήθος από το 1945 όταν η Σοβιετική Ένωση γιόρταζε τη στρατιωτική της νίκη στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Η πτήση του Βοστόκ και ο ίδιος ο Γιούρι είχαν γίνει σύμβολα του Ψυχρού Πολέμου, αλλά και της ειρήνης, και της συνεργασίας, και μιας ιδέας για το πόσο μικρός και μοναχικός είναι ο πλανήτης μας. Κι όπως αναμενόταν, οι Ηνωμένες Πολιτείες και ο ίδιος ο Αμερικανός πρόεδρος, ο JFK, πήραν κατάκαρδα τον σοβιετικό θρίαμβο, ανασκουμπώθηκαν και, δέκα μήνες αργότερα, λίγες μέρες πριν από την επίσκεψη του Γκαγκάριν στην Αθήνα, έστειλαν στο διάστημα τον Τζον Γκλεν με το Friendship 7: τρεις περιφορές γύρω από τη Γη, πέντε ώρες πτήση, αλλά και τεχνικά προβλήματα· οι άνθρωποι στη Γη παρακολουθούσαν τον Γκλεν με κομμένη την ανάσα.

Είναι δύσκολο να περιγράψει κανείς σήμερα τον ενθουσιασμό των ανθρώπων του 1961 μπροστά σ' αυτό που ονόμαζαν «κατάκτηση του διαστήματος» και τις υπέροχες ελπίδες που είχε δημιουργήσει η επιστήμη και η τεχνολογία. Από τον Σπούτνικ μέχρι την προσσελήνωση του Apollo 11 το 1969, ο κόσμος ζούσε στον αστερισμό της «προόδου»: πρόοδος σήμαινε ευημερία, δικαιοσύνη, ειρήνη και άμιλλα δύο ιδεολογιών και δύο συστημάτων με ταξίδια ανάμεσα στα αστέρια, όχι με όπλα. Μερικά από όσα περίμεναν οι άνθρωποι εκείνης της εποχής πραγματοποιήθηκαν· άλλα δεν πραγματοποιήθηκαν· μερικά βελτιώθηκαν, άλλα επιδεινώθηκαν. Ο Γκαγκάριν δεν πρόλαβε να τα δει: τον Μάρτιο του 1968 σκοτώθηκε ενώ πετούσε με ένα MiG-15 στην περιοχή του Κιρζάτς. Ήταν 34 ετών. Λέγεται ότι έμεινε στο αεροπλάνο μέχρι την έσχατη στιγμή, ώστε να μην πέσει πάνω σε ένα σχολείο.

Όσο για μένα, πριν από πολλά χρόνια, στη Βιέννη, όταν γνώρισα κάποιον που μου είπε ότι ήταν μέλος της «Λέσχης Γκαγκάριν» τον ρώτησα αν μπορούσα να γίνω κι εγώ μέλος. «Κάθε υποψήφιος», μου απάντησε με τευτονική βλοσυρότητα, «πρέπει να αποδείξει ότι έχει κάποια, έστω, μακρινή σχέση, κάποια επαφή, με οτιδήποτε αφορά τον Γκαγκάριν». «Ο μπαμπάς ισχυρίζεται», είπα, «ότι στις 12 Φεβρουαρίου 1962, στο αεροδρόμιο της Αθήνας, ο Γκαγκάριν μου τοίμπησε χαϊδευτικά τη μύτη. Βγάλαμε φωτογραφία· ήμουν καθισμένη ιππαστί στους ώμους του...» Ο Αυστριακός με κοίταξε καχύποπτα: «Στους ώμους του Γκαγκάριν;» «Όοοχι... Στους ώμους του μπαμπά...» Ακολούθησε μισό λεπτό αμήχανης σιωπής. «Πρέπει να δούμε πρώτα τη φωτογραφία», είπε ο Αυστριακός. «Νομίζω», μουρμούρισα, «πως βρίσκεται στο κόκκινο κουτί που χάσαμε στη μετακόμιση». **A**

Ο Γιούρι Γκαγκάριν ήταν ο πρώτος άνθρωπος που ταξίδεψε στο διάστημα και μπήκε σε τροχιά γύρω από τη Γη. Η πτήση του και ο ίδιος είχαν γίνει σύμβολα του Ψυχρού Πολέμου.

Επιπρόσθετες παροχές 10 εκατομμυρίων ευρώ.

Γιατί αξίζει.

Γιορτάζουμε για όσα καταφέραμε
μαζί με τους 6.700 ανθρώπους μας.
Και τους επιβραβεύουμε.

Γιατί το αξίζουν.

team.lidl.gr

Το τσουνάμι 'Επσταϊν χτυπάει τη Δύση

Του ΡΩΜΑΝΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ

Το σκάνδαλο 'Επσταϊν μετατρέπεται σε καταλύτη κοσμογονικών εξελίξεων, παρασέρνοντας, σαν τσουνάμι, τα πάντα στο πέρασμά του. Εάν η 11η Σεπτεμβρίου κήρυξε την αυγή του 21ου αιώνα και την αρχή του τέλους της κυριαρχίας των ΗΠΑ, και εάν η εκλογή Τραμπ το 2016 επισημοποίησε τη Νέα Παγκόσμια Αταξία και την πτώση της φιλελεύθερης δημοκρατίας, το σκάνδαλο 'Επσταϊν διαβρώνει τις δυτικές κοινωνίες, δημιουργώντας συνθήκες ασφυκτικής λαϊκής δυσaráσκείας, κυνισμού και ισοπεδωτικής απόρριψης όχι μόνο των ελίτ, αλλά και του δημοκρατικού πολιτεύματος συνολικά.

Η εξουσία γλιστράει από τα χέρια του Βρετανού πρωθυπουργού, Κιρ Στάρμερ, σαν άμμος μέσα απ' τα δάχτυλα. Όταν γράφονταν αυτές οι γραμμές, η αποχώρησή του ήταν θέμα χρόνου. Αν καθυστερήσει ή αναβληθεί, αυτό θα γίνει μονάχα επειδή οι Εργατικοί έχουν ένα αναχρονιστικό και βυζαντινό σύστημα εκλογής ηγέτη, που απαιτεί έξι μήνες εσωκομματικών διαδικασιών εν μέσω διακυβέρνησης της χώρας. Αυτά, βλέπετε, είναι τα «καλά» της εκλογής ηγετών από τη βάση, που μετέτρεψαν τα κόμματα από συλλογικούς και συντεταγμένους μηχανισμούς επεξεργασίας και εκπροσώπησης κοινωνικών τάξεων, προβλημάτων και αιτημάτων, σε αδύναμα προσωποπαγή οχήματα.

Η αφορμή της κατάρρευσης της εμπιστοσύνης στον Στάρμερ είναι όσο εξωφρενική ήταν και αυτή που έριξε τον Μπόρις Τζόνσον, ο οποίος –αφού, μέσω της απραξίας του τον Φεβρουάριο του 2020, άφησε να πεθάνουν μερικές χιλιάδες άνθρωποι απ' τον κορωνοϊό και αφού, με την υποστήριξή του για το Μπρέξιτ, διέλυσε τη Βρετανία για τις επόμενες τρεις γενιές– τελικά παραιτήθηκε επειδή στη Ντάουνινγκ Στριτ έκαναν πάρτι επί πανδημίας. Η ουσία δεν είναι αυτή, οπότε περιοριζόμαστε στο φαίνεσθαι· στο περφόρμανς της ουσίας.

Ο Στάρμερ, μετά από κυριολεκτικά δεκάδες κωλοτούμπες για θέματα μείζονος πολιτικής που επηρεάζουν τους πάντες, και έχοντας σπάσει τις περισσότερες προεκλογικές του υποσχέσεις, χωρίς πλέον κανείς να ξέρει τι ακριβώς πρεσβεύει ως ιδεολογία ή στάση ζωής, και με τη χώρα να είναι σε 18ετή πλέον οικονομική κρίση (οριακά μη κυβερνησιμνη έχοντας αλλάξει έξι πρωθυπουργούς σε 10 χρόνια), και αφού πέρυσι ξεπούλησε τα ασημικά του παλατιού για να καλοπιάσει τον Τραμπ εν μέσω Αμερικανικής Βαϊμάρνης, τώρα κάνει την εξουσία επειδή απλώς πέρυσι διόρισε ως πρεσβευτή της Βρετανίας στις ΗΠΑ τον «πολύ» Πίτερ Μάντελσον (μία επιλογή που μέχρι και ο Νάιτζελ Φάρατζ είχε επαινέσει τότε) που τώρα μαθαίνουμε ότι μάλλον (χωρίς όμως ακόμα να έχει γίνει συστηματική έρευνα ή δίκη, αφού το τεκμήριο

της αθωότητας έχει πάει περίπατο από καιρό) ήταν βαθιά διεφθαρμένος και περνούσε κρατικά μυστικά στον 'Επσταϊν.

Η κοινωνία είναι απ' ό,τι φαίνεται αδύναμη να αντιληφθεί ή να αξιολογήσει ή να επηρεάσει την ουσιαστική πολιτική, οπότε γαντζώνεται απ' όπου βρει. Αντί να κοιτάξει κατάματα το δάσος των δομικών ανισοτήτων, την κατάσταση των παιδιών και των εφήβων, την επίθεση της Ρωσίας και της Κίνας, τις παγκόσμιες προκλήσεις και τις τεράστιες δομικές αλλαγές που αυτές απαιτούν σε επίπεδο καθημερινότητας και διακυβέρνησης, γαντζώνεται από κουτσομπολιά, φήμες και αποκαλύψεις για μεμονωμένα άτομα που, εν μια νυκτί, μετατρέπονται σε αντίχριστοι.

Εν τω μεταξύ, σαν τον Captain Renault στην «Καζαμπλάνκα», που δίνει εντολή να κλείσουν το καζίνο του Rick λέγοντας ότι είναι «σοκαρισμένος που εδώ μέσα γίνεται τζόγος» και αμέσως μετά μαζεύει τα κέρδη του, εκπρόσωποι των κομμάτων και των ΜΜΕ, που είναι διαβρωμένα μέχρι το κόκαλο από τα ιδιωτικά συμφέροντα και τη βιομηχανία του lobbying και που έχουν δοσοληψίες με Αμερικανούς, Ρώσους και Κινέζους, τώρα βγαίνουν και κατηγορούν αυτούς που μέχρι χτες θεοποιούσαν.

Λογικά είναι όλα αυτά και θεμιτά ως έναν βαθμό. Δεν είναι σωστό μια κοινωνία και ένα πολιτικό σύστημα να αδιαφορεί δημοσίως για τη διαφθορά (στη Βρετανία είμαστε άλλωστε, όχι στην Ελλάδα). Δεν μπορεί να μην σπεύσει να καταδικάσει και να τιμωρήσει τον έναν που φέρεται να είναι διεφθαρμένος ή να διέρρευσε μυστικά. Καλά κάνει και τον καταδικάζει. Και καλώς κάνει τη ζωή δύσκολη στον Στάρμερ, γιατί οι ηγέτες διίνουν το παράδειγμα.

Ωστόσο, όλα αυτά είναι ταυτόχρονα και λίγο λυπηρά. Αφενός μεν γιατί το πρόβλημα είναι το σύστημα και η κουλτούρα μας, και όχι το άτομο, και ο πιο σίγουρος τρόπος για να μην αλλάξει ποτέ τίποτα είναι το να μεταθέτουμε τις ευθύνες μας και να επικεντρώνουμε την προσοχή μας στο ένα άτομο, είτε αυτός είναι ο 'Επσταϊν είτε ο Μάντελσον.

Αφετέρου δε διότι μας αποπροσανατολίζει από τα μείζονα, τη στιγμή που η Ευρώπη βάλλεται από παντού, η ευρωατλαντική Συμμαχία καταρρέει εσωτερικά, οι μεγάλες υψηλής τεχνολογίας δηλητηριάζουν καθημερινά τους δικούς μας εγκεφάλους αλλά και των παιδιών μας με εθιστικά σκουπίδια, και στις ΗΠΑ λαμβάνει χώρα μια θεσμική εκτροπή που αλλάζει τον κόσμο όλο.

Είναι πολύ βολικά όλα αυτά για τους εχθρούς της φιλελεύθερης δημοκρατίας και της Δύσης, και μεγάλη σύμπτωση ότι τώρα βγαίνει στη φόρα όλο αυτό το υλικό. Ξαφνικά ακούμε διάφορους να λένε ότι «η Δύση (και η δημοκρατία) χάνει το ηθικό της πλεονέκτημα» εξαιτίας της διαφθοράς πολλών πολιτικών και οικονομικών παραγόντων που αποκαλύπτεται απ' την υπόθεση 'Επσταϊν. Πληθαίνουν δε οι φωνές που λένε ότι ο 'Επσταϊν μπορεί να συγκέντρωνε εκβιαστικό υλικό εκ μέρους των μυστικών υπηρεσιών της Ρωσίας. Ο Ντόναλντ Τρασκ έδωσε εντολή να γίνει έρευνα.

Την τελευταία εβδομάδα, σε τρεις διαφορετικές τάξεις στο πανεπιστήμιο άκουσα φοιτητές διαφορετικών ηλικιών και καταγωγών να εκφράζονται σκαιά όχι μόνο για τους πολιτικούς, αλλά και για το ίδιο το σύστημα. Σύμφωνα με μια έρευνα του 2024 οι μισοί νέοι είναι απογοητευμένοι απ' τη δημοκρατία στη Βρετανία, ενώ άλλη έρευνα έδειξε ότι το ίδιο ηλικιακό χάσμα ισχύει παγκοσμίως, με τους νέους 18-34 ετών να είναι πολύ πιο αρνητικοί απ' τους μεγαλύτερους.

Αναρωτιέμαι αν το μάθημα που λαμβάνουμε εμείς ως κοινωνία από όλα αυτά είναι ότι για τη διαφθορά φταίει ο κοινοβουλευτισμός και οι θεσμοί συνολικά ως έννοιες, και όχι οι κακές πρακτικές, οι λάθος κοινωνικές αξίες ή προτεραιότητες ή οι επιμέρους παθογένειες, οπότε, σου λέει, καλύτερα να στραφούμε σε λαϊκιστές και αυτοκράτορες.

Αφού εμείς οι ίδιοι υποστηρίξαμε και υποστηρίζουμε, με τις επιλογές ζωής μας και με την καθημερινή προσοχή μας, ένα σταρ σύστημα και μια φθηνή κουλτούρα τοξικότητας, εξτρεμισμού, ναρκισσισμού και αντιδιαφωτισμού –μέσα απ' τα ριάλιτι, τους σελέμπριτις, τα παράθυρα των ειδήσεων και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης–, τώρα συμπεραίνουμε ότι φταίνε οι θεσμοί και η δημοκρατία. Τι να πει κανείς μπροστά σ' αυτό το θέατρο του παραλόγου; Μπορεί όντως και να φταίει.

Σε μιαν άλλη εποχή θα λέγαμε ότι δημιουργούνται οι συνθήκες κοινωνικής επανάστασης. Επειδή όμως δεν ζούμε σε άλλη εποχή, αλλά στη σημερινή, όπου οι περισσότεροι σκρολάρουμε απελπισμένοι στα κινητά μας, πιο πιθανό είναι απλώς η δημοκρατία να οβήσει. Και το σίγουρο είναι ότι αυτό που θα τη διαδεχθεί δεν θα είναι ούτε διαφανές, ούτε τίμιο, ούτε θα εξυπηρετεί τα συμφέροντα των πολλών. ▀

Είναι πολύ
βολικά όλα αυτά
για τους εχθρούς
της φιλελεύθερης
δημοκρατίας

Τι στ' αλήθεια καίει τους αγρότες;

Του ΠΑΝΤΕΛΗ ΚΑΨΗ

Την Παρασκευή ομάδες αγροτών σχεδιάζουν να κατέβουν στην Αθήνα με τα τρακτέρ. Δεν γνωρίζω τα αιτήματά τους, κι αν κρίνω απ' όσα ακούστηκαν στις πρόσφατες αγροτικές κινητοποιήσεις, τα περισσότερα θα είναι παράλογα και ανεδαφικά. Αναρωτιέμαι, ωστόσο, αν αυτό είναι το θέμα. Αν δηλαδή η αναστάτωση στον αγροτικό κόσμο έχει στενά οικονομικό περιεχόμενο.

Για να μην υπάρχουν παρεξηγήσεις, τα βασικά προβλήματα της ελληνικής γεωργίας έχουν να κάνουν με την παραγωγικότητα, τις δεξιότητες και την τεχνολογική αναβάθμιση των εκμεταλλεύσεων. Είναι όμως αυτό το πραγματικό πρόβλημα των αγροτών; Ή μήπως είναι κάτι ευρύτερο που έχει να κάνει με τις συνθήκες ζωής στην επαρχία, την περιφέρεια, αν προτιμάτε να ζαχαρώσουμε λίγο τον όρο;

Κάθε τόσο διαβάζουμε ωραίες ιστορίες ζευγαριών που εγκατέλειψαν την πόλη για να ζήσουν κοντά στη φύση. Να αφήσουν πίσω την αλλοτρίωση, τον καταναλωτισμό και την πυρετώδη ζωή της πόλης. Μας γοητεύουν, καθώς αντανakλούν τις τάσεις φυγής που έχουμε όλοι μέσα μας. Πρόκειται, φυσικά, για αυταπάτη. Ένας καλός μου φίλος πήγε στην επαρχία έχοντας καταφέρει να δουλεύει από απόσταση. Μόλις ήρθε η ώρα να πάει το παιδί του στο γυμνάσιο, επέστρεψε. Θεώρησε πως δεν είχε το δικαίωμα να του στερήσει τις δυνατότητες μόρφωσης, με την ευρύτερη δυνατή έννοια του όρου, τις οποίες προσφέρει η μεγάλη πόλη. Αν δεν φεύγαμε, εξήγησε, θα έμενε με κλειστούς ορίζοντες. Αυτή ήταν η έκφραση που χρησιμοποίησε. Όποιος έχει περάσει καθημερινή μέσα από χωριά καταλαβαίνει πολύ καλά τι εννοούσε. Έχεις την αίσθηση ότι διασχίζεις έρημο με κλειστά σπίτια. Και το βράδυ αραιά και πού φωτεινές νησίδες όπου οι νέοι πίνουν μπύρες, βλέπουν τηλεόραση και χαζεύουν στα κινητά τους. Ποιος άραγε απ' όσους διαβάζουν τη στήλη θα προετοίμαζε το παιδί του να ζήσει ως αγρότης;

Είναι προφανές ότι δεν μιλάμε για ένα στενά οικονομικό πρόβλημα. Κανένας μηχανισμός της αγοράς δεν μπορεί να εξασφαλίσει την πλούσια κοινωνική ζωή που ο καθένας θεωρεί πως δικαιούται. Κι αυτή η ανεπάρκεια δεν αφορά μόνο τους αγρότες. Όσοι έχουμε περάσει από οικονομικές σχολές έχουμε την τάση να βλέπουμε τα πάντα ως σχέση προσφοράς και ζήτησης. Η οποία, ωστόσο, δεν μπορεί να απαντήσει στο απλό ερώτημα ποια είναι η δίκαιη αμοιβή ενός εργαζόμενου στην καθαριότητα. Η απουσία βασικών προσόντων τον οδηγεί στη χαμηλότερη μισθολο-

γική κλίμακα. Η οποία, ωστόσο, δεν αντανakλά την κοινωνική χρησιμότητα της εργασίας που προσφέρει και πολύ περισσότερο δεν αποζημιώνει τον εργαζόμενο για την κοινωνική απαξία που συνεπάγεται η θέση.

Κάτι άλλο που μαθαίνουν όσοι σπουδάζουν οικονομικά είναι ότι ο καλύτερος προγνωστικός δείκτης για το εισόδημα ενός ανθρώπου είναι ο ταχυδρομικός κώδικας της περιοχής όπου γεννήθηκε. Ένα ανάλογο «πείραμα», όπως γράφει σε πρόσφατο άρθρο του ο Μάρτιν Σάντμπου στους Financial Times, κάνει ο καθηγητής φιλοσοφίας στο Χάρβαρντ Μάικλ Σαντέλ με τους πρωτοετείς φοιτητές του. Φρέσκοι στο πανεπιστήμιο, πιστεύουν, όχι άδικα, ότι έχουν κατακτήσει με το σπαθί και τη δουλειά τους τη θέση σε ένα από τα καλύτερα ακαδημαϊκά ιδρύματα. Μια θέση που εγγυάται τη μετέπειτα σταδιοδρομία τους. Τους ζητά λοιπόν να σηκώσουν το χέρι όσοι είναι πρωτότοκοι. Εκπληκτοί διαπιστώνουν ότι είναι το 75% με 80% της τάξης, όταν στην κοινωνία αποτελούν λιγότερο από το 50%. Η αξιοκρατία εμπεριέχει την κοινωνική αδικία ακόμα και στις πιο ανοιχτές και συμπεριληπτικές κοινωνίες.

Ο Σαντέλ είναι ένας από τους διανοούμενους που έχουν προειδοποιήσει για τους κινδύνους μιας στενά τεχνοκρατικής αντίληψης για την πολιτική όπου οι κρίσιμες αποφάσεις αφήνονται ουσιαστικά στην αγορά. Σε ένα από τα πρώτα βιβλία του είχε γράψει χαρακτηριστικά πως, όταν ο δημόσιος λόγος είναι κενός ηθικού νοήματος, τότε αναπόφευκτα θα επικρατήσει «μια στενή, μισαλλόδοξη ηθικολογία» είτε θρησκευτικού φανατισμού είτε υπερ-θνικισμού.

Μας βοηθούν άραγε αυτά για να καταλάβουμε τις πρωτοφανείς συνθήκες πόλωσης στις φιλελεύθερες κοινωνίες; Εξηγούν την άνοδο του ανορθολογισμού και του φανατισμού που χαρακτηρίζει τις ανερχόμενες δυνάμεις των άκρων; Και πώς μπορεί να ξεκινήσει ένας διάλογος για το ηθικό νόημα της πολιτικής χωρίς να καταντήσει πρόσχημα για ανελεύθερες πρακτικές ή όχημα για την προστασία ανομολόγητων ή συντεχνιακών συμφερόντων;

Μπορεί να επιφυλάσσουμε την έσχατη περιφρόνηση για τους εκπροσώπους του αυτοαποκαλούμενου δεξιού ή αριστερού αντιουστητισμού, τα ψέματα και τις ψευδοπολιτικές ανοψίες που πρεσβεύουν. Ποιος όμως μπορεί να αρνηθεί την ανάγκη επικοινωνίας και διαλόγου με το 50% της κοινωνίας που τους ακολουθεί; **A**

ΜΙΑ ΑΧΟΡΤΑΓΗ ΣΚΙΑ

Φωτογραφία: Μαργαρίτα Γκόκο Νικητόκη

MARIANO PENSOTTI ΜΙΑ ΑΧΟΡΤΑΓΗ ΣΚΙΑ

ΕΡΜΗΝΕΥΟΥΝ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΩΣΤΑΣ
ΝΙΑΡΡΟΣ ΝΙΚΟΥΛΙ

05 03 → 26 04 26
ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗ ΣΤΕΓΗ

ONASSIS
STEGI

ONASSIS.ORG

13 εκατ. δολάρια θα αποκο-
μίσει πολυτελές ξενοδοχείο
στο Μακάο, το οποίο αποξη-
λώνει και πουλάει το χρυσό
δάπεδο του λόμπι του.

4.222,10 δολάρια κόστιζε
για ούγγα χρυσού το πρωί
της Δευτέρας.

2.892,15 δολάρια/ουγγιά
κόστιζε έξι μήνες νωρίτερα,
στις 11 Αυγούστου του 2025.

1.518,67 δολάρια/ουγγιά
κόστιζε πέντε χρόνια πριν,
στις 11 Φεβρουαρίου 2021.

459,91 δολάρια/ουγγιά κό-
στιζε τον Φεβρουάριο του
«μακρινού» 2006.

313 προσαγωγές πραγμα-
τοποίησε η αστυνομία τα ξη-
μερώματα της Παρασκευής
ως συνέπεια των σοβαρών
επεισοδίων που προκάλεσαν
μπαχαλάκηδες μετά από πάρ-
τι στην Πολυτεχνική Σχολή
του Αριστοτελείου Πανεπι-
στημίου. Τηρώντας την παρά-
δοση, όλοι οι προσαχθέντες
αφέθηκαν ελεύθεροι.

25 κοντάρια, 7 βόμβες μο-
λότοφ, 10 αντιασφυξιογόνες
μάσκες αλλά και μικροπο-
σότητα κάνναβης βρέθηκαν
εντός της σχολής. Μοιάζει με
απόπειρα των μπαχαλάκη-
δων για επιστροφή στη δική
τους κανονικότητα.

48 ώρες διορία έδωσε στο
ΑΠΘ η υπουργός Παιδείας,
Σοφία Ζαχαράκη, για εξηγή-
σεις μετά τα επεισόδια. Η δι-
ορία εξήννευσε φυσικά, χω-
ρίς να δοθεί καμία εξήγηση.

20 χρόνια φυλάκιση και α-
φαίρεση της ιθαγένειας είναι
οι ποινές που αντιμετωπίζει
ο σμηναγός της Ελληνικής
Αεροπορίας ο οποίος συνε-
λήφθη με την κατηγορία της
κατασκοπίας υπέρ της Κίνας.
Ο πράκτωρ όμως δεν είχε
πρόσβαση σε σοβαρές πλη-
ροφορίες, καθώς υπηρετού-
σε σε «βοηθητική» μονάδα.
Ο Θου-Βου θα ήταν υπερή-

©EPA/CHRIS TORRES

29-13 έληξε ο τελικός του
60ού Super Bowl, με τους
Seattle Seahawks να κερ-
δίζουν τους New England
Patriots στο μεγαλύτερο
αθλητικό γεγονός του
πλανήτη.

125 εκατομμύρια άνθρω-
ποι αναμενόταν να δουν
τον τελικό σύμφωνα με
την USA Today, αν και το
ακριβές νούμερο δεν είχε
ανακοινωθεί μέχρι το πρωί
της Τρίτης.

133,5 εκατ. άνθρωποι
είχαν δει πέρυσι το show
του Kendrick Lamar στο
ημίχρονο του 59ου Super
Bowl. Φέτος το πρόσωπο
που έκλειψε την παράστα-
ση ήταν ο Πορτορικανός
Bad Bunny, με τον Donald
Trump να χαρακτηρίζει το

show «απαίσιο».

19,8 εκατ. ακροάσεις πέ-
τυχε πέρυσι ο Bad Bunny
στο Spotify και ήταν ο πλέ-
ον δημοφιλής καλλιτέχνης
στην πλατφόρμα.

14 λεπτά διήρκεσε το
show, το οποίο περιλάμ-
βανε εμφανίσεις από τους
Lady Gaga και Ricky Martin
αλλά και cameo (σύντομες,
χωρίς ρόλο) εμφανίσεις
από τους Pedro Pascal,
Cardi B, Karol G και Jessica
Alba.

1.309 δολάρια έλαβαν
για τη δουλειά τους όσοι
έκαναν τους θάμνους στο
show του Bad Bunny, αφού
χρειάστηκαν συνολικά
70 ώρες και οκτώ ημέρες
πρόβας.

φανος.

44 πρόσωπα αποτελούν την
Επιτροπή Διεύθυνσης του
ΠΑΣΟΚ, ενόψει του προσε-
χούς συνεδρίου. Με επικε-
φαλής τον Κώστα Σκανδαλί-
δη, η διεύθυνση είναι προς
ώρας «μονόπαντη», καθώς
πολλά από τα στελέχη της
επιτροπής ανήκαν στο δυ-
ναμικό του ΣΥΡΙΖΑ, όπως οι
πρώην υπουργοί Γιάννης
Πανούσης και Μάρκος Μπό-
λαρης, οι πρώην βουλευτές
ΣΥΡΙΖΑ Γεωργία Γεννιά και
Γιάννης Καραγιάννης, αλλά
και τα επιφανή στελέχη της
Προοδευτικής Συμμαχίας
Ζωή Καρκούλια και Άγης Τά-

σης.

8 εκατ. λαθραία τσιγάρα τον
μήνα κατασκεύαζε το κύκλω-
μα που εξάρθρωσε η ΕΛ.ΑΣ.,
το οποίο διοικούσαν δύο α-
δέλφια με τα παρατσούκλια
«Πούτιν» και «Πρόεδρος».

40 τόνους καπνό μηνιαίως
εισήγε το κύκλωμα. Κανονι-
κή βιομηχανία δηλαδή, χω-
ρίς τις υποχρεώσεις.

5 εκατ. ευρώ τον μήνα υπο-
λογίζεται ο τζίρος.

16.047 ελέγχους πραγ-
ματοποίησε η τροχαία στο
διάστημα 2 έως 8 Φεβρου-

Epstein που αποδεικνύουν
παιδεραστία, σύμφωνα με τα
λεγόμενά του. Η ύποπτη σύ-
μπτωση ότι η φωτογραφία
που κραδαίνει σε τηλεοπτικό
παράθυρο απεικονίζει τη
Lady Gaga σε photoshooting
για τη σειρά «American
Horror Story», προ 10ετίας,
δεν μπορεί να χαλάσει την
ωραία ιστορία που έπλασε.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ

«Επί ΣΥΡΙΖΑ η τιμή του ρεύ-
ματος δεν αυξήθηκε ούτε
κατά ένα ευρώ». Αφήνω στην

αρίου και προχώρησε στη
βεβαίωση 1.135 παραβάσε-
ων. Πρόκειται για ποσοστό
παραβατικότητας της τάξης
του 7,07%.

939 παραβάσεις αφορού-
σαν οδηγούς δικύκλων. Δη-
λαδή το 82,7% ήταν παραβά-
σεις δικυκλιστών.

52 εκ των παραβάσεων βε-
βαιώθηκαν σε εργαζόμενους
σε υπηρεσίες διανομής.

113 βεβαιώθηκαν σε επιβά-
τες!

5 βουλευτές απέμειναν
στην Πλεύση Ελευθερίας, το
Ι.Χ. κόμμα της Ζωής Κωνστα-
νοπούλου, καθώς ανεξαρ-
τητοποιήθηκε η πλέον στενή
συνεργάτις της προέδρου
«βουλευτριά» Ελένη Καρα-
γεωργοπούλου, επικαλού-
μενη πολιτικές διαφωνίες
και διαφοροποιήσεις με την
ηγεσία του κόμματος.

2 βουλευτές είχαν αποχωρή-
σει το προηγούμενο διάστη-
μα. Οι Μιχάλης Χουρδάκης
και Αρετή Παπαϊωάννου.

73 εκατ. ευρώ φέρονται να
διασπάθισαν ο πρόεδρος
της ΓΣΕΕ Γιάννης Παναγό-
πουλος και διάφορα άλλα
πρόσωπα και εταιρείες, σύμ-
φωνα με την Αρχή για το ξέ-
πλυμα μαύρου χρήματος, η
οποία δέσμευσε τους λογα-
ριασμούς τους. Τα χρήματα
προορίζονταν για επτά εκ-
παιδευτικά προγράμματα και
προγράμματα κατάρτισης.

35% εκπροσώπηση φυλετι-
κών και εθνοτικών μειονοτή-
των στο εταιρικό προσωπικό
έως το 2025 προέβλεπε ο
δημόσια ανακοινωθείς στό-
χος της εταιρείας αθλητικών
ειδών NIKE. Βάσει αυτού του
στόχου η εταιρεία φέρεται να
έχει προβεί σε διακρίσεις κα-
τά λευκών υπαλλήλων λόγω
των οποίων ξεκίνησε επίσημη
ομοσπονδιακή έρευνα από
την Επιτροπή Ίσων Ευκαιριών
Απασχόλησης των ΗΠΑ.

άκρη την απαξία της μετοχής
της ΔΕΗ η οποία είναι φυσικά
περιοδία του ελληνικού
λαού. Όπως άλλωστε και την
απουσία μερισμάτων, λόγω
κακής οικονομικής κατά-
στασης. Αφήνω επίσης στην
άκρη τις προειδοποιήσεις
των ορκωτών ελεγκτών που
έβλεπαν κίνδυνο βιωσιμότη-
τας έπειτα από 4 χρόνια συν-
δικαλιστικής διοίκησης και
κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ. Κατά
τα λοιπά, το ρεύμα ήταν λίγο
φθηνότερο.

Της ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΜΠΙΝΑΖΗ

● ●

12 - 18 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2026 Α.Υ. 9

NETCOMPANY

Οι άνθρωποι πίσω από τον κώδικα

Η τεχνολογία δεν είναι απλώς κώδικας, συστήματα και αλγόριθμοι: είναι οι άνθρωποι πίσω από αυτά. Η οπτική τους, οι εμπειρίες και οι γνώσεις τους. Στη Netcompany, κάθε ψηφιακή λύση γεννιέται από διαφορετικές εμπνεύσεις και κοινές αξίες. Από ανθρώπους που δεν γράφουν απλώς κώδικα, αλλά χτίζουν κάτι που έχει ουσιαστικό κοινωνικό αντίκτυπο.

Μέσα από τις προσωπικές ιστορίες των ίδιων των ανθρώπων της εταιρείας, αποκαλύπτεται η ανθρώπινη πλευρά της τεχνολογίας: τι σημαίνει να δουλεύεις behind the code, σε ένα περιβάλλον όπου το ταλέντο βρίσκει χώρο, η εμπιστοσύνη γίνεται δύναμη και η τεχνολογία αποκτά νόημα.

Η εμπιστοσύνη πίσω από την ανάπτυξη

«Ασφαλώς και είναι σημαντικό να γράφεις καλό κώδικα», λέει ο **Μπάμπης Σαπέρας**, Senior Engineer στη Netcompany. «Είναι ακόμη πιο σημαντικό, όμως, να νοιάζεσαι και να επενδύεις στην ανάπτυξη των συναδέλφων σου. Από την πρώτη μου μέρα στην εταιρεία υπήρχε πάντα χρόνος για ανταλλαγή γνώσεων, ακόμα και κατά τη διάρκεια κρίσιμων έργων», συνεχίζει ο Μπάμπης.

Για τη **Βαρβάρα Μέντα**, Senior Tester, το mentoring δεν είναι απλά ένα από τα στοιχεία του ρόλου της, αλλά κομμάτι της γενικότερης εταιρικής κουλτούρας. Όταν ο **Θάνος Γκόγκος**, μέλος της ομάδας της, επέλεξε μια out of the box λύση για ένα project, η απάντησή της ήταν απλή: «Δοκίμασέ το και θα το λύσουμε μαζί». Αυτό που αναμενόταν να πάρει μέρες, λύθηκε σε ένα απόγευμα, ακριβώς επειδή υπήρχε ασφαλής χώρος για πρωτοβουλία, χωρίς φόβο αποτυχίας.

Η υπευθυνότητα πίσω από την ψηφιοποίηση

Η υπεύθυνη και ηθική χρήση της τεχνολογίας αποτελεί έναν από τους βασικούς στρατηγικούς της πυλώνες της Netcompany. Ο **Νίκος Κουσιάδης**, AI Lead, το εκφράζει ξεκάθαρα: «Ως πατέρας, δεν μπορώ να μη σκέφτομαι τον κόσμο που χτίζεται για τις επόμενες γενιές. Η Τεχνητή Νοημοσύνη θα τον διαμορφώσει ουσιαστικά, γι' αυτό και η υπεύθυνη χρήση της αποτελεί κάτι πολύ περισσότερο από τεχνικό στόχο».

Από την πρώτη του μέρα στην εταιρεία, ο Νίκος βρέθηκε σε έργα με σημαντικό κοινωνικό αποτύπωμα, συμβάλλοντας ενεργά στην ανάπτυξη λύσεων AI που βασίζονται στη διαφάνεια και την ηθική.

Η τεχνολογία πίσω από τα έργα

Για τη **Δέσποινα Αναστασοπούλου**, Program Manager στο τμήμα Research and Innovation της Netcompany, η εταιρεία είναι «ένα μέρος όπου η αμφισβήτηση του κανόνα δεν γίνεται απλώς αποδεκτή, αλλά ενθαρρύνεται».

«Λειτουργούμε ως κόμβος τεχνολογικής καινοτομίας», εξηγεί η Δέσποινα, «συμβάλλοντας ενεργά σε ερευνητικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, φέρνοντας σε επαφή ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα και συνεργάτες του κλάδου, για την επίλυση διεπιστημονικών προκλήσεων».

«Κάθε έργο απαιτεί τη δική του ξεχωριστή προσέγγιση», προσθέτει. «Προσαρμόζουμε προσεκτικά τις τεχνολογικές μας λύσεις στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε, είτε δοκιμάζοντας καινοτόμες ιδέες είτε βελτιστοποιώντας υπάρχοντα προϊόντα και πλατφόρμες».

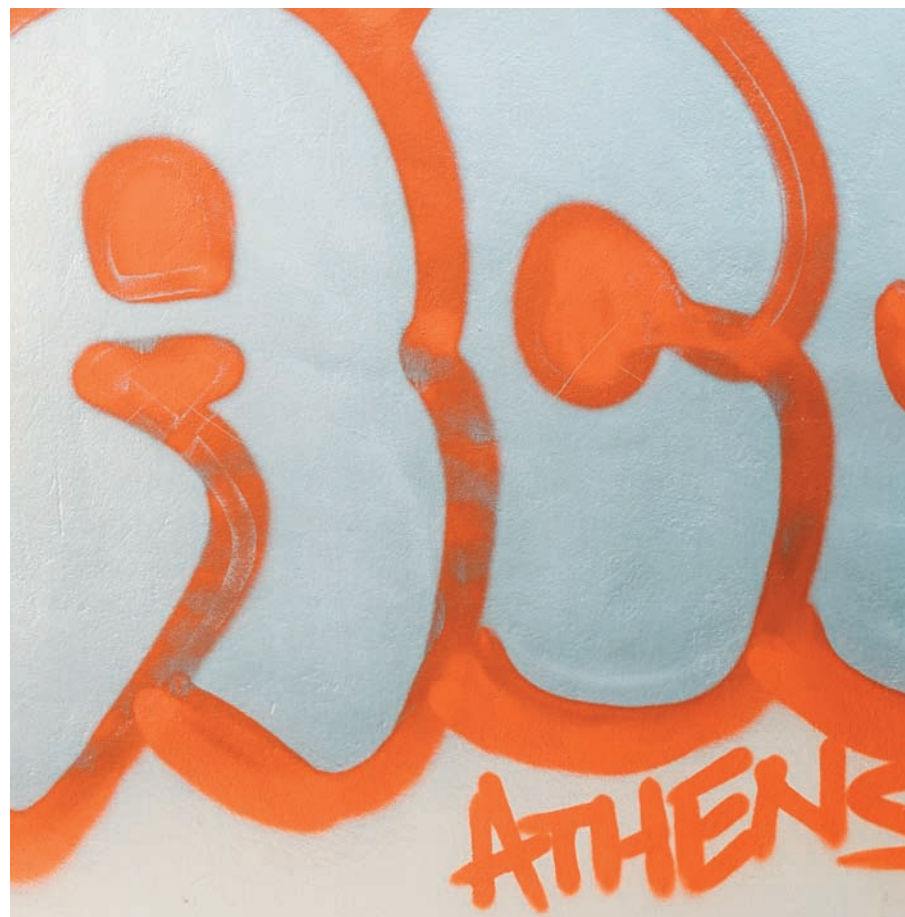
Το νόημα πίσω από τη δουλειά

Στη Netcompany, άνθρωποι και τεχνολογία προχωρούν μαζί. Οι εργαζόμενοι δεν είναι απλώς δημιουργοί λύσεων. Είναι εκείνοι που δίνουν ουσιαστικό νόημα σε κάθε έργο. Η τεχνολογία λειτουργεί ως μέσο για πραγματικό αντίκτυπο, ενώ η εμπιστοσύνη, η υπευθυνότητα και η διαφάνεια διαμορφώνουν ένα περιβάλλον όπου η καινοτομία ανθίζει και οι καριέρες εξελίσσονται με ουσία και προοπτική.

Η Netcompany

Με έδρα την Κοπεγχάγη και παρουσία σε περισσότερες από 10 χώρες, δραστηριοποιείται δυναμικά και στην Ελλάδα. Με γραφεία σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Πάτρα, περισσότερους από 3.000 εργαζόμενους και μεγάλα έργα ευρωπαϊκής κλίμακας, κατέχει τη θέση της #1 IT εταιρείας στη χώρα. Οι άνθρωποί της συμβάλλουν με ιδέες, τεχνογνωσία και πάθος στη δημιουργία καινοτόμων, ασφαλών και βιώσιμων ψηφιακών λύσεων, με ουσιαστικό κοινωνικό αντίκτυπο σε εκατομμύρια πολιτών στην Ευρώπη και τον υπόλοιπο κόσμο.

Βαρβάρα Μέντα και Θάνος Γκόγκος

Νίκος Κουσιάδης

Η ανθρώπινη πλευρά της τεχνολογίας μέσα από τις προσωπικές ιστορίες των εργαζομένων της εταιρείας

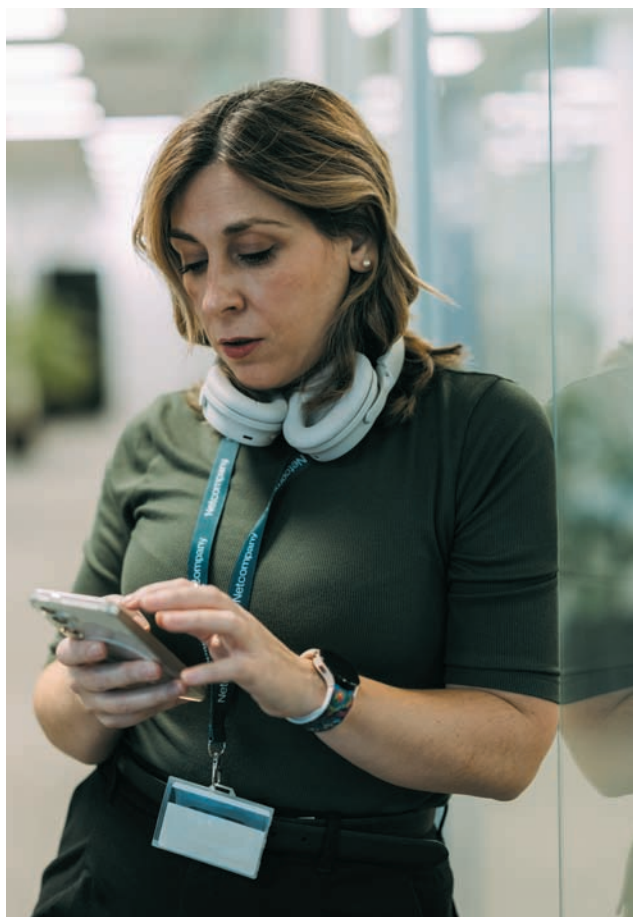
Μπάμπης Σαπέρας

●

Τσέκαρέ το!
Αν θέλεις να
δουλέψεις
δίπλα σε ανθρώ-
πους όπως
ο Μπάμπης,
η Βαρβάρα,
ο Νίκος και η Δέ-
σποινα, μπορείς
να δεις τις ανοι-
χτές θέσεις στο
[netcompany.
com/careers/
greece](https://netcompany.com/careers/greece)

●

Δέσποινα Αναστασοπούλου

ΕΙΝΑΙ Η ΑΘΗΝΑ «ΠΟΛΗ ΤΩΝ 15 ΛΕΠΤΩΝ»;

Αυτό το ερώτημα επιχειρούμε να διερευνήσουμε συνομιλώντας με τον δήμαρχο Αθηναίων, **Χάρη Δούκα**, τον αναπληρωτή καθηγητή Αστικού Σχεδιασμού στο ΕΜΠ, **Θάνο Παγώνη**, και την αρχιτεκτόνισσα **Μυρτώ Κιούρτη**, αναζητώντας αν η πρωτεύουσα διαθέτει τις κοινωνικές, πολεοδομικές και πολιτικές προϋποθέσεις

Του **Δουκά Βελιδάκη**

Η «πόλη των 15 λεπτών» δεν είναι σύνθημα, αλλά συγκεκριμένο μοντέλο οργάνωσης που επιχειρεί να απαντήσει σε ένα από τα πιο διαβρωτικά προβλήματα των σύγχρονων μητροπόλεων: τη σπατάλη χρόνου στις μετακινήσεις. Στον πυρήνα της βρίσκεται η αρχή ότι κάθε κάτοικος πρέπει να μπορεί να καλύπτει τις βασικές του ανάγκες μέσα σε ένα τέταρτο της ώρας από το σπίτι του, περπατώντας ή χρησιμοποιώντας ποδήλατο.

Η ιδέα συνδέεται με τον Κάρλος Μορένο, καθηγητή του Πανεπιστημίου της Σορβόνης, ο οποίος πρότεινε το μοντέλο ως απάντηση στην υπερσυγκέντρωση λειτουργιών και στη διάχυτη εξάρτηση από το αυτοκίνητο στις ευρωπαϊκές μητροπόλεις. Για τον ίδιο, το πρόβλημα των πόλεων δεν είναι τεχνικό αλλά βαθιά κοινωνικό: η καθημερινότητα εκατομμυ-

ρίων πολιτών δομείται γύρω από μεγάλες αποστάσεις, χαμένο χρόνο και γειτονιές χωρίς πραγματική ζωή.

Τι συμβαίνει όμως με την Αθήνα; Μπορεί να γίνει μια «πόλη των 15 λεπτών» ή πρόκειται για ακόμη ένα αφήγημα που σκοντάφτει στην πραγματικότητα της πολυκατοικίας, της κυκλοφοριακής συμφόρησης και των αποσπασματικών παρεμβάσεων;

Χάρης Δούκας

Το στοίχημα είναι
οι συνοικίες των 15 λεπτών

Ο δήμαρχος Αθηναίων, Χάρης Δούκας, μιλά για μια πολιτική που ξεκινά από τις γειτονιές, με ανοιχτές συνελεύσεις, χάρ-

τες στο τραπέζι, προτεραιοποίηση μικρών και μεγάλων έργων και με ένα φιλόδοξο σχέδιο δημοτικής συγκοινωνίας που φιλοδοξεί να ενώσει περιοχές μεταξύ τους. Η έννοια της πόλης των 15 λεπτών, όπως την περιγράφει, γεννήθηκε ουσιαστικά με την πανδημία –σε μια περίοδο που οι άνθρωποι έμεναν στα σπίτια τους και οι μετακινήσεις περιοριζόνταν σε μικρές βόλτες– επιτρέποντας στον Μορένο «να δώσει μια άλλη αίσθηση γειτονιάς».

«Στον πυρήνα της έννοιας βρίσκεται η ενίσχυση της γειτονιάς, ώστε ο πολίτης να έχει στα 15 λεπτά με τα πόδια ή με το ποδήλατο πρόσβαση στα θεμελιώδη, δηλαδή παιδεία, υγεία, πράσινο, πάρκο, ψυχαγωγία».

Θυμίζει ότι το συγκεκριμένο ζήτημα είχε τεθεί και προεκλογικά: «Πρέπει να ξεκι-

νήσουμε από τις γειτονιές και να τις αναβιώσουμε – δεν είναι μόνο το κέντρο».

Ο δήμαρχος περιγράφει το σχήμα των «ανοιχτών γειτονιών των 15 λεπτών» ως πλαίσιο όπου το ζητούμενο δεν είναι απλώς η εγγύτητα, αλλά τα θεμελιώδη και σε καλή ποιότητα. Ως παράδειγμα αναφέρει τα δημοτικά ιατρεία, 7 τον αριθμό, από τα οποία «τα 6 τα κάναμε τώρα πολυδύναμα – παλεύουμε να γίνει πολυδύναμο και το 7ο, γιατί μέχρι πρόσφατα μπορεί να είχες πρόσβαση σε μια πρωτοβάθμια υγεία που σου πρόσφερε πολύ λίγα πράγματα».

Η απάντηση, εκτιμά, είναι οι παρεμβάσεις στην ποιότητα των υποδομών: «Αυτό που κάνουμε εμείς είναι να ενισχύουμε τα πολυδύναμα ιατρεία, ενώ, όπου υπάρχει σχολείο που δεν έχει ανακαινιστεί ή

ανακατασκευαστεί για πολλά χρόνια και αντιμετωπίζει προβλήματα, αναλαμβάνουμε την ανακατασκευή του».

Αναγνωρίζει, ωστόσο, ότι υπάρχουν και πεδία όπου είμαστε πίσω, παραπέμποντας σε χάρτες GIS που αποτυπώνουν την πόλη ως προς το πράσινο. «Υπάρχουν περιοχές κοντά στην Αθήνα που συνορεύουν με άλλους δήμους στην εθνική οδό, όπου τα πράγματα είναι δύσκολα, ιδίως ως προς το ποσοστό πρασίνου, τα πάρκα και τον ελεύθερο χώρο. Εκεί η έμφαση δίνεται ακριβώς στην προσπάθεια να δημιουργήσουμε περισσότερες δυνατότητες πρασίνου».

Ο Χάρης Δούκας εξηγεί ότι στο σχέδιό του για τις ανοιχτές γειτονιές των 15 λεπτών, ο όρος «ανοιχτές» δεν είναι διακοσμητικός. «Πρέπει να δώσουμε πάρα πολύ

μεγάλη ζωντάνια στις γειτονιές: θέλουμε να γεμίσουν οι πλατείες με γεγονότα, φεστιβάλ και κόσμο. Να έρχονται μουσικοί, νέα παιδιά, καλλιτέχνες – θέλουμε χώρο γι' αυτούς. Στόχος μας είναι ο κάτοικος να αισθάνεται ότι ζει σε μια ζωντανή περιοχή, που έχει ορμή και δύναμη».

Αν και παραδέχεται ότι υπάρχουν γειτονιές με μεγαλύτερες ανάγκες, π.χ. τα Σεπόλια ή ο Κολωνός, επιμένει ότι κάθε περιοχή έχει διαφορετικές προτεραιότητες. Κι έτσι η λύση είναι οι ανοιχτές συνελεύσεις, στις οποίες συμμετέχει αρκετός κόσμος. «Εκεί, στις δημοτικές κοινότητες, βλέπουμε και ακούμε, απλώνουμε τους χάρτες που δείχνουν σχολεία, προσβάσεις, πράσινο». Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσει και τις δενδροφυτεύσεις: «Έχουμε φυτέψει περίπου 8.500 δέντρα», με τη λογί-

Άποψη της Αθήνας
από τον Λυκαβηττό

κή ότι παρεμβαίνουν εκεί όπου τα προβλήματα είναι περισσότερα και όπου υπάρχει διαθέσιμος χώρος. «Μέσα από τις συνελεύσεις, επιχειρούμε να προτεραιοποιήσουμε τις άμεσες ανάγκες ώστε να προχωρούν με μεγαλύτερη ταχύτητα».

Οι δημοτικές συγκοινωνίες

Ο κ. Δούκας βάζει έναν αστερίσκο στο αφήγημα των «ανοιχτών γειτονιών», λέγοντας ότι αυτό που περιγράφεται αφορά πρωτίστως την καθημερινότητα των πολιτών και όχι ένα πρόγραμμα με τίτλο. Γι' αυτό, επιμένει, το μοντέλο πρέπει να περιλαμβάνει και τα μέσα μεταφοράς. «Από την ανάλυση που έγινε διαπιστώθηκε πολύ μεγάλο πρόβλημα στις συγκοινωνίες. Υπάρχουν πάρα πολλές γραμμές που κατευθύνουν τις γειτονίες στο κέντρο, αλλά σχεδόν καμία που να συνδέει μια περιοχή με μια άλλη. Έτσι, στο πλαίσιο των ανοιχτών γειτονιών των 15 λεπτών, σχεδιάσαμε 7 γραμμές δημοτικής συγκοινωνίας, για τις 7 κοινότητες, ακόμη και μία για το κέντρο, όπου, παρότι υπάρχουν αστικές συγκοινωνίες, διαπιστώσαμε ότι επίσης υπάρχουν θέματα».

Η εν λόγω μελέτη έγινε με συγκοινωνιολόγους και με τον κόσμο, με αναλυτική χάραξη και όλες τις επιμέρους λεπτομέρειες. Μάλιστα ο δήμαρχος συναντήθηκε και με τον υπουργό Μεταφορών, Κ. Κυρανάκη, ενώ «στον ΟΑΣΑ υπάρχει αναλυτική παρουσίαση ώστε να μπορέσουν να προχωρήσουν σε απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου».

Χαρακτηρίζει τη δράση εμβληματική και υπογραμμίζει ότι «είναι η πρώτη φορά που γίνεται από τα κάτω, περνώντας πρώτα από αποφάσεις δημοτικών κοι-

νοτήτων και τις ανοιχτές συνελεύσεις». Στόχος να είναι δωρεάν και να χρηματοδοτηθεί μέσω ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων.

Το μεγαλύτερο εμπόδιο

Στο πεδίο της ποιότητας, επανέρχεται στα σχολεία και στην υγεία. «Πολλοί ήταν αυτοί που μου έλεγαν πως η γειτονιά των 15 λεπτών απαιτεί να έχεις πολύ καλά σχολεία, αλλά και δομές υγείας πρωτοβάθμιας». Περιγράφει μια ιδέα που προέκυψε από τις συζητήσεις: «Γιατί, όπως μου είπαν, να στέλνουν οι σχολικές επιτροπές αίτημα ακόμη και για προβλήματα στα αποχωρητήρια, με πολύ μεγάλη γραφειοκρατία, και να μη δημιουργηθεί ένα εξπρές σύστημα για μικροβλάβες; Ε, αυτό κάναμε και πλέον λειτουργεί. Υπάρχουν δύο βανάκια με υδραυλικό, μηχανικό και ηλεκτρολόγο που πηγαίνουν καθημερινά και κάνουν μικροδιορθώσεις στα 400 σχολεία — από πόρτες και καζανάκια μέχρι παράθυρα. Το μεγαλύτερο εμπόδιο όλων είναι η γραφειοκρατία».

Ο κ. Δούκας περιγράφει τι γίνεται στις ανοιχτές συνελεύσεις: «Για παράδειγμα, δείχνουμε ότι εδώ έχουμε τρεις παιδικές χαρές και ρωτάμε αν αρκούν ή αν υπάρχει ανάγκη για μία παραπάνω, πάντα με την επισήμανση ότι τα χρήματα είναι περιορισμένα». Σε μία τέτοια περίπτωση, όπως θυμάται, μια κοινότητα απάντησε ότι προτιμά να αξιοποιηθούν τα όποια χρήματα για την ενίσχυση της υπάρχουσας παιδικής χαράς.

Η συμμετοχή, επιμένει, πρέπει να γίνεται με δομημένο τρόπο. Στις «επτά ανοιχτές συνελεύσεις παρουσιάστηκαν τεράστια γραφήματα με φωτογραφίες και αναλύσεις της κοινότητας και ακολούθησε ε-

Στόχος μας είναι ο κάτοικος να αισθάνεται ότι ζει σε μια πάρα πολύ ζωντανή περιοχή που έχει ορμή και δύναμη

Άσκηση στον Λυκαβηττό με θέα την πόλη

πιμέρους εξειδίκευση, από πολύ μικρά πράγματα, όπως το αν μπορεί να πεζοδρομηθεί αυτός ο δρόμος. Το πρόβλημα, όμως, είναι διπλό: οι πόροι είναι περιορισμένοι και δεν υπάρχει ιεράρχηση, ή αυτή δεν απορρέει από μια συζήτηση με τους κατοίκους αλλά από μια απομακρυσμένη αίσθηση του δημάρχου. Γι' αυτό υπάρχει η επιθυμία το κάθε έργο να διαβουλεύεται ζωντανά, όχι με ηλεκτρονική διαβούλευση. Στη διαδικασία πρέπει να παρουσιάζονται όλες οι δράσεις και τα μέτρα και από αυτά να προχωράμε».

Το δεύτερο αγκάθι: «η γραφειοκρατία είναι εγγενές πρόβλημα. Οι ανοιχτές συνελεύσεις, ωστόσο, δίνουν στους πολίτες τη δυνατότητα να γνωρίσουν ποιες ακριβώς μικροπαρεμβάσεις κάνεις και ποιες είναι οι δυνατότητες του Δήμου».

Στο ερώτημα τι μπορεί να έχει αλλάξει σε έναν χρόνο, απαντά: «Θα πρέπει να έχει αλλάξει η αίσθηση συμμετοχής και συνδιοικησίας, ώστε οι κάτοικοι να νιώθουν ότι τους ακούμε, τους υπολογίζουμε, και τους λαμβάνουμε υπόψη στην απόφασή μας».

Σε επίπεδο έργων, θέλει «σε κάθε γειτονία να έχουν προχωρήσει τρία έργα, υλοποιημένα σε τρία επίπεδα, με πρώτο το πράσινο. Σε έναν χρόνο να δείχνουμε τα τρία έργα: αυτή είναι η νέα παιδική χαρά, αυτή η πεζοδρόμηση, αυτή η βελτίωση», υπογραμμίζοντας ότι έχει δοθεί μεγάλη έμφαση στα σχολεία και ότι ήδη έχουν βελτιωθεί 80 από τα 400.

Όταν η συζήτηση επιστρέφει στο αρχικό ερώτημα, αν η Αθήνα μπορεί συνολικά να γίνει μια πόλη των 15 λεπτών, η απάντησή είναι ξεκάθαρη: «Δεν γίνεται όλος ο Δήμος να είναι των 15 λεπτών. Το στοιχείο είναι οι συνοικίες».

Θάνος Παγώνης

Η Αθήνα είναι μια πόλη αυθόρμητη, αλλά κορεσμένη

Η ιδέα της «πόλης των 15 λεπτών» διαδόθηκε ως μια νέα πολεοδομική σύλληψη που φιλοδοξεί να αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τη ζωή στις πόλεις. Όπως εξηγεί ο αναπληρωτής καθηγητής της Αστικού Σχεδιασμού στο ΕΜΠ Θάνος Παγώνης, πρόκειται για μια έννοια που εντάσσεται στη μακρά παράδοση των «καθοδηγητικών ιδεών» γύρω από την αστική καινοτομία, την ανθεκτικότητα και την κλιματική προσαρμογή. «Κάθε λίγα χρόνια εμφανίζονται νέες ιδέες και συλλήψεις για την πόλη», σημειώνει, αναφερόμενος σε φυσιογνωμίες όπως ο Γιαν Γκελ ή ο Κάρλος Μορένο, οι οποίοι «βρίσκουν κάτι νέο να πουν — όχι πάντα τόσο νέο όσο φαίνεται».

Κατά τον κ. Παγώνη, η «πόλη των 15 λεπτών» θα μπορούσε να χαρακτηριστεί μια πολεοδομική ουτοπία, που ενσωματώνει έννοιες όπως η ευεξία και η αξιοβίωτη πόλη. «Η βασική ιδέα είναι η επιδίωξη των πόλεων να επιτυγχάνουν την ευτυχία των ανθρώπων, ανεξαρτήτως εισοδήματος. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι μέσα σε 15 λεπτά, περπατώντας ή με ποδήλατο, από το σπίτι σου να έχεις πρόσβαση σε όλα όσα χρειάζεσαι για την αστική καθημερινότητα, χωρίς μέσα μεταφοράς».

Η λογική αυτή, ωστόσο, προϋποθέτει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά: πυκνότητα, διασπορά εξυπηρετήσεων και εγγύτητα. «Τα 15 λεπτά ισχύουν μόνο όταν μπορείς να περπατήσεις», τονίζει, εξηγώντας ότι πρόκειται για μια ιδέα που αφορά κυρίως πυκνές περιοχές, όπως ο Δήμος Αθηναίων. Υπενθυμίζει ότι ήδη από τη συζήτηση για τις «συμπαγείς πόλεις» και την αειφορία, η πολεοδομία είχε αναγνωρίσει τη σημασία της πυκνότητας. «Αυτό που ξεχωρίζει εδώ είναι η έννοια της εγγύτητας».

Η Αθήνα, ωστόσο, έχει τις δικές της ιδιαιτερότητες. «Δεν αναπτύχθηκε όπως οι βιομηχανικές πόλεις του Βορρά. Στηρίχτηκε στην παραγωγή της κατοικίας και στην αυτοστέγαση», λέει, περιγράφοντας μια πόλη μικρής κλίμακας, χωρίς σαφή οικοδομικά τετράγωνα, με ανάμεικτες χρήσεις γης. «Οδοντίατρος στον δεύτερο όροφο, μαγαζί στο ισόγειο, μικρές επιχειρήσεις παντού». Αυτή η αυθόρμητη ανάπτυξη θεωρείται από πολλούς θετική, καθώς απέτρεψε την απομόνωση προαστίων και την κοινωνική ερμηνοποίηση που παρατηρήθηκε σε άλλες ευρωπαϊκές πόλεις. «Παράλληλα, όμως, το κράτος και ο επίσημος σχεδιασμός δεν επηρεάζουν ιδιαίτερα την πόλη». Δεν υπάρχει ισχυρή παρέμβαση

στον σχεδιασμό των χρήσεων γης, γεγονός που καθιστά δύσκολη την εφαρμογή τέτοιων ιδεών. «Η Αθήνα έχει στοιχεία αυτής της λογικής, χωρίς να το έχει επιδιώξει, αλλά δεν μπορούμε να πάρουμε εύσημα για κάτι που προέκυψε μέσα από μη σχεδιασμό».

Ένα ακόμη ζήτημα είναι η κλίμακα. «Η πόλη δεν τελειώνει στα διοικητικά όρια του Δήμου Αθηναίων. Η συζήτηση θα έπρεπε να γίνεται τουλάχιστον σε επίπεδο λεκανοπεδίου». Επιπλέον, οι κοινωνικές συνθήκες δυσκολεύουν την εφαρμογή μιας τέτοιας πολιτικής. «Ο καθένας μένει εκεί όπου έχει σπίτι, όχι εκεί όπου επιλέγει», σημειώνει, τονίζοντας τον ρόλο της ιδιοκατοίκησης και της περιορισμένης κινητικότητας. Για τον κ. Παγώνη, το βασικό έλλειμμα της Αθήνας δεν βρίσκεται στις χρήσεις γης, αλλά στις υποδομές. «Δεν έχει αρκετό χώρο για να περπατήσεις. Υπάρχουν στενά πεζοδρόμια, μεγάλες κλίσεις και περιορισμένος δημόσιος χώρος». Γι' αυτό και είναι δύσκολο να εφαρμοστούν εδώ πολιτικές που υλοποιήθηκαν σε πόλεις όπως το Μιλάνο, η Νέα Υόρκη ή το Παρίσι. «Η γεωμετρία του οδικού δικτύου δεν το επιτρέπει, εκτός αν αφαιρέσεις σχεδόν τελείως τα αυτοκίνητα».

«Αντίθετα, στις εξυπηρετήσεις και στην ανάμειξη των χρήσεων είμαστε πολύ καλοί», σχολιάζει, αναγνωρίζοντας, ωστόσο, ότι στην εκπαίδευση και στην υγεία εξακολουθούν να υπάρχουν μετακινήσεις προς άλλες περιοχές. «Η Αθήνα είναι μια κορεσμένη πόλη, σε μεγάλο βαθμό αυθόρμητη, προϊόν αυτοσχεδιασμού και όχι κεντρικού σχεδιασμού». Αυτό το χαρακτηριστικό έχει πλεονεκτήματα, αλλά και όρια. «Το χάος χρειάζεται κάποια ρύθμιση».

Κατά τον ίδιο, υπάρχουν ακόμη περιθώρια βελτίωσης, κυρίως στον δημόσιο χώρο και στους χώρους όπου μπορεί να περπατήσει κανείς. «Ένα πρώτο βήμα είναι ο ουσιαστικός περιορισμός του αυτοκινήτου, ειδικά στο κέντρο». Εξίσου αναξιοποίητο πεδίο θεωρεί το εσωτερικό των οικοδομικών τετραγώνων, όπου οι ακάλυπτοι χώροι θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως κοινόχρηστοι πυρήνες.

«Η πόλη των 15 λεπτών λειτουργεί περισσότερο ως ενδιάμεσο σύνθημα παρά ως χειροπιαστό σχέδιο». Δεν είναι όμως άχρηστη, καθώς φωτίζει τις δύο όψεις της Αθήνας: «από τη μία τη μικρή κλίμακα και την ανάμειξη των χρήσεων κι από την άλλη τις ακαμψίες που περιορίζουν στην πράξη την εφαρμογή αυτής της ιδέας».

Μυρτώ Κιούρτη

Η Αθήνα είναι «πόλη των 15 λεπτών», αλλά δεν το έχουμε συνειδητοποιήσει

Κάθε συζήτηση για την «πόλη των 15 λεπτών» στην Αθήνα χάνει το νόημά της αν δεν λάβουμε υπόψη τον ιδιαίτερο τρόπο λειτουργίας της ελληνικής κοινωνίας — έναν τρόπο που «αντανακλάται πλήρως στην πόλη», όπως υποστηρίζει η αρχιτεκτόνισσα Μυρτώ Κιούρτη.

«Έχω την εντύπωση ότι δεν μπορούμε ποτέ να βγάλουμε άκρη μιλώντας για την Αθήνα, αν δεν συνειδητοποιήσουμε πόσο διαφορετικά λειτουργεί η ελληνική κοινωνία. Αν πάμε να εξετάσουμε αυτά τα θέματα με όρους που συζητούνται εκτός Ελλάδας, δεν μπορούμε να κατανοήσουμε την πραγματικότητα της Αθήνας, η οποία είναι δομημένη αλλιώς».

Η κυρία Κιούρτη χρησιμοποιεί το παράδειγμα του συστήματος υγείας για να δείξει πόσο διαφορετικά είναι τα πράγματα. «Στην Ελλάδα βασίζεται στους γιατρούς που έχουν προσωπικά ιατρεία. Είναι πάρα πολύ εύκολο και πάρα πολύ φθηνό για πολύ κόσμο να πάρει μια συμβουλή από έναν γιατρό που βρίσκεται σε ιατρείο μέσα σε πολυκατοικία. Αυτό στην Αγγλία δεν υπάρχει. Πρέπει να πας στο NHS. Για να πας σε γιατρό ιδιωτικά, πρέπει να είσαι πλούσιος. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει ήδη μια διασπορά των υπηρεσιών υγείας μέσα στην πόλη. Γι' αυτό μου κάνει εντύπωση που συζητάμε για την «πόλη των 15 λεπτών» και πραγματικά δεν συνειδητοποιούμε ότι ήδη υπάρχει στην Αθήνα».

Προτείνει να επεκτείνουμε το πλαίσιο: «Η δική μου ατζέντα είναι η «πόλη των 30 λεπτών». Τα 30 λεπτά περπάτημα το θεωρώ αποδεκτό. Τα 15 λεπτά είναι δεκατέσσερα τετράγωνα. Δεν πειράζει, θα περπατήσουμε λίγο παραπάνω».

Η «πόλη των 30 λεπτών», κατά την κ. Κιούρτη, περιγράφει καλύτερα τη σημερινή Αθήνα. «Μπορείς να έχεις σχεδόν τα πάντα. Και αν εντάξεις το μετρό ή τα λεωφορεία, η προσβασιμότητα αυξάνεται ακόμη περισσότερο. Στο Παρίσι, αν πάρεις το μετρό, σε 15 λεπτά πας όπου θες. Όμως η «πόλη των 15 λεπτών» μιλά για walking distance, για την κοινωνικότητα της επαφής που σου δίνει το περπάτημα». Για την κ. Κιούρτη, η ουσία της ιδέας είναι απλή: «Η λογική πίσω από την «πόλη των 15 λεπτών» είναι να κάνει τη ζωή σου πιο εύκολη. Ότι δεν χρειάζεται να πάω κάπου πάρα πολύ μακριά, να γίνω commuter και να ζω όπως στον δυτικό κόσμο. Όμως, ενώ όλα είναι σχετικά κοντά, δεν νιώθουμε εύκολη τη ζωή μας. Νιώθουμε να μας κατακλύζει το χάος της Αθήνας, έτσι όπως είναι δομημένη».

Αναζητώντας το γιατί, η κυρία Κιούρτη κάνει μια κοινωνική παρατήρηση: «Στην Ελλάδα, αν δεν γκρινιάζεις, θεωρείσαι περιεργός. Είναι το κεκτημένο μας. Εμένα μου έχουν πει: «Μας νευριάζεις γιατί είσαι τόσο θετική». Αντίθετα, θυμάται πως, όταν ετοίμαζε τα χαρτιά της για το Columbia, «όλοι οι καθηγητές μου έλεγαν: “Πρόσεξε, μην αρχίσεις τις γκρίνιες στο statement of purpose. Αν μιλήσεις με γκρίνια, δεν θα σε πάρουν στο Columbia”. Οι Αμερικανοί θέλουν ανθρώπους που βλέπουν τα πράγματα θετικά, που θέλουν να δημιουργήσουν».

Τέλος, προσθέτει κι έναν ακόμα ουσιαστικό προβληματισμό: «Μόνο ένα πράγμα με φοβίζει με αυτή την ιστορία των 15 λεπτών. Παρόλο που είμαι πάρα πολύ υπέρ του περπατήματος, της διασποράς των χρήσεων, της πυκνότητας, υπάρχει κάτι στην έννοια της κεντρικότητας που είναι κρίσιμο κι εγώ πιστεύω ότι δεν πρέπει να χαθεί».

«Ναι μεν να ζεις πολλά στο μικρό σου σύμπαν, αλλά να μην ξεχνάμε ότι η τέχνη παράγεται πάντα σε πολύ κεντρικές καταστάσεις. Δεν παράγεται όταν έχεις διασπορά. Σαν να απαιτείται —για να παρacheί πραγματικά υψηλό πολιτισμικό προϊόν— κάποιου είδους υπερπυκνότητα, έστω σε κάποιο κέντρο, που ρίχνει λάδι στη φωτιά της δημιουργικότητας. Αυτό δεν μπορεί να συμβεί μέσα στη φαντασίωση των «μικρών χωριών» που είναι η «πόλη των 15 λεπτών»». **Α**

Η λογική πίσω από την «πόλη των 15 λεπτών» είναι να κάνει τη ζωή σου πιο εύκολη

Η βασική ιδέα είναι η επιδίωξη των πόλεων να επιτυγχάνουν την ευτυχία των ανθρώπων, ανεξαρτήτως εισοδήματος

A portrait of actor Antonis Mouriagkos, leaning forward with his arms crossed on a wooden chair. He has grey hair and is looking directly at the camera. The background is dark and out of focus.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΥΡΙΑΓΚΟΣ

Ο άνθρωπος
πίσω από τον

ΚΑΠ ΟΛΙΣ ΤΡΙΑ

Ο πρωταγωνιστής μίας από τις μεγαλύτερες κινηματογραφικές επιτυχίες των τελευταίων ετών μάς μίλησε για τη ζωή του, αλλά και για την ίδια την ταινία, που δίδαξε, ανοίγοντας μια μεγάλη συζήτηση γύρω από τη μεγάλη αυτή ιστορική μορφή

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΓΚΡΟΥΣ
Φωτό: ΤΑΣΟΣ ΑΝΕΣΤΗΣ

ΣΥΝΑΝΤΙΟΜΑΣΤΕ ΣΕ ΕΝΑ ΚΑΦΕ ΣΤΟ ΧΑΛΑΝΔΡΙ. Αναρωτιέμαι αν ο Καποδίστριας ήταν ένας ευγενικός και πρᾶος χαρακτήρας με ανήσυχα μάτια — ή μήπως είναι η ταύτιση του Αντώνη Μυριαγκού με τον ρόλο που με κάνει να του αποδίδω αυτά τα χαρακτηριστικά. Πλέον φανταζόμαστε τον Καποδίστρια σαν τον Αντώνη Μυριαγκό, ιδίως με εκείνο το παλτό: ένα παλιό αγγλικό παλτό ενός θείου που ανακάλυψε στην ντουλάπα του. Πολύ ζεστό και κομψό, συντελεί ωστόσο στο να κάνεις όλους αυτούς τους συνειρμούς που ο ίδιος προσπαθεί πια να αποτινάξει. Με ρωτά αν είδα την ταινία.

Μεταφέρω τις ενστάσεις σχετικά με ιστορικές ανακρίβειες. «Βέβαια, ο σύμβουλος του Μέττερνιχ αναφέρει “Φιλόμουσο Εταιρεία”, όχι “Φιλική Εταιρεία”. Ο Καποδίστριας είχε οργανώσει ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα στο οποίο σπούδαζαν παιδιά προσφύγων». Υπόγεια όμως συμμετείχε σε κάτι επαναστατικό; «Ξέρουμε ότι ο Καποδίστριας ήταν ενάντια στην επανάσταση γιατί θεωρούσε ότι δεν ήταν ώριμες οι συνθήκες. Για να διατηρήσει τα προσχήματα, όταν απέτυχε η επανάσταση του Υψηλάντη και βρέθηκε στη φυλακή, δεν τον υποστήριξε. Έπρεπε να πεθάνει ο Αλέξανδρος και να έρθει ο αδελφός του, ο Νικόλαος, ώστε να κηρύξει η Ρωσία πόλεμο στους Τούρκους. Έτσι ευνοήθηκε τελικά και η Ελλάδα. Είναι μια συνέχεια συγκυριών που όμως δεν φτάνουν για ασφαλή συμπεράσματα».

Αλλά η ταινία δείχνει τους χαρακτήρες σαν καρικατούρες, υπάρχει υπεραπλούστευση στο πώς παρουσιάζεται το καλό και το κακό: οι Άγγλοι μόνο κακοί, οι Ρώσοι μόνο κακοί — αντιτείνω. «Είναι σαφώς μια πιο απλουστευμένη αφήγηση, που δεν τεκμηριώνει ιστορικά γεγονότα, προκειμένου να εξυπηρετήσει το όραμα του Σμαραγδή. Αλλά για μένα όλη αυτή η πρεμούρα περί ιστορικής πιστότητας είναι εξαρχής φάουλ· δεν είναι αυτός ο ρόλος μιας ταινίας. Ο Ρίντλεϊ Σκοτ στον “Ναπολέοντα” επινόησε μάχες για να εξυπηρετήσει το δικό του αφήγημα. Το θέμα τελικά δεν είναι αυτό. Ως ηθοποιός θα το έθετα αλλιώς: μπορεί η πρόθεση να είναι καλή — υπάρχει σκηνοθετικό βλέμμα;»

Ή μήπως, τελικά, το πρόβλημα δεν είναι η ίδια η ταινία, αλλά το γεγονός ότι οι θεατές σκώνο-νταν όρθιοι και χειροκροτούσαν; «Ναι, γιατί ο Έλληνας ψάχνει να καλύψει ένα έλλειμμα εθνο-σωτήρα. Γι’ αυτό ό,τι προσφέρεται σε αυτό το πλαίσιο γίνεται εύκολα αποδεκτό». Το σημαντικό είναι πως η ταινία μάς έκανε να επιστρέψουμε στα χρόνια του Καποδίστρια, καταλήγουμε. Ότι άνοιξε αυτή τη συζήτηση για τον ρόλο της δημόσιας ιστορίας, αλλά και για το ότι πήγε ο κόσμος στα βιβλιοπωλεία και αγόρασε βιβλία Ιστορίας. «Και κυρίως πήγε στο σινεμά. Γιατί οι αίσθησεις είναι συχνά άδειες, έτσι δεν είναι;»

— **Φαντάζομαι πλέον σε αναγνωρίζουν στον δρόμο. Περιμένεις αυτή την επιτυχία;**

Τόσο μεγάλη όχι, αλλά περίμενα ότι θα πάει κόσμος να τη δει. Όντως με αναγνωρίζουν, ο κόσμος έχει αγαπήσει τον ρόλο, θέλουν να βγούμε μια φωτογραφία, κι αυτό το συννηθίζεις σιγά-σιγά· σου θρέφει ίσως και ένα πιο ματαιόδοξο κομμάτι, μέχρι ενός σημείου. Ένας άνθρωπος που δεν παίρνουν τα μυαλά του αέρα ξέρεi ότι αυτό έχει ημερομηνία λήξης, επομένως το απολαμβάνεις όσο διαρκεί. Το θέμα είναι πώς μπορεί να μεταφραστεί από εδώ και πέρα σε επόμενο βήμα. Γιατί έχουμε ανάγκη, όσο μεγαλώνουμε, να προχωράμε· δεν μπορώ στα 52 μου να κάνω δύο βήματα μπροστά και ένα πίσω.

— **Είσαι ευχαριστημένος με την ερμηνεία σου; Εσύ έκανες τον απολογισμό σου;**

Ξέρω τις αδυναμίες κάθε φορά, και κάνω την προσωπική μου αποτίμηση — δεν τελειώνει ποτέ αυτό. Έχω κάνει πέντε ταινίες στη ζωή μου, είναι η δεύτερη με πρωταγωνιστικό ρόλο, με έναν ρόλο που στηρίζεται η ταινία πάνω μου. Αν με ρωτήσεις: είχες δέκα σκηνές, πιστεύεις ότι τις έβγαλες και τις δέκα; Θα πω όχι. Δεν βγήκαν και οι δέκα. Δεν έχει σημασία, όμως, συμφιλιώνεσαι και προχωράς.

Πώς αισθάνεται που πρωταγωνιστεί σε μια ταινία για την οποία έγινε τέτοιος ντόρος και δέχτηκε τόσο σκληρή κριτική. «Ήξερα τι θα προκαλέσει η ταινία — τα προβλήματα αλλά και τι μπορεί να ανασύρει: πόλωση, αναδημοσιεύσεις, τίτλους για κλικs και likes, όλη αυτή την ένταση. Γιατί εντέλει όλοι κυνηγάμε τη διαφήμιση». Δεν είναι εύκολη συζήτηση, αλλά την κάνει. Ξέροντας ότι η ταινία θα χτυπηθεί και θα δημιουργήσει πόλωση, «ότι θα φτάσουμε στο σημείο της γραφικότητας, γιατί ο καθένας κάνει τη δική του προβολή», υπερασπιζέ-

ται το όλο εγχείρημα, κρατώντας το καλό σχόλιο που δέχτηκε — σε υπερθετικό βαθμό από όσους τους άρεσε η ταινία. Ακόμη και οι αρνητικές κριτικές, σκέφτομαι, δεν στοχοποίησαν τον πρωταγωνιστή· σε καμία περίπτωση δεν αποδομήθηκε ο ηθοποιός που υποδύεται τον Καποδίστρια.

— **Κάποιος θα έλεγε ότι δεν ήταν η ερμηνεία που θα φωτίσει πολλές πλευρές σου, υποκριτικά.**

Νομίζω ότι όταν παίρνεις ένα σενάριο στα χέρια σου, πρέπει να κάνεις κάποιες επιλογές. Δεν χωράνε όλα σε μία ερμηνευτική προσέγγιση. Στη δική μου περίπτωση ήθελα να στηρίξω το σενάριο — αυτό είναι πάντα ο οδηγός. Αλλιώς κινδυνεύεις να πεταχτείς έξω. Δεν είχα την ανάγκη να επιδείξω πόσο καλός μπορώ να είμαι ως ηθοποιός για να πείσω τους πιο καχύποπτους. Περισσότερο ένιωθα την ανάγκη να στερεώσω μια υπερβατική φιγούρα, που κινείται σε έναν δικό της χρόνο.

— **Ξεχνάμε πόσο δύσκολη τέχνη είναι ο κινηματογράφος, όπως και το θέατρο. Πιστεύεις ότι γενικότερα η κριτική δεν πρέπει να είναι τόσο αυστηρή;**

Πολλές φορές η προσωπική μας ματιά και η ανάγκη να εξυπηρετήσουμε συμφέροντα ή τον εγωισμό μας μας κάνουν σαν παιδιά που θέλουν να επιβληθούν στο παιχνίδι του άλλου. Μας λείπει συχνά η αγωνία να καταλάβουμε τι θέλει να κάνει ο δημιουργός και, πάνω σε αυτή την πρόθεση, να ασκήσουμε κριτική. Όταν απορρίπτεις εξαρχής, έχεις ήδη κλείσει τα αυτιά σου.

Ο μύθος του σωτήρα

— **Στον Σμαραγδή καταλογίζουν ότι έφτιαξε μια αιογραφία του Καποδίστρια. Τι λες εσύ;**

Πέρα από την πόλωση, να συμφωνήσουμε όλοι στο αν υπήρξε ένας άνθρωπος που μπήκε στην πολιτική με ένα όραμα, ένας άνθρωπος ανιδιοτελής και βαθιά ουμανιστής, που το πλήρωσε με τη ζωή του;

Λέω ότι αν κάτι δεν είναι του γούστου σου, εννοείται να πάρεις θέση απέναντι. Αλλά είναι προτιμότερο να καταβάλλεις μια μεγαλύτερη προσπάθεια να καταλάβεις την ανάγκη του ανθρώπου να αγιοποιήσει ένα πορτρέτο, κι αν πίσω από αυτό υπάρχει μια άλλη σκέψη, γιατί το κάνει. Η αγιοποίηση δεν είναι επινόηση του Σμαραγδή. Και θα πρέπει να αναρωτηθούμε και γιατί υπάρχει η ανάγκη της αγιοποίησης. Ναι, αυτό είναι το αφήγημα: ότι όλοι αυτοί ήταν φατρίες που το μόνο που τους ένοιαζε ήταν τα προσωπικά τους συμφέροντα, και ήρθε ο Καποδίστριας... Πέρα από την πόλωση, όμως, να συμφωνήσουμε όλοι στο αν υπήρξε ένας άνθρωπος που μπήκε στην πολιτική με ένα όραμα, ένας άνθρωπος ανιδιοτελής και βαθιά ουμανιστής, που το πλήρωσε με τη ζωή του; Τι πλήρωσε; Την ξεροκεφαλιά του; Την αυταρχικότητά του; Την αγάπη στην πατρίδα; Το πλήρωσε όμως — δεν την έκανε.

Θεωρώ λοιπόν ότι όλο αυτό είναι ένα μεγάλο παραμύθι το οποίο το έχει ανάγκη ο κόσμος. Γιατί έχει ανάγκη τον μεγάλο ηγέτη; Έναν πολιτικό άμεμπτο και ανιδιοτελή; Μήπως θέλει να εκπροσωπηθεί από ένα πολύ πιο ιδανικό πρόσωπο, επειδή αναγνωρίζει τη δική του αδυναμία; Και επειδή διαψεύδεται συνεχώς, επιστρέφει σε αυτή τη λαχτάρα. Πόσοι με έναν αφελητό τρόπο πιστέψαμε το Όχι του δημοψηφίσματος, που θα μας έβγαζε σε αχατογράφητα νερά; Ξύπνησε μέσα μας μια αίσθηση οράματος. Το λέω με αφέλεια, γιατί κάποιοι απλοϊκά, βάζω και τον εαυτό μου μέσα, παραπλανήθηκαν ότι πάμε μπροστά πηγαίνοντας απέναντι στις τράπεζες με τα capital control. Είμαι από αυτούς που διαψεύστηκα, την πάτσα, κι ας ήξερα ότι είναι μια πλάνη. Αλλά ξέρεις τι; Δεν με ενδιέφερε. Κι έτσι βρεθήκαμε ξαφνικά με ένα μεγάλο ποσοστό της κοινωνίας να μην το ενδιαφέρει η επόμενη μέρα...

— **Όμως είμαστε καθρέφτες των πολιτικών μας επιλογών. Δεν υπάρχει ένας αγαθός λαός, και μόνο οι πολιτικοί είναι οι κακοί, έτσι δεν είναι;**

Σαφώς και ο λαός δεν έχει πάντα δίκιο. Τη «βρώμικη» δουλειά που νομίζουμε ότι θα κάνει αυτός που ψηφίζουμε, πρέπει να την κάνουμε εμείς. Και επειδή δεν θέλουμε ή δεν μπορούμε, αναπαράγεται ο μύθος του σωτήρα. Και δεν ξέρω αν θέλω να σχολιάσουμε την επικαιρότητα, αλλά στο πρόσωπο της Καρυστιανού αυτό δεν βλέπει ένα μέρος του κόσμου; Συζητούσαμε με έναν φίλο τις προάλλες ότι η βίαιη ανακοπή της ζωής αυτού του ανθρώπου ανέκοψε τον εκσυγχρονισμό της χώρας, που στόχευε σε ένα κράτος με θεσμούς πάνω από πρόσωπα, φατρίες και οικογένειες. Αυτή η ανακοπή δημιούργησε ένα έλλειμμα, το οποίο προσπαθούμε εδώ και 200 χρόνια να το καλύψουμε.

— **Από τη μία ο σωτήρας, από την άλλη σαν να κοιτάμε και λίγο τον καθρέφτη στα πρόσωπα αυτών που σκότωσαν τον Καποδίστρια. Που η ταινία τους δείχνει σαν καρικατούρες...**

Μας είναι πολύ γνώριμο όλο αυτό, γιατί τελικά συνηθίζεται να επικρατεί το προσωπικό συμφέρον πάνω από το δημόσιο. Αλλά τι είναι καρικατούρα; Μη μας τρομάζει η λέξη, είναι κάτι που συμβαίνει, το βρίσκουμε εκεί έξω. Είναι σύμπτωση μιας συμπεριφοράς σε μια χειρονομία, έναν μορφασμό. Ένας εύκολος τρόπος να συνεννοούμαστε. Ο «φραπές» και όλοι αυτοί οι διάλογοι που έγιναν viral δεν είναι

ένα σχήμα που επανέρχεται; Στη ζωή υπάρχουν στερεότυπα· υπάρχει ο άνθρωπος που δεν αλλάζει και που δεν εκπαιδεύει και τους άλλους να αλλάζουν. Και εκεί τελειώνει η υπόθεση.

— Στην τέχνη, όμως, η καρικατούρα είναι πρόβλημα.

Αυτό είναι ένα μεγάλο ερώτημα. Θα θέλαμε να καταλαβαίνουμε πολύ περισσότερα πράγματα από ένα έργο τέχνης — δεν το συζητώ.

Από τη ζωγραφική στο θέατρο

Αποφασίζουμε να μεταφερθούμε στο *kà nada*, τον χώρο του Αντώνη στο Χαλάνδρι όπου κάνουν μαθήματα υποκριτικής, σεμινάρια, θεατρικό εργαστήρι για παιδιά και εφήβους — ένα πρότζεκτ των τελευταίων δύο ετών. Ο χώρος είναι σχεδόν άδειος, με ξύλινο πάτωμα. Πεδίο δόξης λαμπρό για τον φωτογράφο μας, Τάσο Ανέστη, να παίξει με το φως και τις σκιές. Ο Αντώνης βγάζει το παλτό και μένει με το μπλουζάκι. Φτάνει πια με τον ρόλο. Τον ρωτάω για τη νέα του ιδιότητα, αυτή του δασκάλου. Ο ίδιος ξεκίνησε την εκπαίδευση του στο θέατρο Εργαστήριο Εμπρός, πλάι σε δασκάλους όπως ο Δημήτρης Καταλειφός και ο Τάσος Μπαντής. Κι ενώ διανύει εδώ και πολλά χρόνια μια πορεία στο θέατρο έχοντας συνεργαστεί με σημαντικούς σκηνοθέτες σε ενδιαφέρουσες δουλειές, το μεγάλο σχολείο ήταν η θητεία του από το 2005, για 17 συναπτά χρόνια, στον Τερζόπουλο και το θέατρο Άτις.

«Το μάθημά μου της υποκριτικής μοιραία είναι διαποτισμένο από την εμπειρία μου με τον Τερζόπουλο και αυτό που ονομάζει “αέναο αυτοσχεδιασμό”, που έχει ως αφετηρία το σώμα. Με μεγάλη υπομονή καλλιιεργείς το πώς γεννιέται ένας χρόνος πάνω στο σώμα και τι προκύπτει όταν επιστρέφεις σε αυτόν. Σιγά-σιγά προσθέτεις και το κείμενο. Με τα χρόνια, βέβαια, τολμάς να ανοίξεις ένα δικό σου παράθυρο θέασης. Μιλάμε για ένα “ανοικτό σώμα”, που αφουγκράζεται πριν μπει στον ρόλο, συσσωρεύει πληροφορία και τη μετατρέπει σε εργαλείο, όπως ο εικαστικός δουλεύει με τα υλικά του».

— Ξεκίνησες στην Καλών Τεχνών, για να γίνεις ζωγράφος. Βρίσκεις σύνδεση σε όλη αυτή την πορεία που έχει ρήξεις και τομές;

Εκ των υστέρων κουμπώνουν τα κομμάτια του παζλ. Αναρωτιέσαι, πώς βρέθηκα εγώ από αυτό το σημείο στο επόμενο; Θέλοντας και μη κάνεις τις συνδέσεις. Το πώς από τη ζωγραφική πήγα στο θέατρο ήταν απρόβλεπτο, δεν είναι τυχαίο όμως το ότι βρέθηκα στον Τερζόπουλο, σ’ έναν κόσμο που είχε έντονη την υλικότητα και το εικαστικό στοιχείο — αισθανόμουν μια περίεργη συγγένεια. Έβλεπα, δηλαδή, ότι ανοίγεται ένα πεδίο πέρα από τη συμβατική θεατρική παράσταση. Αυτό που ονομάζεις ρήξη για μένα σήμαινε να εμπιστευτώ το ένστικτό μου. Πολλές φορές βέβαια κι αυτό βάλλεται, και τότε μπαίνεις σε αμφιβολία για το ποιους όρους πρέπει να πληροίς για να είσαι ένας «πετυχημένος» επαγγελματίας; Γι’ αυτό, όταν ξεκίνησα με το θέατρο, μου ήταν δύσκολο να λέω “είμαι ηθοποιός” ή “είμαι ζωγράφος”. Δεν ήξερα ακριβώς τι είμαι. Κάποια στιγμή, βέβαια, κάθεται μέσα σου: λες, εντάξει, κάνεις αυτή τη δουλειά 20 χρόνια — είσαι ηθοποιός.

— Και η Καλών Τεχνών;

Δεν ήξερα καν την ύπαρξη της σχολής, ότι η ζωγραφική σπουδάζεται, υπήρχε όμως μια έμφυτη κλίση στην οικογένεια. Η γιαγιά μου ζωγράφιζε, η θεία μου επίσης — ερασιτεχνικά. Ήταν και λίγο στις συνήθειες μιας αστικής οικογένειας τότε: έκαναν μαθήματα δι’ αλληλογραφίας με την ABC παίρνοντας καρτ ποστάλ, που τις μεγέθυναν, και έκαναν έργα, κάποια μάλιστα τα έχω ακόμα. Οπότε υπήρχε μια δεξιότητα στη ζωγραφική, την οποία κληρονό-

Αναρωτιέσαι, πώς πήγα από αυτό το σημείο στο επόμενο; Θέλοντας και μη κάνεις τις συνδέσεις. Δεν ήταν τυχαίο που από την Καλών Τεχνών βρέθηκα στον Τερζόπουλο — σ’ έναν κόσμο που έχει έντονη την υλικότητα και το εικαστικό στοιχείο.

μψα κι εγώ: από τεσσάρων χρονών ζωγράφιζα. Αλλά μετά έρχεται το ερώτημα: κατά πόσο μια δεξιότητα ή μια κλίση αρκεί για να συγκροτήσει μια καλλιτεχνική προσωπικότητα;

Την απάντηση την έδωσα στα φοιτητικά μου χρόνια, έχοντας περάσει ατελείωτες ώρες στο ατελιέ μόνος να ζωγραφίζω, αρχικά μμηπτικά, όπως όλοι. Κάνοντας την αυτοκριτική μου, καταλάβαινα ότι δεν ήταν αυτός ο δρόμος για μένα. Άρχισα να βλέπω ότι στο θέατρο αυτό συνέβαινε αβίαστα: συμφωνούσαμε να παίξουμε ένα παιχνίδι ορίζοντας τους όρους του — κι ένιωθα ότι αυτό μου φτάνει. Ασυμείδωτα στην αρχή· έβγαζα χαρτζιλίκι ως κομπάρσος δουλεύοντας στην όπερα στο Μέγαρο. Αλλά εμένα το παιχνίδι μου άρεσε πάντα, με τον τρόπο που αρέσει στα παιδιά. Και νομίζω ότι αυτό είναι που αναζητά πάντοτε ο καλλιτέχνης: ένα ασφαλές περιβάλλον για να παίξει. Μια παιδική χαρά όπου σκάβεις με τα κουβαδάκια σου και μέσα από αυτό δουλεύεις και με τον εαυτό σου.

Η ζωή που σε βρίσκει στον δρόμο

Γεννημένος στη Χίο, με ρίζες από τη ναυτική παράδοση του νησιού και μικρασιατική προσφυγική μνήμη από την πλευρά της μητέρας του, ο Αντώνης Μυριαγκός έζησε τα πρώτα του χρόνια στον Καναδά, όπου η οικογένειά του μετανάστευσε όταν ήταν ακόμη μωρό. Οι πρώτες του μνήμες και η πρώτη του γλώσσα ήταν τα αγγλικά, πριν επιστρέψουν στην Ελλάδα και εγκατασταθούν στο Χαλάνδρι, όπου μεγάλωσε. Γιος καπετάνιου και μέλος μιας οικογένειας με μακρά ναυτική παράδοση — την οποία, όπως λέει, «έσπασε» — κουβαλά από νωρίς την εμπειρία της μετακίνησης και της επιστροφής, αλλά και την αίσθηση ότι η ζωή ανοίγει δρόμους που δεν είχες αρχικά φανταστεί.

— Ένα ακόμα εντυπωσιακό στοιχείο στη βιογραφία σου είναι τα ταξίδια. Ξεκίνησες από μικρό να ταξιδεύεις στον Καναδά και συνέχισες με διάφορους τρόπους.

Παρόλο που ποτέ δεν είχα λεφτά για να ταξιδεύω, το ταξίδι μου προκαλούσε πάντα μεγάλη περιέργεια. Με κάποιον τρόπο ερχόταν και με έβρισκε. Όπως όταν με προσκάλεσε ένας θεός μου στην Αυστραλία από το πουθενά κάνοντας μου τα έξοδα να πάω για έναν μήνα, στα 24 μου. Ή, στην Καλών Τεχνών, όταν αποφάσισα να κάνω αγγιογραφία στο τρίτο έτος και μπήκα στην ομάδα του καθηγητή Σώζου Γιαννούδη, που μου είπε: «Πάμε έναν μήνα στη Σεούλ, να ζωγραφίσουμε τη Μητρόπολη». Και πήγαμε. Στον στρατό, πάλι, που δεν είχα λεφτά ούτε και την πολυτέλεια να ξοδεύω, ένας φίλος μου είπε ότι μπορούσες να δηλώσεις συμμετοχή για Κόσοβο ή Βοσνία, όπου πέρα από τους μόνιμους υπήρχαν και κάποιοι έφεδροι. Ένα εκατομμύριο δραχμές τον μήνα — τότε — για να κάνεις το στρατιωτικό σου, περίπου 3.000 σημερινά ευρώ. Πήγα για επτά μήνες. Ήταν και η περιέργεια του ταξιδιού, ήθελα να δω πώς είναι αυτή η χώρα μετά τον πόλεμο.

— Φοβερή εμπειρία! Σε άλλαξε; Πιθανόν. Δεν

κρατούσα ημερολόγιο. Νομίζω πολλά πράγματα γίνονταν και λίγο ερήμην μου. Και αναρωτιέμαι κι εγώ κατά πόσο αυτό το ερήμην το προκαλούσα ο ίδιος. Μετά από καιρό, πάντως, καταλαβαίνεις γιατί πήγες. Είχαμε ζήσει ως φοιτητές τον πόλεμο της Γιουγκοσλαβίας, κατεβαίναμε σε διαδηλώσεις, και ξαφνικά πέντε χρόνια μετά βρίσκομαι σε ειρηνευτική δύναμη στο Σεράγεβο — κάτι που δεν θα πρότεινα σε κανέναν. Με υπερέβαινε όλο αυτό. Μιλώντας για τα ταξίδια, πάντως, μετά ήρθε η περίοδος του Άτις και του Τερζόπουλου. Με το καλημέρα πήγαμε στο Μεξικό, μετά στη Γερμανία... γενικότερα ταξιδέψαμε πολύ. Τα τελευταία μεγάλα ταξίδια ήταν το 2019: Ιαπωνία, Ρωσία, Κίνα, για 2 μήνες πηγαίνοιερχόμεσταν. Η μόνη σύνδεση που βρίσκω είναι ότι προέρχομαι από ναυτική οικογένεια. Ο πατέρας μου ήταν καπετάνιος — από πάππου προς πάππου μηχανικοί και καπετάνιοι. Κι αυτό είναι κάτι που με εκπλήσσει: δεν ακολούθησα το επάγγελμα, αλλά για κάποιο λόγο έπρεπε να ταξιδεύω.

— Από την Καλών Τεχνών στο θέατρο, κι από τον Τερζόπουλο στον Σμαραγδή. Κι από εκεί...

...στο χάος που σε περιμένει. Γιατί κάθε φορά που τελειώνεις κάτι, μετά λες: και τώρα; Σε απασχολεί το επόμενο βήμα — ειδικά μετά από ένα τόσο αδιανόητο «μπαμ». Τώρα είμαι σε μια φάση που παρατηρώ όλο αυτό που συμβαίνει. Έπαιζα σε μια παράσταση στο θέατρο Πόρτα, που κατέβηκε τα Χριστούγεννα. Και συμβαίνει να σχεδιάζεις την τρέχουσα σεζόν και να έρχεται μια ανατροπή — ή σε βρίσκει μια ταινία σαν αυτήν και μετά ακολουθεί μια περίοδος αναδουλειάς. Στην προσπάθειά μου να δω ποιο είναι το επόμενο βήμα, αντιστέκομαι. Έρχονται προτάσεις, αλλά λέω στον εαυτό μου: “άκου το ένστικτό σου” θα βρεις αυτό που ψάχνεις”. Πολύ συχνά κι ηθοποιοί κάνουμε δουλειές για λόγους βιοπορισμού, μέχρι να βρούμε κάτι που θέλουμε πραγματικά να κάνουμε — αλλά στο μεταξύ πρέπει να ζήσουμε.

Ο χρόνος μας τελειώνει. Έχει δύο δίδυμα παιδιά στην εφηβεία, η οικογένεια πάντα είναι σημείο αναφοράς. Προχωρώντας στη ζωή μεγαλώνουν και υποχρεώσεις, όλα με έναν τρόπο αλλάζουν. Τα ταξίδια μοιραία δίνουν τη θέση τους σε κάτι άλλο — δεν είναι πια με μια βαλίτσα στο χέρι.

Κι όπως περπατάμε στο κέντρο του Χαλανδρίου, λίγο πριν χωρίσουν οι δρόμοι μας, λέει: «Δεν είπαμε για την πίστη». Να το πούμε τώρα. Τι ακριβώς; «Πολλές φορές συμβαίνει να δοκιμάζεται η πίστη σου σε κάτι. Έχει να κάνει με το κατά πόσο θα αγνοήσεις τις φωνές που μπορεί να σε πηγαίνουν πίσω, προκειμένου να κάνεις αυτό που είναι να κάνεις. Και τότε είναι απολύτως φυσιολογικό να αμφισβητήσεις τον εαυτό σου, να αμφιβάλλεις, να τον ακυρώσεις κιόλας, αν χρειαστεί. Βλέπεις τελικά ότι η ίδια η ζωή είναι θέμα πίστης...»

Έχει φασαρία από τη βουή του δρόμου, αισθάνομαι όμως ότι λέμε κάτι ουσιαστικό. «Κι αν δυσκολεύεσαι να την ξαναβρεις, είναι γιατί χάνεις την πίστη σου στην ίδια τη ζωή. Που δεν είναι δεδομένη. Μεγαλώνοντας, είναι χρήσιμο να υπενθυμίζεις στον εαυτό σου ότι αυτό που σου συνέβη είναι τυχαίο, ότι θα μπορούσε να μην έχει συμβεί. Οι πιθανότητες είναι συντριπτικά εις βάρος σου. Κι όμως, πιστεύεις ότι είναι αυτονόητο το ότι υπάρχουν και ότι κάνεις όλα αυτά τα πράγματα. Σαν να σου χρωστά η ζωή. Κι όταν αντιλαμβάνεσαι ότι αυτό που περιμένεις δεν έρχεται, απογοητεύεσαι. Κι εκεί είναι που πρέπει να την ξαναβρεις».

Πώς τα καταφέρνουμε και ζούμε σαν ο χρόνος να είναι απεριόριστος και όλα να κρατούν για πάντα, λέμε; και κάπως έτσι χαιρετιόμαστε. Αλήθεια, ποιον δεν ταρακουνά αυτή η σκέψη, έστω σε μια στιγμή ειλικρίνειας; Κι ίσως, τελικά, όλα επιστρέφουν στην ίδια απλή ερώτηση: σε τι επιλέγεις να πιστεύεις. **A**

**LET'S
FALL IN
MASTIHA
LOVE!**

**PERFECT
MATCHES
ΕΩΣ -50%**

mastihashop®

info@mastihashop.com | www.mastihashop.com

Billie

Μόνο από
τη μουσική,
χωρίς social
και παράλληλα
πρότζεκτ,
δύσκολα
επιβιώνεις

Με αφορμή τον νέο της δίσκο, **«Ερεβος»**, η **Billie Kark** μιλά για τη μουσική, τη ζωή στην Αθήνα και το πώς είναι να προσπαθείς να βρεις τον εαυτό σου

Της ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΔΑΚΗ
Φωτό: ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΤΖΗΛΕΡΗΣ

Τραγούδια, χοροί, παιδικές φωνές και γέλια: ένα αθηναϊκό σπίτι γεμάτο ζωή, εκεί όπου η Βασιλεία ανακάλυψε για πρώτη φορά τον κόσμο της μουσικής. Ήταν το μικρότερο παιδί μιας εξαμελούς οικογένειας, που γύρω στα επτά έπαιξε τις πρώτες της μελωδίες στο πιάνο. Η μεγαλύτερη influencer για εκείνη υπήρξε η μητέρα της, η γυναίκα που τη μεγάλωσε με θέατρο, παραστάσεις και musicals. *«Η μουσική στο σπίτι μας ήταν προσβάσιμη σε όλους»*, λέει σήμερα η Βασιλεία ή, όπως τη γνώρισε το κοινό, Billie Kark.

Αν και αγαπά την Αθήνα, σκέφτεται σχεδόν καθημερινά το πώς θα μπορούσε να φύγει και να ξεκινήσει τη ζωή της σε μια μικρή πόλη. *«Πρώτα όμως πρέπει να χτίσω μια ρηματο-καριέρα»*, λέει γελώντας. Το όνειρό της είναι ένα στούντιο στο βουνό, ιδανικά κάπου προς την Ήπειρο, και μια ζωή πιο κοντά στη φύση. Ανέκαθεν διατηρούσε στενή σχέση με την παράδοση: εκδρομές σε χωριά, γλέντια, κανονάκι, ήχοι και ιστορίες που την ακολουθούσαν από παιδί. Δεν έκανε ποτέ «στροφή» στην παραδοσιακή μουσική – απλώς μετέφερε στη δουλειά της όσα ήδη κουβαλούσε.

Το 2022 κυκλοφόρησε το γνωστό κομμάτι «Πάρτι», το τραγούδι αυτό της χάρισε μεγάλη απήχηση στο κοινό. Ξαφνικά παίζονταν στα ραδιόφωνα, στα κλαμπ και ακούγονταν σχεδόν σε κάθε βίντεο του TikTok. Η Billie Kark, όμως, είναι πολλά περισσότερα από ένα ποπ πάρτι. Το 2023 έγινε νεράιδα *«Τζίντα»*, το 2024 κυκλοφόρησε το EP *«Τζάνεμ»*, ακολούθησαν συνεργασίες και πειραματισμοί, και σήμερα επιστρέφει με το σύμπαν του *«Ερεβος»*. Με αφορμή τον νέο της δίσκο, λοιπόν, μιλήσαμε για τη μουσική της διαδρομή, για όσα τη φέρνουν πιο κοντά στον εαυτό της και για το πώς βιώνει τη χαοτική δεκαετία των 20s.

Κα

—**Πριν μερικές ημέρες παρουσίασες το νέο σου άλμπουμ, ένα πρότζεκτ αρκετά βουκολικό και σκοτεινό. Πώς προέκυψε;** Τα κομμάτια γράφτηκαν μέσα στη χρονιά, χωρίς κάποιο προκαθορισμένο concept. Στην πορεία κατάλαβα ότι όλα συνδέονταν μεταξύ τους, κι-νούνταν γύρω από τη λήθη και την προσευχή – θέμα-τα που με απασχολούσαν έντονα εκείνη την περίοδο. Πρώτα ήρθε η μουσική και μετά το νόημα. Το όνομα το βρήκε το αγόρι μου (shout out στον Νίκο) και στη συνέχεια, διαβάζοντας τη «Θεογονία», άρχισε να χτί-ζεται το storytelling του δίσκου. Μέσα στο σκοτάδι που ένιωθα, έψαχνα να βρω την ελπίδα και το φως. Αυτό ήθελα να περάσω και στο κοινό.

—**Τι ήταν αυτό που σε έκανε να αισθάνεσαι απελπι-σία;** Ήταν μια πολύ δύσκολη χρονιά. Με επηρέασαν πολύ όσα συμβαίνουν στον κόσμο· νιώθω ότι ζούμε σε μια πολύ δυστοπική εποχή. Μου φαίνεται αφύσικο να ανοίγεις το κινητό σου, να βλέπεις τόσο σκληρές εικόνες και μετά να συνεχίζεις την καθημερινότητά σου σαν να μη συμβαίνει τίποτα.

—**Διάβασα ότι ένα από τα τραγούδια του άλμπουμ, η «Προσευχή», προέκυψε βλέποντας την τελετή έ-ναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Ισχύει;** Ισχύει. Το 2004 ο μπαμπάς μου ήταν εθελοντής και συμμετείχε στην τελετή έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων. Αυτό μου είχε κάνει τεράστια εντύπωση από μικρή, ένιωθα περήφανη και έδειχνα συχνά το βίντεο στους φίλους μου.

—**Η ζωή στην Αθήνα σου αρέσει ή σκέφτεσαι να φύ-γεις;** Σκέφτομαι σχεδόν κάθε μέρα το πώς θα φύγω. Αγαπώ την Αθήνα, αλλά με κουράζει. Προσπαθώ να χτίσω αυτή τη ρηματο-καριέρα. Το όνειρό μου, όμως,

είναι άλλο: να ζω πιο απομονωμένα, ιδανικά σε ένα χωριό, ν' ανοίξω ένα στούντιο στο βουνό, κάπου προς την Ήπειρο, και να δημιουργώ από εκεί.

—**Λες ότι προσπαθείς να φτιάξεις αυτή τη ρηματο-καριέρα. Σε τι φάση είσαι τώρα;** Η επιτυχία του «Πάρ-τι» μου έδωσε τη δυνατότητα να αφοσιωθώ πλήρως στη μουσική και να ζω από αυτή. Τώρα βρίσκομαι σε μια διαδικασία επαναπροσδιορισμού. Προσπαθώ να επικοινωνήσω τη μουσική μου ταυτότητα, που δεν εί-ναι καινούργια, απλώς κάποια στιγμή παραπλανήθη-κα. Μόνο από τη μουσική, χωρίς social και παράλληλα πρότζεκτ, δύσκολα επιβιώνεις. Συν τοις άλλοις, δου-λεύω και ως συνθέτρια και παραγωγός, γράφοντας μουσική για άλλα πρότζεκτ.

—**Ενίωσες ποτέ ότι πρέπει να αλλάξεις, για να ται-ριάξεις στα «καλούπια» της μουσικής βιομηχανίας;** Σίγουρα! Ειδικά όταν το ζήτημα γίνεται βιοποριστικό, σε πιάνει έντονα ο φόβος ότι παύεις να είσαι relevant. Αυτό το άγχος ήταν ο λόγος που πέρσι είχα μια αρκετά ανομοιογενή δισκογραφία: δοκίμασα πολλά διαφο-ρετικά πράγματα, μέχρι να βρω τι θέλω να πω. Έβγαλα ένα πιο pop single, τον «Γκρεμό», έκανα συνεργασίες, προσπάθησα να είμαι παραγωγική και παρούσα, μέ-χρι να καταλάβω πού θέλω τελικά να σταθώ. Δεν είναι πάντα θέμα αρεσκείας, είναι θέμα επιβίωσης.

—**Πώς θα χαρακτηρίζες την ταυτότητα που είχες πριν κι αυτή που θες τώρα να αναδείξεις;** Ξεκίνησα χωρίς ταυτότητα. Με το «Πάρτι» διαμορφώθηκε μια εικό-να πιο underground, pop, alternative, «φασεϊστική». Αλλά αυτή η ταυτότητα δεν κράτησε για πολύ. Ήταν μια φάση που γρήγορα ένιωσα ότι με ξεπέρασε. Ξέρω εδώ και καιρό ποια θέλω να είμαι μουσικά. Αυτό που ακόμα προσπαθώ να βρω είναι ο τρόπος να το μοιρα-στώ με το κοινό. Το πρότζεκτ «Ερεβος» λειτουργήσε σαν ένα νέο ντεμπούτο.

—**Ελεγες ότι δεν έκανες στροφή στην παραδοσιακή**

μουσική, αλλά ότι αυτή ήταν πάντα εκεί. Πώς προέκυ-ψαν αυτά τα ακούσματα μεγάλωνοντας στην Αθήνα; Η επαφή με την παράδοση ήταν συχνή. Στο σπίτι υ-πήρχαν πάντα αυτά τα ακούσματα. Επιπλέον, όντας πολύτεκνη οικογένεια, ταξιδεύαμε συχνά σε μη mainstream προορισμούς – πηγαίναμε σε χωριά, ζού-σαμε την τοπική κουλτούρα. Θυμάμαι την πρώτη φο-ρά που πήγα στα Ζαγοροχώρια, ήμουν έξι χρονών, ερωτεύτηκα το μέρος. Αυτό συνεχίστηκε και αργό-τερα, όταν πήγα στο Μουσικό Σχολείο και επέλεξα το κανονάκι. Εκεί ουσιαστικά ήταν που έκανα μια βουτιά στην παραδοσιακή μουσική.

—**Αν δεν έκανες μουσική, τι άλλο θα μπορούσες να φανταστείς τον εαυτό σου να κάνει;** Θα μπορούσα να είμαι ξεναγός. Θα μου άρεσε να καθοδηγώ ομάδες στη φύση – μάλλον μ' αρέσει να έχω κοινό. Θα ήθελα επίσης να ασχοληθώ με τη μουσικοθεραπεία. Αν έδινα ξανά Πανελλήνιες, ίσως να γινόμουν κτηνίατρος.

—**Μια και είσαι άτομο της Gen Z, όπως κι εγώ, νιώθεις ότι η δεκαετία των 20s είναι απόλυτα χαστική;** Εντε-λώς. Όλοι μοιάζουν να ξέρουν τι θέλουν, αλλά αυτό είναι ψέμα. Έχω αφιερώσει αυτή τη δεκαετία στο να βρω ποια θέλω να είμαι. Δεν με νοιάζει τόσο το να πε-τύχω, όσο το να κάνω κάτι που να με γεμίζει.

—**Τι είναι αυτό που φοβάσαι περισσότερο;** Τη μητρό-τητα. Το να φέρω ένα παιδί σ' έναν κόσμο που μοιάζει να καταρρέει.

—**Τι συμβουλή θα έδινες στον εαυτό σου, σε μια ηλικία ή περίοδο που είχες ανάγκη να ακούσεις κάτι κα-λό;** Ότι είμαστε μια κουκκίδα στο σύμπαν και η ζωή εί-ναι εφήμερη. Αυτό είναι κάτι που μπορεί να σε απε-λευθερώσει. Να μη σπαταλάς τον χρόνο σου σε αν-θρώπους, συνήθειες και καταστάσεις που σε κρατούν πίσω. Να ζυμώνεις κάθε μέρα το ψωμί σου. Κοιτάζο-ντας πίσω, ήμουν για καιρό καταπιεσμένη. Θα μου είχε κάνει καλό να είχα επιτρέψει στον εαυτό μου να απελευθερωθεί νωρίτερα. **A**

rk

Έχω αφιερώσει αυτή τη δε-καετία στο να βρω ποια θέλω να είμαι. Δεν με νοιάζει τόσο το να πετύχω, όσο το να κάνω κάτι που να με γεμίζει.

athensvoice.gr

Διαβάστε όλη τη συνέντευξη

Και

Κρουασάν

Σάββατο μεσημέρι μέσα σ' έναν μικρό φούρνο του Συντάγματος. Τα decks στήνονται δίπλα σε βιτρίνες με κρουασάν, ο ήχος της techno μπλέκεται με τον ήχο του ατμού της μηχανής του espresso και ο κόσμος χορεύει χωρίς να περιμένει να πάει μεσάνυχτα, με καφέ στο χέρι αντί για ποτό. Τα λεγόμενα «bake rave» ή

πρωινά πάρτι, που στήνονται σε φούρνους, micro bakeries και brunch spots, ήρθαν στην Αθήνα ως μια νέα συνθήκη διασκέδασης που επαναπροσδιορίζει το πότε, το πού και το πώς του partying.

Η τάση ξεκίνησε στην κεντρική Ευρώπη, από φούρνους της Αμβέρσας και του

Άμστερνταμ, έγινε viral όταν η Peggy Gou έπαιξε dj set σε πρωινό πάρτι παριζιάνικου φούρνου, και πολύ γρήγορα βρήκε τον δρόμο της και προς τη δική μας πρωτεύουσα, με αποτέλεσμα τα dj sets ανάμεσα σε pastries και freddo να μη μοιάζουν πια τόσο ανορθόδοξα. Αντίθετα, υπενθυμίζουν τη φυσική εξέ-

Ξυπνάς, χορεύεις,
τρώς και κάπως έτσι
αλλάζεις τη σκηνή του
αθηναϊκού κλάμπινγκ

Της **Κατερίνας Καμπόσου**

dis

**Τα πάρτι
που κάνουν
την Αθήνα
να χορεύει
το μεσημέρι**

Wake and Bake

λιξη μιας γενιάς που δεν θεωρεί αυτο-νόητο ότι η διασκέδαση χρειάζεται αλκοόλ, ξενύχτι και hangover. Συστάθηκαν μέχρι και ολόκληρες ομάδες που απαντούν στην ανάγκη της Gen Z για έναν πιο... mindfull τρόπο να βρεθεί, να χορέψει και να ακούσει μουσική, στήνοντας events και καλλιεργώντας

Neripistolo

μία νέα κουλούρα εξόδου, όπου το πάρτι ξεκινά με brunch και τελειώνει πριν νυχτώσει.

Στο **Neropistolo**, τα Bakery House Parties ξεκίνησαν σχεδόν δοκιμαστικά και σήμερα έχουν το δικό τους κοινό.

«Η εμπειρία ξεκινά γύρω στις 16:00. Σιγά σιγά ο καφές “κλείνει”, τη θέση του παίρνουν κλασικά και signature spritzes, μπίρες και ο χώρος μεταμορφώνεται. Ο dj παίρνει θέση πίσω από τον πάγκο και τη βιτρίνα με τα κρουασάν, η μουσική δυναμώνει και η ατμόσφαιρα αλλάζει χωρίς να χάνει τη ζεστασιά της», λέει η ομάδα του μικρού φούρνου στην οδό Βουλής.

«Το κοινό μας αποτελείται κυρίως από Gen Z, αλλά και Millennials, οι οποίοι τα τελευταία χρόνια έχουν στραφεί σ’ έναν διαφορετικό τρόπο διασκέδασης. Λιγότερο ξενύχτι, λιγότερο αλκοόλ, αλλά πάντα με έμφαση στην καλοπέραση, τα good vibes και την αίσθηση της παρέας. Λόγω και της χωρητικότητας του bakery, πολύ γρήγορα στο πάρτι γίνονται όλοι μια μεγάλη παρέα. Αυτό που ξεκίνησε ως ένα πείραμα για το αν η Αθήνα μπορεί να στηρίξει ένα viral trend του εξωτερικού έχει πλέον γίνει ξεκάθαρα

κομμάτι της ταυτότητάς μας. Το Neropistolo έχει ταυτιστεί με τα daytime parties. Για εμάς δεν είναι απλώς ένα “έξυπνο trend”, αλλά ένας τρόπος έκφρασης και διασκέδασης που ήρθε για να μείνει».

Όταν η ομάδα του **Lukumάδες** στο Μοναστηράκι άρχισε να βλέπει στα social media πόσο γρήγορα εξαπλώνεται αυτή η τάση παγκοσμίως, αποφάσισαν να κάνουν πάρτι με σκοπό να «συναντήσουν» τον κόσμο μέσα στη ροή του καθημερινού προγράμματος, να βάλουν τη χαρά και το κέφι στην ημέρα, αφαιρώντας το συχνά «υποχρεωτικό φορτίο» του αλκοόλ, που παραδοσιακά έφερνε μια νυχτερινή έξοδος. Κάπως έτσι γεννήθηκε το LUK JAM by LUKUMÁΔΕΣ, που έκανε το ντεμπούτο του τον περασμένο Δεκέμβριο σε συνεργασία με το Primer Music Festival και τον DJ Pedrik στα decks.

«Όσοι βρέθηκαν στο πάρτι ενθουσιάστηκαν. Παράλληλα δεν έκρυβαν την έκπληξή τους και γι’ αυτό έσπευδαν να απαθανατίσουν την ατμόσφαιρα, βγάζοντας φωτογραφίες και τραβώντας βίντεο. Όλα κυλούσαν πολύ αυθόρμητα, το κατάστημα λειτουργούσε κανονικά ετοιμάζοντας ανελλι-

Κρουασάν
και
djs

Neropistolo

Lukumáδες

Το μόνο που μένει να δούμε είναι αν το επόμενο πάρτι θα μας βρει μπροστά από ράφια με μακαρόνια ή στο τμήμα των κατεψυγμένων του σούπερ μάρκετ

Wake and Bake

πώς τους φρέσκους και ζεστούς λουκουμάδες μας, φτιάχνοντας καφέ και σερβίροντας το home made gelato μας. Ο DJ Pedrik μάς ανέβαζε τη διάθεση με τη μουσική του και η ατμόσφαιρα είχε κάτι το τόσο προσιτό, ζεστό και χαρούμενο, που κανείς δεν ήθελε να φύγει.

»Ο κόσμος το ένιωθε αυτό κι έμενε στο κατάστημα χορεύοντας με τον καφέ μας στο χέρι και απολαμβάνοντας bites λουκουμάδων. Υπήρχαν και πολλοί περαστικοί, οι οποίοι, βλέποντας τον κόσμο συγκεντρωμένο, έμπαιναν να δουν τι συμβαίνει. Ακόμα κι εκείνοι που έδειχναν βιαστικοί σταματούσαν για μια φωτογραφία πριν συνεχίσουν την πορεία τους στον πεζόδρομο της Αιόλου. Μιλάμε για μια παγκόσμια τάση, η οποία έχει ιδιαίτερο fan club στα άτομα της Gen Z, που δεν προτιμούν πλέον τα night clubs—τα οποία παγκοσμίως είναι υπό εξαφάνιση—, δεν πίνουν αλκοόλ και ακολουθούν έναν υγιεινό τρόπο ζωής, χωρίς ξενύχτι».

Ο Κώστας και ο Νίκος, djs σε κλαμπ, παρατήρησαν το κενό στην κατηγορία του soft clubbing και δημιούργησαν τα **Wake and Bake Ath**, που στή-

νουν πάρτι με λιακάδα, επιλέγοντας all day cafe στα οποία προσφέρουν καφέ, φαγητό αλλά και soft drinks. «Επιλέγουμε μουσική που να μην καλύπτει τον χαλαρό χαρακτήρα που έχει ένα κυριακάτικο πρωί, όταν θα βρεθείς με τους φίλους σου στο τραπέζι, αλλά και να μην είναι βαρετή σε περίπτωση που κάποιος θελήσει να διασκεδάσει λίγο παραπάνω, ίσως και να χορέψει. Μας αρέσει πολύ η r'n'b και το hip hop, παίρνουμε διάφορα γνωστά κομμάτια αυτού του είδους και βρίσκουμε ωραίες διασκευές τους και τους αλλάζουμε το beat, ή είναι mashups ώστε να ταιριάζουν στο πρωινό κόνσεπτ».

Το rave όμως δεν σταματά στα κρουασάν και στους λουκουμάδες. Σε άλλες ευρωπαϊκές πόλεις, έχει ήδη προχωρήσει πιο πέρα—σε σούπερ μάρκετ, παντοπωλεία και street food spots—όπως δείχνουν δεκάδες viral βίντεο στο TikTok. Η Αθήνα κάνει τα πρώτα της βήματα στο daytime partying και μαθαίνει να χορεύει χωρίς σκοτάδι και χωρίς αλκοόλ. Το αν το επόμενο πάρτι θα μας βρει μπροστά από ράφια με μακαρόνια ή στο τμήμα των κατεψυγμένων μένει να το δούμε... και φυσικά θα είμαστε εκεί! **Α**

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΕΤΖΟΥ

Από το Studio 54 στο Κέντρο Πολιτισμού και Επιστήμης της Αθήνας

Η γνωστή εικαστικός αφηγείται τη διαδρομή της και μιλάει για το νέο της εγχείρημα

Του **Γιάννη Νένε**

Η Μάρα Καρέτσου
το 2019 στη
Νέα Υόρκη

© GONZALO MARROQUIN/CC IMAGES

Η Μάρα
Καρέτσου
με τον Άντι
Γουόρχολ

Η Μάρα Καρέτσου ανήκει σ' εκείνη τη σπάνια κατηγορία δημιουργών whose life story διαβάζεται σχεδόν σαν μυθιστόρημα. Γεννημένη στη Λάρισα, σε μια Ελλάδα που τη δεκαετία του '70 δεν ευνοούσε ιδιαίτερα τις μεγάλες καλλιτεχνικές φυγές –και ακόμη λιγότερο τις τολμηρές γυναίκες– κουβάλησε από νωρίς μια αίσθηση προορισμού: ότι η τέχνη δεν είναι τόπος, αλλά κίνηση. Σπούδασε γλυπτική, κεραμική, μάρμαρο και ιστορία της τέχνης στη Σχολή Καλών Τεχνών, δίδαξε στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και πολύ γρήγορα κατάλαβε πως το βλέμμα της έπρεπε να στραφεί αλλού, πιο έξω, πιο μακριά.

Το Παρίσι υπήρξε η πρώτη μεγάλη καμπή. Εκεί την ανακαλύπτει ο Αλέξανδρος Ιόλας, ο άνθρωπος που διέκρινε νωρίς το διεθνές της εκτόπιση, κι εκεί πραγματοποιεί την πρώτη της έκθεση, ανοίγοντας τον δρόμο για μια καριέρα που σύντομα θα αποκτήσει παγκόσμια ακτινοβολία. Η Νέα Υόρκη γίνεται το δεύτερο σπίτι της, ο φυσικός χώρος μιας δημιουργού που κινείται άνετα ανάμεσα στις μεγάλες κλίμακες, τις αφαιρετικές φόρμες και τα χρώματα της ιρίδας, έργα που μοιάζουν να συνομιλούν με την εποχή τους χωρίς να εγκλωβίζονται σ' αυτήν. Τα γλυπτά και οι συνθέσεις της βρίσκονται σήμερα σε εμβληματικούς θεσμούς και συλλογές, από την Εθνική Πινακοθήκη και το Μουσείο Βορρέ έως το Kennedy Center και τη συλλογή του Λευκού Οίκου.

Η διαδρομή της, ωστόσο, δεν περιορίστηκε ποτέ αποκλειστικά στην τέχνη. Τιμήθηκε με το χρυσό κλειδί της πόλης των Αθηνών, ορίστηκε Πρέσβειρα Καλής Θελήσεως της Ελλάδας, έφτασε μέχρι την υποψηφιότητα για το αμερικανικό Κογκρέσο, κινήθηκε με άνεση στον δημόσιο χώρο, χωρίς να εγκαταλείψει ποτέ την ιδιότητα της καλλιτέχνης. Μια ζωή γεμάτη μετακινήσεις, ρίσκα και επιλογές που δεν υπάκουσαν στη λογική της ασφάλειας, αλλά σ' εκείνη της πίστης στο έργο.

Τα τελευταία χρόνια, η Μάρα Καρέτσου επιστρέφει συνειδητά στην Ελλάδα με έναν νέο, συλλογικό στόχο: τη δημιουργία του Κέντρου Πολιτισμού και Επιστήμης «Mara Karetso». Ενός ζωντανού οργανισμού που, μέσα σε μόλις έναν χρόνο λειτουργίας, έχει φιλοξενήσει εκδηλώσεις, διαλέξεις, συναυλίες και δράσεις με διεθνή προσανατολισμό, έχει φέρει σε διάλογο την τέχνη με την επιστήμη, την οικολογία, τη μουσική, και έχει προσελκύσει χιλιάδες συμμετέχοντες. Ένα Κέντρο που δεν λειτουργεί ως μνημείο προσωπικής διαδρομής, αλλά ως πλατφόρμα για νέους καλλιτέχνες, διεθνείς ανταλλαγές και δημιουργικές συναντήσεις.

Αφορμή για τη συνέντευξη που ακολουθεί είναι ακριβώς αυτή η νέα αρχή: η ίδρυση ενός Κέντρου που συνοψίζει, ίσως καλύτερα από οτιδήποτε άλλο, τη φιλοσοφία της Μάρας Καρέτσου ότι η τέχνη οφείλει να ταξιδεύει, να επιστρέφει, να μοιράζεται και, τελικά, να ανοίγει δρόμους για τους επόμενους.

Η συζήτηση ξεκινάει με το πόσο ανυπόφορη είναι η ζωή στην Αθήνα, αλλά η Μάρα Καρέτσου αλλάζει το θέμα: «*Να μην ξεκινήσουμε από εκεί. Δεν είναι και ό,τι καλύτερο να το λέμε αυτό για την Ελλάδα, που την αγαπάμε. Δεν είναι η κατάλληλη στιγμή. Ερχόμαστε με αγάπη, με χαρά, με τη διάθεση ότι προσφέρουμε κάτι, ότι έχουμε δημιουργήσει κάτι. Παρ' όλα αυτά, η καθημερινότητα στην Αθήνα είναι πράγματι ανυπόφορη*».

— Πάμε λοιπόν στο Κέντρο Πολιτισμού και Επιστήμης «Mara Karetso», που συμπλήρωσε έναν χρόνο ζωής. Πού στεγάζεται σήμερα;

Πρόκειται για ένα Κέντρο που κινείται μεταξύ Αμερικής και Ελλάδας. Διοργανώνουμε εκδηλώσεις, δράσεις, πολιτιστικά και επιστημονικά γεγονότα. Διατηρούμε γραφείο στο Φάληρο – εκεί βρίσκεται και η διοικητική μας έδρα για όλα τα διαδικαστικά. Τα τελευταία τέσσερα χρόνια έχουμε πραγματοποιήσει πολλές εκδηλώσεις. Από το Υπουργείο Πολιτισμού, ωστόσο, εξακολουθούμε να περιμένουμε την παραχώρηση ενός χώρου, όπως συνηθίζεται να γίνεται για κάθε ίδρυμα που αναλαμβάνει πολιτιστικό έργο.

— Πώς γεννήθηκε αυτή η ιδέα; Πότε αρχίσατε να τη σκέφτεστε;

Η ιδέα γεννήθηκε πολύ νωρίς. Από τότε που έφυγα παιδί από τη Λάρισα –μια μικρή πόλη σχεδόν 60.000 κατοίκων– το 1970. Είχα τελειώσει τη Σχολή Καλών Τεχνών με βραβεία και, στα 23 μου, με διαγωνισμό, διορίστηκα επιμελήτρια και δίδασκα ήδη από το 1973 στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Ήμουν μια επαναστατική κοπέλα εκείνη την εποχή. Έβλεπα πολύ μακριά. Έτσι, έφυγα για την Ιταλία και στη συνέχεια για το Παρίσι, γνωρίζοντας μόνο βασικά αγγλικά. Ήθελα να βρω έναν άλλον κόσμο, μια άλλη κουλτούρα, με τη σκέψη ότι κάποια στιγμή θα επέστρεφα στην Ελλάδα. Για εξήντα χρόνια, ουσιαστικά έβλεπα τη μητέρα μου μόνο μία εβδομάδα τον χρόνο.

— Μιλήσατε πριν για τα χρόνια στο εξωτερικό. Πώς ήταν αυτή η εμπειρία για εσάς;

Δεν ήταν εύκολα χρόνια. Ζούσαμε τη ζωή του καλλιτέχνη στο εξωτερικό, έξω από την πατρίδα, για πρώτη φορά. Έπρεπε να βρούμε ατελιέ, δουλειά, υλικά – γύψους, πινέλα... Έπρεπε να πουλάμε έργα για να ζούμε. Πολλές φορές μάς έκαναν έξωση. Μας πέταγαν έξω, βρίσκαμε τα χρήματα δύο μέρες μετά και ξαναμπαίναμε. Δουλεύαμε σε θερμοκρασίες κάτω από το μηδέν, με γάντια, κόβαμε τα δάχτυλα από τα γάντια για να μπορούμε να πλάσουμε και να δουλεύουμε. Ήταν μια δεκαετία εξαιρετικά σκληρή, αλλά είχαμε επιμονή. Με την απόφαση ότι δεν θα γυρίζαμε πίσω πτηνόμενοι.

— Εκεί γνωρίσατε τον Αλέξανδρο Ιόλα;

Ναι. Μέσα από τα εγκαίνια, τον κύκλο των καλλιτεχνών στο Παρίσι. Ο Ιόλας ήταν μοναδική προσωπικότητα. Ο άνθρωπος που παρουσίασε πρώτος τον σουρεαλισμό διεθνώς. Εκείνος αναγνώρισε καλλιτέχνες όπως ο Μαγκρίτ, όταν ακόμη δεν άξιζαν τίποτα στην αγορά. Θυμάμαι να μας μιλάει για τη δύναμη της φαντασίας. Έλεγε πως σε μια εποχή όπου όλοι ζωγραφίζουν ένα αντικείμενο, εκείνος φαντάστηκε να ζωγραφίσει ένα τεράστιο τριαντάφυλλο. Έτσι γεννήθηκαν κινήματα, κυρίως στην Ευρώπη. Ο Ιόλας ταξίδευε στο Βέλγιο, στο Παρίσι, σε όλη την Ευρώπη, αγόραζε έργα όταν ακόμη ήταν προσιτά. Σήμερα, ένας Μαγκρίτ κοστίζει 20 με 30 εκατομμύρια δολάρια.

— Ποια ήταν η σημασία του δικτύου που είχε δημιουργήσει;

Ήταν ο πρώτος που δημιούργησε πραγματικό διεθνές δίκτυο στην αγορά της τέχνης. Νέα Υόρκη, Γενεύη, Μιλάνο, Αθήνα – έξι γκαλερί σε όλο τον κόσμο. Κανείς άλλος δεν το είχε κάνει

(Η Μάρα Καρέτσου με τον Αλέξανδρο Ιόλα, με τον Έλτον Τζον και αφίσα με έργο της από την γκαλερί του Α. Ιόλα

αυτό τότε. Ήταν πρωτοπόρος. Έφερνε έργα στην Ελλάδα που κανείς δεν καταλάβαινε τι είναι. Ήταν μπροστά από την εποχή του. Δυστυχώς, η Ελλάδα δεν τον κατάλαβε. Σήμερα, μεγάλα μουσεία στο Μαϊάμι τον τιμούν. Όταν βρέθηκα σε ένα από αυτά και είδαν το όνομά μου, με ρώτησαν αν συνεργαζόμουν με τον Alexander Iolas. «The unique Alexander Iolas», μου είπαν. «The only one». Κι όμως, εδώ τον πολέμησαν. Πολιτιστικά, η χώρα έχασε ανεκτίμητα έργα.

— Πιστεύετε ότι το κράτος δεν στάθηκε στο ύψος των περιστάσεων;

Απολύτως. Όταν έφερνε έργα, δεν ήξεραν τι να τα κάνουν. Αν αύριο, για παράδειγμα, ένας Ροκφέλερ ή ένας Νιάρκος –που ήταν πελάτες του Ιόλα– δώριζε έργα, όλοι θα έτρεχαν. Εκείνος είχε τους κορυφαίους, την elite του κόσμου. Αλλά ήταν μπροστά από την εποχή του.

— Πώς γνωριστήκατε προσωπικά με τον Αλέξανδρο Ιόλα; Ποιο ήταν το περιστατικό;

Στα εγκαίνια των εκθέσεων. Εκεί γνωρίζονταν όλοι. Θυμάμαι χαρακτηριστικά μια στιγμή: ήμασταν όλοι οι νεότεροι καλλιτέχνες συγκεντρωμένοι σε ένα μεγάλο δωμάτιο. Εκείνος μιλούσε για το πώς γεννιέται μια ιδέα. Έλεγε πως, όταν όλοι ζωγραφίζουν το ίδιο αντικείμενο, η επανάσταση είναι εσύ να δεις κάτι εντελώς αλλιώς. Αυτή ήταν η ματιά του. Το 1979 έκανα μια έκθεση στην Αθήνα, στην οδό Χάρητος. Είχα φέρει όλα τα έργα μου από το Παρίσι. Μια μέρα μπαίνει στην έκθεση ο Ιόλας. Κοιτάζει τα έργα και ρωτά: «Ποιος έκανε αυτά τα λεπτά γλυπτά;». Του λέω: «Εγώ». Και μου λέει: «Θα ήθελες να πας στην Αμερική;». Για μένα αυτό ήταν όνειρο ζωής. Έτσι, με μια μικρή βαλίτσα και τριάντα έργα –φτιαγμένα με κόπο– πήγα στη Νέα Υόρκη. Εκεί βρισκόταν η γκαλερί του. Εκεί ουσιαστικά ξεκίνησε η διεθνής μου καριέρα.

— Πώς σας υποδέχτηκε το αμερικανικό κοινό;

Με σεβασμό. Οι Αμερικανοί είχαν μεγάλο σεβασμό στην τέχνη που ερχόταν από το Παρίσι. Ήταν πια η εποχή του Andy Warhol, του Factory. Ο Ιόλας αγόραζε έργα, τα προωθούσε, τα πουλούσε. Εγώ ήμουν φίλη του, πήγαينا συχνά, μπήκα στον αμερικανικό καλλιτεχνικό κύκλο. Και δεν ξαναφύγα. Έμεινα εκεί 45 χρόνια.

— Πώς θα περιγράφατε την τεχνοτροπία σας; Με ποια υλικά ξεκινήσατε;

Ξεκίνησα με γλυπτική στο μάρμαρο. Ήμουν πολύ καλή στο μάρμαρο. Το έβλεπα σαν βελούδο. Στη Σχολή Καλών Τεχνών πήρα τα πρώτα βραβεία, με καθηγητή τον Ματαράγκα. Σε έναν μεγάλο διαγωνισμό για το άγαλμα της Ασπασίας του Περικλή, έφτιαξα ένα έργο με ένα λεπτό μαντίλι που έπεφτε απαλά. Οι διαγωνιζόμενοι τότε κρίνονταν ανώνυμα. Δεν υπήρχαν «θείοι», δεν υπήρχαν παρεμβάσεις. Άνοιξαν τον φάκελο και είδαν το όνομά μου. Ήμουν 23 ετών. Αυτό το έργο βρίσκεται σήμερα στην Ακαδημία Αθηνών. Όταν περνάω από εκεί, συγκινούμαι. Το βλέπω και κλαίω. Έχει υποστεί φθορές, του έχουν σπάσει τη μύτη. Είναι σκληρό, αλλά είναι και η απόδειξη μιας αρχής.

— Είναι το έργο με τη μεγαλύτερη συναισθηματική αξία για εσάς;

Είναι σταθμός. Και είναι και η αρχή του κλασικού μου δρόμου. Μετά ακολούθησαν μεγάλα

έργα, ο Μέγας Αλέξανδρος, οι κρυστάλλινες κολόνες στην Ιαπωνία, η ενότητα «From Egypt to Greece», όπου ένωσα δύο πολιτισμούς.

— Αναφερθήκατε στην Ιαπωνία. Τι ρόλο έπαιξε στη διαδρομή σας;

Η Ιαπωνία ήταν καθοριστική. Εκεί παρουσίασα τις κρυστάλλινες ελληνικές κολόνες, σε μια μεγάλη γκαλερί στην Γκίνζα. Το έργο πουλήθηκε για ένα εκατομμύριο δολάρια. Ήταν η μεγάλη μου επιτυχία το 1990. Από εκεί και μετά, η πορεία μου άρχισε να περνά σταδιακά στα μουσεία. Όχι απότομα, αλλά με σταθερότητα. Αυτή η διαδρομή, όμως, απαιτεί θυσίες. Δεν θα μπορούσα να την κάνω αν είχα παιδιά. Τα έργα μου είναι τα παιδιά μου. Αφιερώθηκα ολοκληρωτικά στην τέχνη. Τα έργα μου είναι η οικογένειά μου. Αυτός ήταν ο δρόμος μου.

— Ας επιστρέψουμε στο Κέντρο. Μέσα στον πρώτο χρόνο ζωής του διοργανώσατε εννέα εκδηλώσεις. Ποια ήταν η πιο πρόσφατη και τι να περιμένουμε στη συνέχεια;

Το Κέντρο ξεκίνησε ουσιαστικά στην Αμερική. Το 2022 κάναμε το άνοιγμα σε ένα μεγάλο θέατρο που μου παραχωρήθηκε, καθώς έχω και την αμερικανική υπηκοότητα. Ήταν μια πολύ συγκινητική βραδιά. Μίλησαν σημαντικοί άνθρωποι, όπως ο Νικ Νανόπουλος (σ.σ. διακεκριμένος Ελληνοαμερικανός θεωρητικός φυσικός, με μακρά καριέρα στην υψηλή ενέργεια και τη σωματιδιακή φυσική, αλλά και με έντονη παρουσία στη διασύνδεση επιστήμης, πολιτισμού και δημόσιου διαλόγου). Εκεί είπα ότι αυτό το εγχείρημα θα το πάω μέχρι τέλους. Στη συνέχεια τιμήσαμε μεγάλες μορφές της μουσικής. Τον Μπομπ Ντίλαν, τον μεγάλο τροβαδούρο της Αμερικής. Το «Forever Young» συγκίνησε πολύ κόσμο. Μετά ήρθε ο Έλτον Τζον, που αγαπά την Ελλάδα και μας παραχώρησε τα δικαιώματα των τραγουδιών του, ακριβώς επειδή άκουσε ότι πρόκειται για ελληνικό ίδρυμα.

— Επρόκειτο για συναυλίες;

Ήταν ειδικές εκδηλώσεις, σχεδιασμένες για τον χώρο και το κοινό. Όλα με σεβασμό στο πνεύμα του ιδρύματος.

— Εκτός από την τέχνη, λοιπόν, δίνετε έμφαση και στην επιστήμη.

Βεβαίως. Ήθελα να φέρω τη NASA. Και το κάναμε. Για πρώτη φορά ήρθε στην Ελλάδα Έλληνας υψηλόβαθμος επιστήμονας της NASA, ο δρ. Νικόλαος Πασχαλίδης, και μιλήσαμε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ήταν μια εξαιρετική βραδιά. Στη συνέχεια φέραμε έναν από τους μεγαλύτερους δημοπράτες στον κόσμο, τον Σάιμον, άνθρωπο που, όταν ξεκινά μια δημοπρασία, μιλά για δεκάδες εκατομμύρια. Νοικιάσαμε το μεγάλο κτίριο της Παλαιάς Βουλής κι έγινε μια βραδιά που δεν είχε ξαναδεί η Αθήνα. Ό,τι κάνουμε το κάνουμε με αγάπη. Δεν είμαστε ούτε Νιάρχοι ούτε Ωνάσπδες. Είναι χρήματα βγαλμένα με κόπο, με δουλειά ζωής.

— Από τη νέα γενιά Ελλήνων δημιουργών, ξεχωρίζετε κάποιους;

Βεβαίως. Στη μουσική ξεχωρίζω τη σοπράνο Σοφία Νταϊάνα Αντωνάκου. Μια κοπέλα με τεράστιο ταλέντο, που μεγάλωσε με δυσκολίες στον Καναδά και πήρε μεγάλα βραβεία από πολύ μικρή ηλικία. Χωρίς καμία κρατική στήριξη. Επίσης, τον Αλέξανδρο Καπέλη. Ένα παιδί που παίζει Μπαχ και Σοπέν χωρίς παρτιτούρα. Έχει

ΤΑ ΕΡΓΑ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ
ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΟΥ.
ΑΦΙΕΡΩΘΗΚΑ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΑ
ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ.
ΤΑ ΕΡΓΑ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ
Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΟΥ.
ΑΥΤΟΣ ΉΤΑΝ Ο
ΔΡΟΜΟΣ ΜΟΥ.

ήδη πορεία στο Λονδίνο, στην Αυστρία, στη Βενετία. Αυτά τα παιδιά προσπαθούμε να βοηθήσουμε: να τους βρούμε γκαλερί, σκηνές, να τους ανοίξουμε δρόμους.

— Πόση αντοχή χρειάζεται για να κρατά κανείς ζωντανό ένα τέτοιο όραμα; Από πού αντλείτε τόση δύναμη;

Χρειάζεται αντοχή τύπου Μεγάλου Αλεξάνδρου. Είκοσι τέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο. Η Ζωή σήμερα τρέχει γρήγορα: γρήγορα χρήματα, γρήγορη δόξα, γρήγορη πτώση. Τα έχω ζήσει όλα αυτά από κοντά. Έζησα μέσα στην ελίτ της Νέας Υόρκης, στα ωραιότερα χρόνια της Αμερικής, τη δεκαετία του '80 και του '90. Το Studio 54, η τέχνη, η μουσική, οι άνθρωποι. Πολλοί από αυτούς δεν υπάρχουν πια. Είναι μια εποχή που τελείωσε οριστικά. Η Νέα Υόρκη εκείνη δεν υπάρχει πια. Ήμουν κοντά σε μεγάλες μορφές της τέχνης. Αντι Γουόρχολ, Τζάσπερ Τζονς, Κιθ Χάρινγκ. Με έργα που σήμερα κοστίζουν δεκάδες εκατομμύρια. Τότε ζούσαμε μαζί, δουλεύαμε μαζί. Ήταν μια σκληρή αλλά σπουδαία εποχή.

— Έπειτα από τόσα χρόνια στη Νέα Υόρκη, έρχεστε συχνά στην Αθήνα;

Αυτό είναι το δύσκολο κομμάτι. Ερχόμουν πάντα για τη μητέρα μου, για λίγες μέρες. Έχω ατελιέ στη Γαλλική Ριβιέρα, όπου δουλεύω τα καλοκαίρια. Μιλώ αγγλικά, ελληνικά, ιταλικά και μαθαίνω ιαπωνικά μόνη μου, από βιβλία. Όταν έρχομαι στην Ελλάδα, παρατηρώ κάτι που με πονάει: δεν υπάρχουν βιβλιοθήκες στα σπίτια. Υπάρχουν όμορφα έπιπλα, μεγάλες τηλεοράσεις, αλλά όχι βιβλία. Πώς να μεγαλώσει ένα παιδί χωρίς βιβλιοθήκη;

— Εδώ έχετε σπίτι;

Όχι. Μένω σε φίλους, σε συγγενείς. Δεν έφτιαξα ποτέ ατελιέ εδώ. Από το '73 που έφυγα με δέκα έργα σε μια βαλίτσα και πήγα στο Παρίσι, δεν γύρισα πίσω με την έννοια της μόνιμης εγκατάστασης. Όμως έρχομαι πάντα με αγάπη. Και θα έρχομαι μέχρι να πεθάνω.

— Τι αγαπάτε στην Αθήνα και τι δεν σας αρέσει καθόλου;

Θα μπορούσα να είχα ιδρύσει το Κέντρο στο Παρίσι ή στη Ριβιέρα, όπου κάθε μέρα δημιουργούνται ιδρύματα για την τέχνη και την επιστήμη. Εκεί τα κληροδοτήματα δίνονται άμεσα. Εδώ υπάρχουν μεγάλα κτίρια, αλλά η γραφειοκρατία σε εξαντλεί. Οι μόνιμοι θεσμοί με τους οποίους μπορώ να συνεννοηθώ ουσιαστικά είναι η Ακαδημία Αθηνών και το Πανεπιστήμιο. Εκεί υπάρχει κοινή γλώσσα, σεβασμός στην κουλτούρα και στην επιστήμη. Είναι σαν ένα ξεχωριστό κράτος μέσα στο κράτος. Η Ελλάδα έχει τεράστια πολιτιστική δύναμη. Οι ξένοι τη σέβονται βαθιά. Οι Ιάπωνες μιλούν αρχαία ελληνικά. Κι εμείς πολλές φορές ντρεπόμαστε για το επίπεδο της παιδείας μας.

— Ποιες είναι οι προσδοκίες και οι στόχοι σας για τη νέα χρονιά, προσωπικά και για το Κέντρο;

Υγεία. Υγεία ψυχής, σώματος και μυαλού. Όπως έλεγε ο Ιπποκράτης, δεν υπάρχει νους χωρίς σώμα. Θέλω καθαρό μυαλό, νέες ιδέες, όραμα. Το Κέντρο θέλω να προχωρήσει και να δώσουμε στη νέα γενιά ό,τι μπορούμε: γνώση, φως, εμπειρία... Δεν κουβαλάμε πολυτέλειες. Κουβαλάμε μόνο την Ελλάδα μέσα μας. Αυτό δεν χάνεται. **A**

Επιμέλεια:
ΜΑΡΙΑ-ΙΩΑΝΝΑ
ΣΙΓΑΛΟΥ

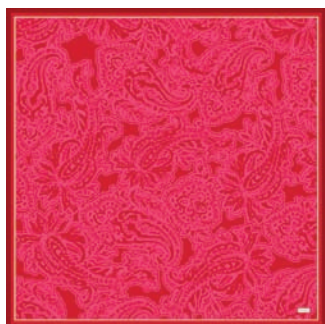

INTIMISSIMI in love again

Για τη Valentine's Day 2026, η **Intimissimi** γιορτάζει μια νέα, πιο προσωπική, ελεύθερη και λαμπερή αντίληψη της αποπλάνησης. Καρδιές, δαντέλα, διαφάνειες και χρυσές λεπτομέρειες συνθέτουν μια συλλογή που αποτυπώνει τη σύγχρονη θηλυκότητα σε όλες της τις εκφάνσεις. Από playful lingerie μέχρι κομψά homewears, κάθε κομμάτι λειτουργεί ως έκφραση στιλ, αυτοπεποίθησης και άνεσης, μέσα κι έξω από το σπίτι.

MINAS DESIGNS
Κολιέ Vivid Heart
€300

YAKKO
Μεταξωτό
φουλάρι 70x70
Red Paisley €88

KURT GEIGER
Τσάντα χιαστί Micro Heart

ADIDAS
Καπέλο μπείζμπολ
με λαστιχάκι €33

VICTORIA'S SECRET
Σετ πιτζάμες Scattered
Hearts €90,99

SWATCH
Ρολόι LOVE & BLAH €100

UGG
Παντόφλες
Scufette II

ΖΟΥΜΒΟΥΛΑΚΙΣ GALLERIES
Σετ με 3 skateboards Love Indiana Robert €590

KATERINA MAKRIYIANNI
Σκουλαρίκια Anemone €135

ASPESI
Κόκκινο καπιτονέ παλτό

CARNE BOLLENTE
Τζιν Heart Euphoria €159,90

Επιμέλεια
ΜΑΡΙΑ-ΙΩΑΝΝΑ
ΣΙΓΑΛΟΥ

BOBBI BROWN
Παλέτα σκιών για τα μάτια Threads of Love €69

SWAROVSKI
Γυαλιά ηλίου

TEZENIS
Σουτιέν balconette ελαφρώς ενισχυμένο Wien Secret Love €20,99
και σλιπ μπραζίλιαν Secret Love €8,99

MINAS DESIGNS
Κολιέ The Hug €340

Καλύτερα
μπακούρι του
Αγίου Βαλεντίνου,
παρά βίγκαν την
Τσικνοπέμνη

CONVERSE
Παπούτσια Chuck Taylor Heart & Roses €59,90

Ανακαλύψτε το μελλοντικό σας σπίτι στο The Ellinikon

East Village

Μια **νέα γειτονιά** με κατοικίες σε προνομαχική τοποθεσία στην ανατολική πλευρά του The Ellinikon.

Το East Village προσφέρει έναν μοναδικό συνδυασμό άνεσης, συνδεσιμότητας και έξυπνης διαβίωσης, καθώς και ένα φιλικό προς την οικογένεια περιβάλλον κοντά στο πάρκο, το εμπορικό κέντρο, τα σχολεία και τις δομές υγείας.

Συνδυάζοντας τη φυσική ομορφιά της Αθηναϊκής Ριβιέρας με την ενέργεια της πόλης και την εγγύτητα στη Γλυφάδα, το East Village προσφέρει μια ήρεμη και ισορροπημένη καθημερινότητα.

Προνομαχική τοποθεσία στην ανατολική πλευρά του The Ellinikon κοντά στη Γλυφάδα

Άμεση πρόσβαση στο κέντρο της πόλης μέσω του κοντινού σταθμού Μετρό «Ελληνικό»

Σύγχρονες κατοικίες σχεδιασμένες με έμφαση στην άνεση, την ποιότητα και τη σύνδεση με το φυσικό περιβάλλον

Ήρεμο περιβάλλον διαβίωσης, ιδανική επιλογή για οικογένειες

THE ELLINIKON

SKYLINE HAVENS

Η επιτομή της σύγχρονης μεσογειακής κομψότητας

Ένα **μοναδικό, πολυτελές συγκρότημα κατοικιών** με παροχές και υπηρεσίες αποκλειστικά για τους κατοίκους (εξωτερικές πισίνες, γυμναστήριο, υπηρεσίες concierge και υποδοχής, παιδική χαρά κ.ά.).

Η πανοραμική θέα στη θάλασσα, το The Ellinikon Park και τον εμβληματικό πρώην Ανατολικό τερματικό σταθμό σχεδιασμένο από τον Eero Saarinen, δημιουργούν μια ασύγκριτη εμπειρία διαβίωσης.

LIAKOS
ASSOCIATES
ARCHITECTS

5
ΟΡΟΦΟΙ

1-4
ΥΠΝΟΔΩΜΑΤΙΑ

H2 2028
ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

Developed by HELLENIC ESTATES

+30 211 199 3900

sales@lamdadev.com

theEllinikon.com.gr

Αραβικά αρώματα

Μοιάζουν με luxury brands,
κοστίζουν λιγότερο και είναι η νέα,
σαρωτική παγκόσμια τάση

Το άρωμα είναι κάτι παραπάνω από ένα στοιχείο που συμπληρώνει την καθημερινή μας ρουτίνα περιποίησης. Είναι τρόπος έκφρασης της προσωπικότητας. Η χρήση του αποτελεί μια τελετουργία που συνδέει το σώμα με την άυλη αίσθηση. Τα αραβικά αρώματα, με τον εξωτισμό και τη μυστηριακή τους φόρτιση, εξέφραζαν πάντα το όνειρο, την ουσία της ψυχής αλλά και την πολυτέλεια. Σήμερα η μανία γι' αυτά στη Δύση δεν έχει να κάνει με τον οριενταλισμό παλιών εποχών, αλλά με δομικές διαφορές στον τρόπο παραγωγής τους, τη θέση τους στην ιστορία της αρωματοποίησης και κυρίως τη σχέση τιμής-αξίας.

Το γεγονός ότι σήμερα αρώματα από το Ντουμπάι, το Ομάν ή τη Σαουδική Αραβία τοποθετούνται στα ίδια ράφια, φυσικά και ψηφιακά, με ευρωπαϊκούς luxury οίκους, ενώ κοστίζουν 3 ή 4 φορές λιγότερο έχει συγκεκριμένες εξηγήσεις. Κι αυτές δεν έχουν να κάνουν με απομιμήσεις ή shortcuts. Η παγκόσμια αγορά αρωμάτων ξεπέρασε τα 50 δισ. δολάρια το 2023, με τη Μ. Ανατολή να είναι η ταχύτερα αναπτυσσόμενη περιφέρεια. Οι ρυθμοί αύξησης κινούνται πάνω από 7% ετησίως, όταν η Ευρώπη και η Β. Αμερική κινούνται κοντά στο 3%-4%. Το σημαντικότερο στοιχείο αυτής της αύξησης είναι ότι δεν αφορά την κατανάλωση εντός των χωρών του Κόλπου, αλλά τις εξαγωγές. Η αύξηση των πωλήσεων σε ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία και Γερμανία δείχνει ότι τα αραβικά αρώματα δεν λειτουργούν πια ως ethnic niche, αλλά ως mainstream επιλογή.

Η διαφορετική ιστορία και η υπογράμμιση της αυθεντικότητας

«Η μνήμη ξεχνάει εικόνες, ποτέ όμως τις οσμές» και «όποιος κατέχει τις αισθήσεις των άλλων κατέχει και τη θέλησή τους», γράφει ο Πάτρικ Ζίσκιντ στο «Άρωμα», το βιβλίο που έβαλε λέξεις στην όσφρηση γιατί «η μοναξιά μπορεί να είναι άσχημη, αλλά η εμμονή ποτέ». Η δυτική αρωματοποιία οργανώθηκε βιομηχανικά τον 20ό αιώνα παράλληλα με τη μόδα, με το άρωμα να γίνεται συμπλήρωμα του οίκου. Πιο πριν, ο αραβικός κόσμος είχε το άρωμα ως καθημερινή πρακτική. Τα oud, musk, τα ρητινώδη υλικά και τα έλαια ήταν βασικό στοιχείο προσωπικής παρουσίας και κοινωνικού κώδικα. Η δυτική αρωματοποιία όμως γεννιέται ως υγειονομική ανάγκη, ως θρησκευτικό βοήθημα και ως κοινωνικό εργαλείο σε πόλεις που πάλευαν με την αποφορά και την οσμή της ίδιας τους της ύπαρξης. Πολύ πριν το άρωμα γίνει fashion accessory και statement γούστου, ήταν τρόπος επιβίωσης σε πυκνά αστικά κέντρα χωρίς αποχέτευση, με επιδημίες, με σώματα που έπρεπε να εξαγνιστούν, να προστατευτούν.

Η πρώτη μεγάλη δυτική πόλη που έδωσε οργανωμένη μορφή στην τέχνη των αρωμάτων ήταν η Βενετία. Από τον Μεσαίωνα μέχρι τον 16ο αιώνα, η πόλη λειτουργούσε ως πύλη ανάμεσα σε Ανατολή και Δύση. Μπαχαρικά, ρητίνες, μύρα και αρωματικά έλαια έφταναν από τον αραβικό κόσμο και την Ινδία μέσω εμπορικών δρόμων που κατέληγαν στα λιμάνια της. Εκεί, μοναχοί, γιατροί και αλχημιστές άρχισαν να τα επεξεργάζονται όχι για αισθητική απόλαυση, αλλά για προστασία από τις ασθένειες και την κακοσμία. Το άρωμα ήταν φάρμακο, όχι πολυτέλεια.

Υπήρξαν ελιξίρια, μαγικά φίλτρα, αισθησιακές πύλες θρησκευτικών τελετουργιών, κοινωνικών αξιών, σαγήνης προσωπικών στιγμών, όλης της αραβικής κουλτούρας. Τα αραβικά αρώματα είναι πια ανάρπαστα και η νέα μανία όλης της Δύσης.

Της ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΤΣΟΛΚΑ

Η Δύση πάντα μάθαινε απ' την Ανατολή στα αρώματα

Η τεχνολογική τομή ήρθε με την αλκοόλη. Η απόσταξη αιθυλικής αλκοόλης, τεχνική που έφτασε στη Δύση μέσω αραβικών συγγραμμάτων, επέτρεψε τη δημιουργία πιο σταθερών, φορητών αρωμάτων. Το πρώτο διάσημο παράδειγμα ήταν το λεγόμενο Eau de Hongrie τον 14ο αι., ένα αλκοολούχο μείγμα δεντρολίβανου, που χρησιμοποιήθηκε τόσο ως άρωμα όσο και ως ιαματικό σκεύασμα. Σταδιακά η οσμή αποσπάστηκε από την ιατρική και άρχισε να αποκτά κοινωνική αξία. Τον 16ο αι. το κέντρο μετακινήθηκε στη Φλωρεντία. Η αυλή των Μεδίκων έπαιξε καθοριστικό ρόλο. Η χρήση αρωμάτων συνδέθηκε με την εξουσία, την κομψότητα και την κοινωνική ιεραρχία. Η αρωματοποιία έγινε επάγγελμα με τεχνικές, συνταγές και μυστικά. Το άρωμα δεν ήταν πλέον απλώς εμπορεύσιμη ύλη, αλλά τεχνογνωσία. Η Φλωρεντία έδωσε στο άρωμα πολιτισμικό κύρος.

Τον 17ο και 18ο αι. το Παρίσι αναλαμβάνει και μετατρέπεται στο απόλυτο εργαστήριο της δυτικής αρωματοποιίας. Μα πώς αλλιώς; Ήταν η πολυπληθέστερη πόλη του κόσμου, όπου οι δρόμοι έζεχναν κοπριά, σάπιο ξύλο, κάρβουνο και αρνίσιο λίπος, και οι άνθρωποι μύριζαν ακόμα χειρότερα, αφού δεν πλένονταν ποτέ. Έτσι, η χρήση αρωμάτων στην αυλή του Λουδοβίκου ΙΔ' ήταν σχεδόν υποχρεωτική. Σε μια εποχή όπου το μπάνιο θεωρούνταν επικίνδυνο για την υγεία, το άρωμα λειτουργούσε ως κοινωνικό φίλτρο. Η λέξη parfumer απέκτησε θεσμικό βάρος και το επάγγελμα οργανώθηκε σε συντεχνίες. Ωστόσο, το πραγματικό εργαστήριο βρισκόταν νοτιότερα, στην Γκρας. Αρχικά κέντρο επεξεργασίας δερμάτων, η πόλη αναγκάστηκε να στραφεί στα αρώματα για να καλύψει τη βαριά οσμή της βυρσοδεψίας. Το μικροκλίμα της περιοχής, ιδανικό για καλλιέργεια γιασεμιού, τριαντάφυλλου και ανθών πορτοκαλιάς, μετέτρεψε την Γκρας στον κατεξοχήν προμηθευτή πρώτων υλών για τη γαλλική αρωματοποιία. Εκεί μπήκαν οι βάσεις της σύγχρονης parfumerie. Κατά τον 19ο αι., με τη βιομηχανική επανάσταση και την πρόοδο της χημείας, το άρωμα μετατράπηκε σε προϊόν μαζικής κατανάλωσης. Το Παρίσι

παρέμεινε το κέντρο της δημιουργίας και του prestige, ενώ η Γκρας εξελίχθηκε σε διεθνή κόμβο παραγωγής και εκπαίδευσης αρωματοποιών.

Θρίαμβος, αναγνώριση και οι μεγάλοι αραβικοί οίκοι

Στον αραβικό κόσμο και στην παράδοσή του, όμως, το άρωμα δεν χρειάστηκε ποτέ να δικαιολογηθεί ως ανάγκη. Η ιστορική διαδρομή εξηγεί γιατί οι δύο κόσμοι συναντιούνται τώρα στο ίδιο ράφι, αλλά με διαφορετικές προτεραιότητες και διαφορετική ιδέα για το τι σημαίνει αξία. Αυτό εξηγεί και την επιμονή στη διάρκεια και στην ένταση. Η υψηλή συγκέντρωση δεν είναι premium χαρακτηριστικό, αλλά κανόνας. Πολλά αραβικά αρώματα κυκλοφορούν με συγκεντρώσεις 20%-30%, όταν μεγάλο μέρος των ευρωπαϊκών luxury eau de parfum κινείται χαμηλότερα. Η διαφορά γίνεται άμεσα αντιληπτή στον χρήστη, ανεξάρτητα από την εκπαίδευσή του στο άρωμα.

Η διεθνής παρουσία δεν χτίστηκε από μικρά brands. Χτίστηκε από εταιρείες με δεκαετίες εμπειρίας. Ο οίκος Ajmal Perfumes ξεκίνησε το 1951, με έμφαση στο oud, και σήμερα διαθέτει δίκτυο σε περισσότερες από 45 χώρες. Η Rasasi επένδυσε από νωρίς στη σύγχρονη οσφρητική γλώσσα και στο διεθνές design, στοχεύοντας ξεκάθαρα σε αγορές εκτός Μέσης Ανατολής. Η Lattafa εκπροσωπεί τη νέα φάση. Με μαζική παραγωγή, επιθετική ψηφιακή διανομή και τιμές κάτω από τα 50 ευρώ, κατάφερε να γίνει viral χωρίς την παραδοσιακή διαφήμιση. Το κοινό δεν την προσέγγισε ως φθηνή, αλλά ως καλή λύση. Στην κορυφή της κλίμακας, η Amouage λειτουργεί διαφορετικά. Με τιμές που ξεπερνούν συχνά τα 300 ευρώ, με παρουσία σε κορυφαία πολυκαταστήματα και συνεργασίες με διεθνείς αρωματοποιούς, επιβεβαιώνει ότι η αραβική αρωματοποιία μπορεί να σταθεί στο ίδιο επίπεδο με το ευρωπαϊκό high luxury. Και αυτή η ύπαρξη επηρεάζει όλη την κατηγορία προς τα κάτω, όχι προς τα πάνω.

Μαγικά, πολυτελή μπουκαλάκια και χαμηλή τιμή

Η αισθητική των μπουκαλιών δεν είναι τυχαία. Βαριά γυαλιά, μεταλλικά καπάκια, έντονα χρώματα, συμμετρία, καθαρή τυπογραφία. Οι επιλογές αυτές δεν γίνονται για να μιμηθούν δυτικούς οίκους, αλλά για να τοποθετηθεί το προϊόν σε συγκεκριμένο επίπεδο αντίληψης. Το αποτέλεσμα είναι ότι στο ράφι, φυσικό ή ψηφιακό, η τιμή δεν προκύπτει οπτικά. Σημαντικότερο όμως είναι το πώς αποδίδει το άρωμα στο δέρμα. Η διάρκεια, η ένταση και η εξέλιξη είναι στοιχεία που οι καταναλωτές συνδέουν με την αίσθηση αξίας. Όταν αυτά υπάρχουν, η σύγκριση με τα luxury γίνεται αναπόφευκτη, ανεξαρτήτως κόστους. Η χαμηλότερη τιμή δεν προκύπτει από χαμηλότερη ποιότητα, αλλά από διαφορετική κατανομή κόστους. Οι περισσότερες αραβικές εταιρείες δεν επενδύουν σε παγκόσμιες καμπάνιες, διάσημους ambassadors ή παραδοσιακά media. Το marketing βασίζεται σε digital περιβάλλον, reviewers, word of mouth και πλατφόρμες e-commerce. Επιπλέον, η πρόσβαση σε πρώτες ύλες και η τοπική γνώση μειώνουν το κόστος παραγωγής. Τα margins δεν απορροφώνται από branding, αλλά παραμένουν στο προϊόν. Έτσι, αρώματα με υψηλή συγκέντρωση και έντονη παρουσία κυκλοφορούν στα 30-60 ευρώ, όταν αντίστοιχα δυτικά luxury ξεκινούν από τα 120.

Μετά το 2020, η σχέση με το prestige έχει αλλάξει. Το κοινό συνεχίζει να θέλει ποιότητα, αλλά είναι λιγότερο πρόθυμο να πληρώσει μόνο για όνομα. Η πληροφορία είναι άμεση, οι συγκρίσεις δημόσιες και η εμπειρία γίνεται αντικείμενο συζήτησης. Σ' αυτό το περιβάλλον, τα αραβικά αρώματα λειτουργούν ως λογική επιλογή, όχι ως εναλλακτική ανάγκης. Τα αραβικά αρώματα δεν καταργούν το luxury. Αφαιρούν, όμως, το αποκλειστικό του δικαίωμα στην ένταση και στη διάρκεια. Επαναφέρουν την ουσία του προϊόντος και όχι την ιστορία που το περιβάλλει. Έχουν παράδοση, γνώση και πολλές ιστορίες να πουν, με μαγικές οσμές που οι Δυτικοί ανακαλύπτουν συνέχεια και δεν χορταίνουν. Και κατά τα άλλα, όλα μυρίζουν! Το γυαλί, η βροχή, η στενοχώρια, η νιότη, ο χωρισμός. Οι επιστήμονες λένε πως η όσφρηση ήταν η πρώτη αίσθηση που αναπτύχθηκε στους ζωντανούς οργανισμούς. Ο ανθρώπινος εγκέφαλος καταχωρεί και αναγνωρίζει 2.000-4.000 μυρωδιές, όταν σε άλλα είδη, όπως ο σκύλος, ο αριθμός αυτός φτάνει το 1 εκατομμύριο. Οι Άραβες τα ήξεραν όλα αυτά πρώτοι και τώρα τα εκφράζουν περίτρανα και πανηγυρικά... **A**

Miss Jay

STEGI. RADIO Takeover 2026

Τέσσερα stages σε ένα πολυεπίπεδο dance floor, με 40 διεθνείς και Έλληνες καλλιτέχνες

Το STEGI.RADIO Takeover επιστρέφει για τρίτη χρονιά και μεταμορφώνει ολόκληρη τη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση σε ένα πολυεπίπεδο μουσικό τοπίο. Με τέσσερα stages και περισσότερους από σαράντα καλλιτέχνες από την Ελλάδα και το εξωτερικό, το διήμερο φεστιβάλ γιορτάζει την επιθυμία, τη συμπερίληψη και την απελευθερωτική δύναμη του clubbing.

Από την ιστορική techno του Ντιτρόιτ μέχρι το UK bass, τους ρυθμούς της Τανζανίας, την dub και reggae κουλτούρα και τις εκστατικές μουσικές παραδόσεις της Ανατολικής Μεσογείου, το Takeover 2026 υφαίνει απρόσμενες μουσικές διαδρομές. Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικά ονόματα όπως η MC Yallah, η Miss Jay, ο Omar Souleyman, ο Moodymann, η Mia Koden, αλλά και οι La Famille Maraboutage, ο Bill Kouligas και ο Prins Obi. Στο φουαγιέ του +3, ο θρυλικός ραδιοφωνικός παραγωγός Γιάννης Πετρίδης επιλέγει κομμάτια από την ιστορική συλλογή του, που έχει παραχωρήσει στο Ίδρυμα Ωνάση.

—Νίκη-Μαρία Κοσκινά
Στέγη Ιδρύματος Ωνάση
13 & 14 Φεβρουαρίου

Bill Kouligas

Moodymann

Mia Koden

Θέατρο,
μουσική,
εκθέσεις,
προβολές.
Πολιτιστικές
προτάσεις
που μας
ιντριγκάρουν
αυτό το
επταήμερο.

1 Ο άνθρωπος είναι η απάντηση

Η νέα φωτογραφική έκθεση του **Νίκου Χρυσικάκη** «*Revisited Encounters*» συνθέτει ένα ενιαίο εικαστικό αφήγημα με επίκεντρο τον άνθρωπο. Περιλαμβάνει δώδεκα έγχρωμα και ασπρόμαυρα πορτρέτα από το ομώνυμο photo-zine του, τρεις μεγάλων διαστάσεων φωτογραφίες από τη σειρά «*Caravaggio's Kids*», καθώς και το video installation «*KYKLOS*», αναδεικνύοντας έναν κύκλο μνήμης, επανεξέτασης και νέας ανάγνωσης. Η έκθεση αποτελεί μια εικαστική αναθεώρηση σε όλες τις εικόνες που απασχόλησαν τον καλλιτέχνη έως τώρα. **Artshot Sophia Gaitani, 13 Φεβρουαρίου έως 1 Μαρτίου**

Ειρήνη Παππά

© BAILEY & STANLEY

2 Ο «Ημιυπαίθριος» του Γιώργου Αλκαίου

Η πρώτη σκηνοθετική απόπειρα του Γιώργου Αλκαίου, σε κείμενο που υπογράφει ο ίδιος μαζί με τον **Στράτο Αγιοστρατίτη**, είναι μια σύγχρονη νεοελληνική κωμωδία-φάρσα. Ένα φαινομενικά τυχαίο γεγονός γίνεται αφορμή για μια αλυσίδα σουρεαλιστικών αποκαλύψεων. Όλα ξεκινούν με έναν σεισμό. Ο έκτος όροφος μιας πολυκατοικίας πέφτει και γίνεται ημιυπαίθριος. Έντεκα πρόσωπα, εγκλωβισμένα ανάμεσα στο χάος, το παράλογο και τις μικρές ανθρώπινες ενοχές, μπλέκονται σε ξεκαρδιστικές καταστάσεις όπου τίποτα δεν είναι όπως φαίνεται.

Θέατρο Coronet, έως 31 Μαρτίου

Για να καταχωριστείτε στους οδηγούς της Α.Υ., στείλτε δελτία Τύπου 2 εβδομάδες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία. Ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Χαρ. Τρικούπη 22, 10679 Αθήνα ή στο fax 210 3617310 ή στο avguide@athensvoice.gr

3 Βραδιά φλαμένκο

Ο διεθνούς φήμης Ισπανός χορευτής και χορογράφος **Eduardo Guerrero** –γνωστός για το εκρηκτικό του ύφος επί σκηνής– παρουσιάζει στην Αθήνα ένα μοναδικό φλαμένκο σόου, γεμάτο δύναμη, κομψότητα και τόλμη. Μαζί του, χορεύτριες, τραγουδιστές, κιθαρίστας και ντράμερ δημιουργούν μια εμπειρία που το σώμα, η φωνή και ο ρυθμός γίνονται ζωντανή τέχνη, συνδυάζοντας παράδοση και σύγχρονο παλμό. **Ολύμπια, 13 & 14 Φεβρουαρίου**

© FELIX VAZQUEZ

4 Διο καλλιτέχνες ανάμεσα σε γη και ουρανό

Δύο εικαστικές φωνές συνομιλούν με την ποίηση του Χρίστου Κρεμνιώτη και του Ανδρέα Εμπειρίκου, δημιουργώντας ένα αμφίσημο, ποιητικό παλίμψηστο εικόνων. Η διατομική έκθεση ζωγραφικής της **Μαργαρίτας Βασιλάκου** και του **Γιάννη Στεφανιάκη** με τίτλο «*Μεταίχμιο γης και ουρανού*», σε επιμέλεια της αρχαιολόγου-μουσειολόγου **Βάλιας Κατσιμπα**, δεν επιχειρεί μια εικονογράφηση των ποιημάτων, αλλά την παραγωγή αυθύπαρκτων έργων που εμπνέονται από τις σκοτεινές και τις φωτεινές πλευρές αλλά και τις αντιθέσεις των ποιητών. **Art Project Space, 11 Φεβρουαρίου έως 6 Μαρτίου**

«Νέα εποχή»
Γιάννης Στεφανιάκης

5 Καρναβαλικό Πάρτι στο Μέγαρο

Η ομάδα **Quilombo** φέρνει στην Αθήνα τον μαγευτικό κόσμο του βραζιλιάνικου καρναβαλιού σε μια εκρηκτική βραδιά χορού και μουσικής. Μαζί τους η **Κατερίνα Πολέμη** αλλά και η ομάδα αφροβραζιλιάνικου χορού **Dançaue**. Πάνω από 50 μουσικοί και χορευτές –φορώντας εντυπωσιακές ενδυμασίες– με αφροβραζιλιάνικα κρουστά, samba batucada, samba reggae και bossa nova, καλούν το κοινό να χορέψει στους ρυθμούς τους. Οι θεατές θα είναι όρθιοι και η αίθουσα του Banquet θα μετατραπεί σε μεγάλη πίστα. *Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, 13 Φεβρουαρίου*

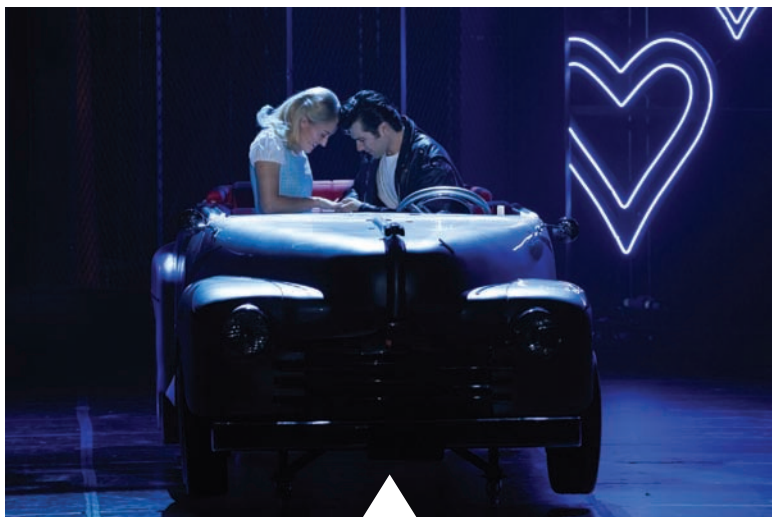

«W.O.F. (Wheel of Fortune)», Ιωάννα Πανταζοπούλου

6 Η κλίμακα ως καλλιτεχνική πράξη

Η ομαδική έκθεση «Μεταξύ δύο και τριών μέτρων» φιλοξενεί έργα των Χρίστου Ακορδαλίτη, Amir H. Fallah, Ζωής Γαϊτανίδου, Ιωάννας Πανταζοπούλου, Διαμαντή Σωτηρόπουλου και The Callas. Ζωγραφική, υφάσματα και μεικτές τεχνικές διεκδικούν μια ενδιαμέση κλίμακα που μετατοπίζει τη θέαση και ενεργοποιεί το σώμα. Οι καλλιτέχνες βγαίνουν από τα «καλούπια» του χώρου και επεκτείνονται, ώστε να προκαλέσουν τον επισκέπτη να τους αφιερώσει χρόνο. Το «μεγάλο» εδώ δεν είναι μέγεθος, αλλά συνειδητή καλλιτεχνική χειρονομία. *Γκαλερί Δυο Χωριά, έως 15 Μαρτίου*

Γκαλερί Δυο Χωριά, έως 15 Μαρτίου

7 Από το Λονδίνο στην Αθήνα

Το θρυλικό «*Grease the musical*» έρχεται στην Αθήνα, σε σκηνοθεσία του **Nigel West** και χορογραφία του **Matt Wesley**. Η ιστορία της Σάντι και του Ντάνι μεταφέρεται στη σκηνή, με κοστούμια 50s, σύγχρονο τουίστ, αλλά και διαχρονικά χιτς όπως το «*Summer Nights*» και το «*Tell me more*». Η σκηνή μεταμορφώνεται σε ένα rock 'n' roll πάρτι που μετατρέπεται σε dancefloor μετά το τέλος της παράστασης. *Chstistmas Theater, 14 έως 22 Φεβρουαρίου*

ΜΗΝ ΤΟ ΧΑΣΕΙΣ

8 Η θέση στον χώρο και την τέχνη

Η Γκαλερί Pont εγκαινιάζει ένα νέο πρότζεκτ, που θα διαρκέσει πάνω από έναν χρόνο, φιλοξενώντας εβδομαδιαίες ατομικές και διατομικές εκθέσεις οι οποίες απαντούν με τον δικό τους τρόπο στο θέμα «*c'est ma place*» (αυτή είναι η θέση μου). Το πρότζεκτ ανοίγει με τα έργα του **Απόλλωνα Γλύκα** από τη σειρά «*Intermediates*». Εδώ ο καλλιτέχνης παίζει με δίπολα, όπου συνυπάρχουν διαφορετικοί τρόποι διαχείρισης της επιφάνειας και του χώρου ανάμεσα στο γραμμικό και το απρόβλεπτο. *Γκαλερί Pont, από 13 Φεβρουαρίου*

9 Μια νύχτα, δυο μουσεΐα

Δύο μουσεΐα της Αθήνας προσφέρουν μια νυχτερινή εμπειρία για οικογένειες και παιδιά 6-10 ετών. Στο Βιομηχανικό Μουσείο Φωταερίου, οι επισκέπτες εξερευνούν το παλιό εργοστάσιο παραγωγής ενέργειας, τα μηχανήματα και τις ιστορίες των εργαζομένων, ενώ συμμετέχουν σε βιωματικά παιχνίδια. Στο Μουσείο Μαρίας Κάλλας, η επίσκεψη περιλαμβάνει γρίφους και δραστηριότητες γύρω από την όπερα και τη ζωή της σπουδαίας ντίβας, με εργαστήρια δημιουργίας σκηνών και χαρακτήρων. *14 Φεβρουαρίου, Βιομηχανικό Μουσείο, Μουσείο Μαρίας Κάλλας*

«Στον κήπο της Εδέμ: Η διχόνοια»

10 Μεταξύ Διάσπασης και Ενότητας

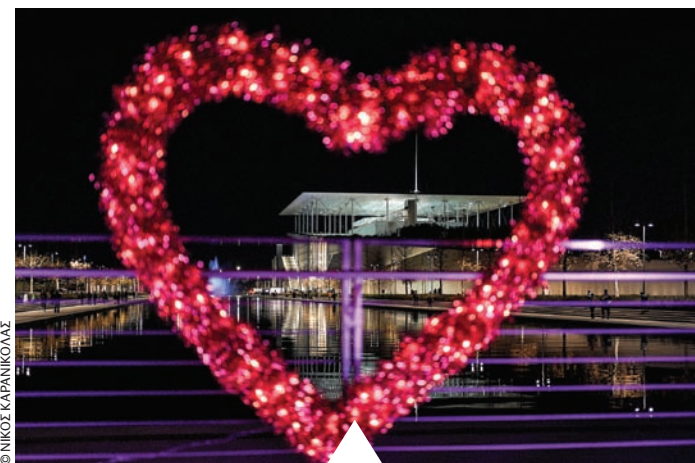
Η ατομική έκθεση του **Θοδωρή Ρουσόπουλου** «...αγωνία της ύπαρξης...», σε επιμέλεια του **Ανδρέα Ιωαννίδη**, διερευνά τη σύνθετη σχέση του ανθρώπου με τον εαυτό του, τους άλλους και τον κόσμο. Αναπτύσσεται σε δύο ενότητες, τους «Ανθρώπους» και τα «Τοπία», όπου κατακερματισμένες μορφές και παραμορφωμένα φυσικά ή αστικά περιβάλλοντα συνθέτουν έναν ενιαίο εικαστικό λόγο. Μέσα από μια ζωγραφική γλώσσα που απορρίπτει την ευκλείδεια τάξη, οι μορφές λειτουργούν ως φορείς υπαρξιακής αγωνίας αλλά και διαρκούς αναζήτησης αρμονίας. *Γκαλερί Αντωνοπούλου, έως 21 Μαρτίου*

11 Τάσος Δήμος: Η ζωγραφική ως εσωτερικό τοπίο

Η έκθεση «*Τάσος Δήμος | Μικρή αναδρομή*», σε επιμέλεια του **Φώτη Σωτηρόπουλου** αναδεικνύει την πορεία ενός βαθιά ανθρωποκεντρικού και συναισθηματικού καλλιτέχνη από το 1989 μέχρι και σήμερα. Ζωγραφική χειρονομιακή, άλλοτε λιτή κι άλλοτε εκρηκτική, που κινείται ανάμεσα στην ανθρώπινη μορφή και το τοπίο. Ο κόσμος του Δήμου είναι ιδωμένος σαν μέσα από μια «σπηλιά», όπως ο ίδιος την περιγράφει, σε μια εικαστική διαδρομή ενσυναίσθησης, μνήμης και υπαρξιακού στοχασμού. *Sotiropoulos Art Gallery, έως 28 Φεβρουαρίου*

Sotiropoulos Art Gallery, έως 28 Φεβρουαρίου

12 Ο μουσικός γύρος της αγάπης

Μια διαφορετική πρόταση για τη γιορτή του Αγίου Βαλεντίνου. Βάλτε τα αθλητικά σας, πάρτε το ταίρι σας και πηγαίνετε να περπατήσετε ή να τρέξετε γύρω από το κανάλι στο ΚΠΙΣΝ. Το «*Love Round*» ξεκινά στις 17:30 και θα διαρκέσει 3 ώρες, χωρίς να έχει αγωνιστικό χαρακτήρα. Οι συμμετέχοντες μπορούν να κινηθούν στους ρυθμούς του **dj Νίκου Μάντζου**, από disco 70s και pop 80s μέχρι πιο σύγχρονα χορευτικά κομμάτια. *ΚΠΙΣΝ, 14 Φεβρουαρίου*

Η φάση είναι στις γειτονιές

Της **ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΒΝΑΤΣΙΟΥ**

Σε μια εποχή, όχι και πολύ μακρινή από το σήμερα, η έξοδος του Αθηναίου είχε τρεις κατευθύνσεις: βόρεια (Κηφισιά), νότια (Γλυφάδα) ή κέντρο (Κολωνάκι). Αυτά.

Τα τελευταία λίγα χρόνια, όμως, παρατηρώ με ενδιαφέρον εστιατόρια διασχημάτων σεφ και πολύ αξιόλογα μπαρ, αυτά που πρωταγωνιστούν στις συζητήσεις («πήγες;» – έξαψη στη φωνή), να ανοίγουν εκτός πιάτσας. Σε γειτονιές που οι περισσότεροι δεν θα είχαμε βρεθεί ποτέ, αν δεν είχαμε σπουδάσει στο Πάντειο (Νέος Κόσμος), αν δεν είχαμε κάπου πάρει μια λάθος στροφή (Κολωνός) ή αν δεν είχαμε μεγαλώσει στα πέριξ (στην περίπτωση μου στην Ηλιούπολη, για άλλους θα μπορούσε να είναι ο Βύρωνας ή το Γκύζη). Να πω την αλήθεια μου; Ζήτηω οι συνοικίες!

Ένα hot μαγαζί σε κάθε γειτονιά

Ένα από τα πιο πολυσυζητημένα στέκια αυτή τη στιγμή βρίσκεται στο Γκύζη (Argentina Social Club), η Ηλιούπολη έχει ένα τελείως cool all day bar, που όλοι θα θέλαμε να είναι κάτω από το σπίτι μας (Yesterday's), στην Πεύκη τρώμε μία από τις καλύτερες πίτσες της Αθήνας (Puff Daddy), στο «άνω» Παγκράτι έστησαν το δικό τους εστιατόριο πανδιάσχημοι σεφ (Πλυτά), αλλά μόλις βρήκε τη θέση του και ένα υπέροχο καφενείο (Φλάρος), ενώ όλη η Κυψέλη είναι πιάτσα από μόνη της (και αυτό συνέβη μόλις τον τελευταίο χρόνο), το ίδιο και ο Νέος Κόσμος.

Αν έχουμε στέκια όμορφα και με όλα τους ωραία κάτω από το σπίτι μας, ποιος ο λόγος να τραβηχτούμε αλλού, να πληρώσουμε (πανάκριβο) parking για να πιούμε μετά βίας ένα ποτό (σύμφωνα με τα νέα όρια του ΚΟΚ, που σωστά χαμήλωσαν, αν με ρωτάτε), πριν κολλήσουμε στην κίνηση για να επιστρέψουμε στο σπίτι; Γιατί να μη μένουμε στη γειτονιά μας, να πάρμε μέχρι το bar με τα πόδια και να πιούμε όσο θέλουμε (με μέτρο πάντα...); Ο χάρτης της αθηναϊκής διασκέδασης αλλάζει, μετατοπίζοντας τα σημεία ενδιαφέροντος, δημιουργώντας νέες πιάτσες και φέρνοντας επιλογές δίπλα μας. Κι αυτό είναι για καλό.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

Η ελληνική γαστρονομία αφηγείται την ιστορία της με δύο φωνές: τη διαχρονική, αυθεντική γεύση της παράδοσης και τη σύγχρονη, δημιουργική της εξέλιξη. Κλασικές συνταγές, τοπικά υλικά και μνήμες σπιτικής κουζίνας συναντούν νέες τεχνικές, φρέσκες ιδέες και τολμηρούς συνδυασμούς. Στις σελίδες που ακολουθούν θα ανακαλύψετε προορισμούς που τιμούν το παρελθόν και κοιτούν με έμπνευση το μέλλον.

Κείμενα: **ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΙΣΙΡΛΗ**

Στην καρδιά της Νέας Σμύρνης, μιας γειτονιάς με έντονη προσφυγική ιστορία και γαστρονομική παράδοση, το Νόστος Μεζέ μάς ταξιδεύει στις ρίζες της ελληνικής κουζίνας. Η φιλοσοφία του εστιατορίου βασίζεται στη νοσταλγία της αυθεντικής γεύσης, που στην καρδιά της βρίσκεται το αληθινό φαγητό της μαμάς και της γιαγιάς. Θυμάστε τα οικογενειακά μαζέματα που όλοι έσμιγαν γύρω από το ίδιο τραπέζι; Αυτό ακριβώς! Εδώ δεν θα βρείτε περιττούς μοντερνισμούς. Κυριαρχούν η κατσαρόλα, το μεράκι, το νοιάξιμο και οι συνταγές που μεταφέρονται από στόμα σε στόμα και από γενιά σε γενιά, φέρνοντας στο πιάτο μας τη ζεστασιά της παλιάς ελληνικής κουζίνας, πάντα με τη χρήση αγνών υλικών, από κορυφαίες πρώτες ύλες ΠΟΠ, μέχρι παρθένο ελαιόλαδο.

Το εξαιρετικά προσεγμένο μενού χωρίζεται σε τέσσερις βασικούς πυλώνες, καλύπτοντας όλο το φάσμα της ελληνικής παράδοσης: από το οικογενειακό τραπέζι μέχρι το χαλαρό τοιμπολόγημα του μεζεδοπωλείου. Η «ψυχή» του μενού είναι τα Πιάτα της Κυρά Λένας, τα signature πιάτα του Νόστος, μαγειρεμένα με την υπομονή και την αγάπη των γιαγιάδων μας. Χουνκιάρ μπεγιεντί, ένα απολαυστικό μοσχαράκι, που λιώνει στο στόμα, πάνω σε βελούδινο πουρέ μελιτζάνας, κρασάτος κόκορας μαδημένος (pulled) και σερβιρισμένος παραδοσιακά με κυλοπιτάκι, πανσέτα σιγομαγειρεμένη η οποία συνοδεύεται από πουρέ πατάτας και γλυκό καραμελωμένο κρεμμύδι, αλλά και η απόλυτη κλασική αξία, το μοσχαράκι κοκκινιστό με σπαγγέτι.

Για τους λάτρεις του κρέατος, το εστιατόριο προσφέρει επιλογές στη σχάρα που θυμίζουν οικογενειακές βόλτες στην εξοχή. Από σουβλές (ατομική σουβλά κοτόπουλο και «Δήθεν» γύρος χοιρινός με χειροποίητες πίτες), μέχρι μεγάλες κοπές, όπως η σταβλίσια χοιρινή μπριζόλα (800 γρ.) και τα αρνίσια παϊδάκια με το κιλό, και παραδοσιακά εδέσματα, σαν το συκώτι και το λουκάνικο, ή το γεμιστό μπιφτέκι με σάλτσα ντομάτας. Θα βρείτε ακόμη μικρά πιάτα για τη μέση, για να μοιράζεται η παρέα, με έντονες επιρροές από τη Βόρεια Ελλάδα και την Πόλη. Λαχταριστά κεμπάπια Δράμας, μαντί γιαουρτλού, ντολμαδάκια γιαλαντζί αλλά και την απόλυτη παιδική, και όχι μόνο, ανάμνηση: τα αυγά μάτια με πατάτες τηγαντές! Κι επίσης, σαλάτες που τιμούν την εποχικότητα και τους συνδυασμούς υλικών, σαν την Πολίτικη, με σταφίδες και κουκουνάρι, και την πατζαροσαλάτα, με καρύδι, ξύσμα πορτοκαλιού και γιαούρτι.

Να το επισκεφθείτε, θα σας θυμίσει πώς είναι το αληθινό φαγητό, αυτό που μένει για πάντα ως ανάμνηση.

ΝΟΣΤΟΣ ΜΕΖΕ

Ένα ταξίδι στις ρίζες της ελληνικής κουζίνας

INFO

Αγίας Φωτεινής 19
Νέα Σμύρνη
2109312795
f nostosmeze
@ nostosmeze

Στην καρδιά των Ιλισίων, ανάμεσα στους ζωντανούς δρόμους και τον παλμό της πόλης, το OX Athens επαναπροσδιορίζει με επιτυχία την έννοια της παραδοσιακής ψησταριάς. Πρόκειται για μια meat taverna, που συνδυάζει την αυθεντική γεύση του καλοψημένου κρέατος με τη φιλοσοφία του σύγχρονου dining, μετατρέποντας το φαγητό από μια απλή έξοδο σε μια ολοκληρωμένη γαστρονομική εμπειρία.

Η ατμόσφαιρα του OX Athens είναι ζεστή, μοντέρνα και γεμάτη ενέργεια, δημιουργεί ένα περιβάλλον φιλόξενο, ιδανικό τόσο για χαλαρά δείπνα όσο και για πιο ιδιαίτερες περιστάσεις. Από την πρώτη στιγμή, ο χώρος σε προδιαθέτει να απολαύσεις το φαγητό και την παρέα σου χωρίς βιασύνη.

Στο OX Athens η παράδοση παραμένει ζωντανή, αλλά παρουσιάζεται μέσα από μια σύγχρονη, προσεγμένη ματιά. Τα κρέατα προέρχονται από επιλεγμένες ελληνικές φάρμες και ψήνονται με τεχνική και σεβασμό στην πρώτη ύλη. Τα αρνίσια παϊδάκια γάλακτος ξεχωρίζουν για τη ζουμερή τους υφή, τα signature φιλέτακια προβατίνας εντυπωσιάζουν με τη βαθιά τους νοστιμιά, ενώ κοπές όπως η ελληνική σπαλομπριζόλα μόσχου αποτελούν σταθερή αξία για τους λάτρεις του καλού κρέατος. Οι πλούσιες μερίδες σερβίρονται σε ξύλα κοπής, δίνοντας έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα στην εμπειρία.

Η κουζίνα, όμως, δεν περιορίζεται μόνο στα ψητά. Πιάτα ημέρας από τον ξυλόφουρνο, εποχικές σαλάτες που ανανεώνονται διαρκώς, βουτυράτες μακαρονάδες και επιλογές όπως το ψητό μανιτάρι συμπληρώνουν ιδανικά το μενού. Ιδιαίτερη μνεία αξίζουν και οι 100% χειροποίητες πίτες με παραδοσιακό φύλλο, που ανοίγεται καθημερινά και προσθέτει μια αυθεντική, έως και νοσταλγική πινελιά στο τραπέζι.

Την εμπειρία ολοκληρώνει μια προσεγμένη και ενημερωμένη wine list, με ελληνικές και διεθνείς ετικέτες που έχουν επιλεγεί ώστε να συνοδεύουν αρμονικά κάθε πιάτο. Το OX Athens είναι η σύγχρονη meat taverna που έλειπε από την πόλη, ένας χώρος που συνδυάζει ποιότητα, γενναϊόδωρες μερίδες και προσιτές τιμές. Είτε πρόκειται για ένα casual dinner είτε για μια πιο ιδιαίτερη έξοδο, μια επίσκεψη στο OX Athens στα Ιλίσια υπόσχεται μια εμπειρία που μένει στη μνήμη.

OX ATHENS

Η παραδοσιακή ψησταριά στη σύγχρονη και μοντέρνα εκδοχή της

INFO

Χατζηγιάννη Μέξη 9
Ιλίσια, 2107107070
ox-restaurant.gr
f OX Athens
@ ox_athens

Σε μια από τις πιο όμορφες γειτονιές της Αθήνας, κάτω από την Ακρόπολη και στην αρχή του πεζοδρόμου της Ηρακλειδών στο Θησείο, το Cínapos μας έδωσε την ευκαιρία να ανακαλύψουμε την ελληνική κουζίνα μέσα από μια φρέσκια, σύγχρονη ματιά, χωρίς να χάνει τίποτα από την αυθεντικότητά της. Εδώ, στη μεγάλη αυλή που θυμίζει παλιά αθηναϊκή γειτονιά ή στον ατμοσφαιρικό εσωτερικό χώρο, όλα μοιάζουν οικεία, προσκαλώντας τις παρέες να μοιραστούν όχι μόνο το φαγητό, αλλά στιγμές που γίνονται αναμνήσεις.

Το μενού, που εμπνεύστηκε ο σεφ Πάνος Ιωαννίδης, λειτουργεί σε ακριβώς αυτή τη φιλοσοφία, του μοιράσματος: όλοι γύρω από το τραπέζι, ανάμεσα σε συζητήσεις και γέλια, να απολαμβάνουμε γεύσεις που πραγματικά μένουν αξέχαστες. Το Cínapos συνεργάζεται με μικρούς παραγωγούς απ' όλη την Ελλάδα και ό,τι μπαίνει στην κουζίνα, πριν φτάσει στο πιάτο μας, είναι διαλεγμένο προσεκτικά – έτσι, οι πρώτες ύλες είναι άριστες και εποχικές.

Ο κατάλογος θα σας προτείνει μια μεγάλη ποικιλία από παραδοσιακούς μεζέδες και πραγματικά θα επιστρέψετε ξανά και ξανά για να τους δοκιμάσετε όλους. Μεζέδες σαν την πολιτική σαλάτα, την αγιορείτικη μελιτζανοσαλάτα, τη φοβερή φάβα Σαντορίνης με τηγανητή κάρπαρη, την αθηναϊκή με καπνιστή πέστροφα, την τσιπούρα μαρινάτη, το μπουγιουρντί, τα κεφτεδάκια, όλα τους μυρίζουν Ελλάδα και παράδοση. Αν πάλι προτιμάτε ένα κυρίως, κι εδώ κυριαρχεί η ίδια λογική, με πιάτα που θα σας θυμίσουν τα οικογενειακά κυριακάτικα τραπέζια: μουσακάς, αγαπημένα μακαρόνια με κιμά, αξέχαστο αρνί στον φούρνο με πατάτες και άλλα. Μην ξεχάσετε να ρωτήσετε για τις εξαιρετικές πίτες και τα λαδερά ημέρας, και ολοκληρώστε τη γευστική εμπειρία με κάποιο από τα τέλεια γλυκά, όπως την πορτοκαλόπιτα, την καρυδόπιτα με κρέμα βανίλια, το γλυκό του κουταλιού.

Κι επειδή οι παρέες θέλουν να τσουγκρίσουν και τα ποτήρια τους, θα βρείτε επιλεγμένες ετικέτες από τον ελληνικό αμπελώνα σε φιάλη και σε ποτήρι, καθώς και μια μεγάλη ποικιλία από ελληνικά αποστάγματα και μπύρες. Ένα αληθινά ξεχωριστό εστιατόριο, που μετατρέπει τις γεύσεις σε εμπειρία.

CINAPOS

Η σύγχρονη ελληνική κουζίνα
του Πάνου Ιωαννίδη

INFO

Ηρακλειδών 10
Θησείο, 2107103030
cinapos.com
f Cinapos
@ cinapos

DOPIOS

Ο μεζές αλλιώς, αλλά πάντα νόστιμος

Κεφτεδάκια τραγανά και μοσχομυριστά, από αυτά που απλώς δεν γίνεται να φας μόνο ένα. Ντολαμαδάκια γιαλαντζί με vegan γιαούρτι από cashews, που σε κανέναν δεν χαλάει χατίρι. Μια ρεβιθάδα πλούσια και απολαυστικά κυλωμένη, με κρέμα από μανούρι, ταρταρούσαλα με τσιπς γαρίδας, αλλά και τέλειες τηγανητές πατάτες – αυτές ειδικά από κανένα τραπέζι δεν λείπουν. Ο Dopios μαγειρεύει τα μεζεδάκια που αγαπάει πιο πολύ η Ελλάδα, αλλά με τον τρόπο του Χριστόφορου Πέσκια.

Ο διάσημος σεφ, πάντα δημιουργικός, στην κουζίνα αυτού του σύγχρονου μεζεδοπωλείου, παίρνει τους αγαπημένους μας μεζέδες και τους εξελίσσει. Χρησιμοποιεί ωραία (και πολλές φορές δυσεύρετα) τοπικά προϊόντα μικρών, Ελλήνων παραγωγών και, με την πρωτότυπη σκέψη του, φτιάχνει με αυτά κάτι ασύλληπτα νόστιμο.

Έτσι φτάνουν στο τραπέζι μας αυτά τα πιάτα που δεν χορταίνουμε να τρώμε. Το μόνο που μένει να βάλουμε εμείς είναι η καλή παρέα. Πάρε μαζί τους ανθρώπους που αγαπάς πιο πολύ και διάλεξε σημείο: στην όμορφη πλατεία Αγίων Θεοδώρων δίπλα στο ομώνυμο, ιστορικό εκκλησάκι ή στην πάντα ηλιόλουστη Γλυφάδα; Ο Dopios έχει δύο στέκια, αλλά την ίδια νόστιμη καρδιά.

Extra tip: Για να συνοδεύσεις το γεύμα σου θα βρεις μια πλούσια συλλογή σε κρασιά και ελληνικά αποστάγματα, όλα σε πολύ καλές τιμές. Α! Και για το τέλος, μη χάσεις την υγρή καριόκα με σοκολάτα, καρύδια και πραλίνα. Είναι επική...

INFO

Σκουλενίου 1
Πλατεία
Αγίων Θεοδώρων
Αθήνα
2103310049 /
Λαοδίκης 31
Γλυφάδα
2 08981747
dopiosrestaurant.gr
f Dopios Restaurant
@ dopiosrestaurant

ΤΟ ΟΜΟΡΦΟ

Διαχρονική και αυθεντική
ελληνική κουζίνα στο Κολωνάκι

Το Όμορφο στο Κολωνάκι δεν είναι απλώς ένα εστιατόριο, είναι κομμάτι της αθηναϊκής μνήμης. Από το 1936 μέχρι σήμερα, η οικογενειακή αυτή επιχείρηση κουβαλά την ιστορία της πόλης στο τραπέζι της, με τη σκυτάλη να περνά από τον Βασίλη Γεροδήμο στη νεότερη γενιά, τον Απόστολο, χωρίς να χάνεται ούτε δράμι νοστιμιάς. Εδώ η κλασική ελληνική κουζίνα δεν μένει στάσιμη: εξελίσσεται διακριτικά με δημιουργικές πινελιές που σέβονται την πρώτη ύλη και την εποχικότητα. Το μενού αλλάζει συχνά και κάθε μέρα θα γευτείς διαφορετικά πιάτα. Εδώ θα βρεις τα πιο φρέσκα ψάρια: κάθε πρωί

η επιλογή γίνεται με βάση τι έπιασε ο ψαράς. Παράλληλα, το Όμορφο προσφέρει και 4-5 vegan επιλογές καθημερινά, με όσπρια και λαδερά που τιμούν την παράδοση.

Ορεκτικά όπως η φάβα Φενεού με καραμελωμένο κρεμμύδι, η ταρταρούσαλα και οι δροσερές σαλάτες εποχής σε προετοιμάζουν ιδανικά για τα κυρίως πιάτα. Το μενού φιλοξενεί πιάτα που μοιάζουν βγαλμένα από το σπίτι της γιαγιάς: μπιράμι, γεμιστά με πατάτες φούρνου, παστίτσιο, κατσικάκι φρικασέ, ακόμα και κολοκυθοτυρόπιτα. Η κοτόσουπα είναι το απόλυτο comfort food, και, αν είσαι αρκετά τυχερός, θα προλάβεις cheesecake Oreo – δοκίμασέ το και θα μας θυμηθείς!

Το Όμορφο δεν είναι απλά ένα εστιατόριο. Είναι αγαπημένο στέκι πολιτικών, καλλιτεχνών και ανθρώπων που αγαπούν να απολαμβάνουν το φαγητό τους με καλή παρέα. Ένα σημείο όπου η κλασική ελληνική κουζίνα βρίσκει νέα πνοή χωρίς να χάνει την ψυχή της. Ένα διαχρονικό αθηναϊκό στέκι που συνεχίζει να μας ταΐζει νόστιμα και ειλικρινά. Ανοικτά κάθε μέρα, εκτός Κυριακής, 12.30 με 23.30.

INFO

Ξενοκράτους 50
Κολωνάκι
2107226830
f to.omorfo
@ to.omorfo

Η γευστική τριλογία στις Πεντανόστιμες περιλαμβάνει πίτες με γιουφκά, ζεστές φοκάτσες και τάρτες. Τι είναι ο γιουφκάς; Το ψημισμένο, ανάλαφρο και τραγανό πολιτικό φύλλο, που ήρθε με τους πρόσφυγες από την Πόλη και τη Μικρά Ασία (και μπορείς να προμηθευτείς και για το σπίτι), το οποίο εδώ μεταμορφώνεται σε μια λεπτή και φίνα σκεπαστή πίτα. Εσύ απλώς διαλέγεις ανάμεσα σε τυρόπιτα, κοτόπιτα, σπανακόπιτα, παστοურμαδόπιτα, κιμαδόπιτα ή ζαμπονοτυρόπιτα, όλες φτιαγμένες με ποιοτικό ελαιόλαδο από την Καλαμάτα Κτήμα Μηρούκλης και ΠΟΠ προϊόντα – τα ίδια που θα βρεις και στα Καραμανλίδικα. Για να καταλάβεις, η απολαυστική ζαμπονοτυρόπιτα φτιάχνεται με χοιρομέρι Δράμας και γραβιέρα Τήνου.

Εξίσου λαχταριστή είναι και η ζεστή φοκάτσια, με ψωμί δικής τους παραγωγής. Μπορείς να διαλέξεις ελεύθερα από όλα τα καλούδια του ψυγείου, αφήνοντας τη φαντασία και την όρεξή σου να κάνουν τη δουλειά. Αν πάλι προτιμάς κάτι δοκιμασμένο, υπάρχουν και τρεις σταθερές προτάσεις: με μορταδέλα Sarry, τσαλαφούτι, ντομάτα, μαϊντανό και ελαιόλαδο, με παστράμι, μουστάρδα, αλειφωτό τυρί Αμφιλοχίας και κίκλα κρεμμύδι και μια τρίτη με παστοურμά, ντομάτα, φέτα και μαϊντανό.

Η τριλογία ολοκληρώνεται με τις τάρτες από γιουφκά, αέρινες και απολαυστικές, σε τρεις εκδοχές: με μελιτζάνα, ντομάτα, πατάτα και λουκάνικο, με σπανάκι, απάκι και μανιτάρια, και με πατάτα, τυρί και μυρωδικά.

Το καλύτερο; Νέες συνταγές με ευφάνταστους συνδυασμούς κάνουν συχνά την εμφάνισή τους και αξίζουν την προσοχή σου.

Όλα αυτά φιλοξενούνται σε έναν κομψό και ζεστό χώρο, τον οποίο επιμελήθηκε η αρχιτεκτόνισσα Παναγιώτα Καμπέρου, γνωστή για τη δουλειά της στον χώρο της εστίασης, ενώ στους τοίχους ξεχωρίζουν δύο πίνακες που δημιουργήθηκαν ειδικά για τις Πεντανόστιμες από τον εικαστικό Παύλο Χαμπίδη.

Ανοιχτά από Δευτέρα έως και
Σάββατο 07.00 με 17.00
Αθηνάς 25, 2103248431

ΟΙ ΠΕΝΤΑΝΟΣΤΙΜΕΣ

Το ελληνικό street food του Φάνη Θεοδωρόπουλου
από τα Καραμανλίδικα

ΚΑΨΑ

Το σουβλάκι όπως το θέλουμε

Γυρίζει, ξεροψήνεται και σου σπάει τη μύτη. Δεν είναι ο γύρος που βρίσκεις παντού. Για την ακρίβεια δεν έχει καμία σχέση. Αυτός εδώ ψήνεται στα... κάρβουνα! Χρειάστηκε μια ειδική, custom made κατασκευή για να συμβεί αυτό, αλλά το αποτέλεσμα το αξίζει (και με το παραπάνω!), γιατί το κάρβουνο δίνει άλλη γεύση, ασύγκριτη. Το καταλαβαίνεις στην πρώτη μπουκιά. Στη δεύτερη έχεις ήδη αποφασίσει ότι αυτό είναι το νέο αγαπημένο σου σουβλάκι.

Ο χειροποίητος χοιρινός γύρος είναι το πρώτο που πρέπει να δοκιμάσεις στην Κάψα, το new age σουβλατζίδικο που έχει την υπογραφή του σεφ Χριστόφορου Πέσκια, αλλά (φυσικά!) δεν είναι το μοναδικό. Θα βρεις καλαμάκια (έχει και καλαμάκι μανιταριών για τους vegan) και όλα τα κλασικά τυλιχτά που ονειρεύεσαι (καλαμάκι κοτόπουλο και χοιρινό, κεμπάπ, vegan, γύρο χοιρινό), αλλά και αυτό το κάτι παραπάνω. Για να καταλάβεις τις εννοούμε, απλώς ρίξε μια ματιά στα signature τυλιχτά: καλαμάκι χοιρινό με κυπριακό pico de gallo και τζατζίκι, καλαμάκι κοτόπουλο με μαγιονέζα curry, κεμπάπ με την κόκκινη καυτερή σαλτσούλα του, κρεμμύδι και γιαούρτι! Όρεξη να 'χεις...

Η Κάψα έχει και μερίδες. Πελώριες, χορταστικές, πεντανόστιμες μερίδες. Καλαμάκια (χοιρινό και κοτόπουλο), κεμπάπ και αυτόν τον γύρο που δεν χορταίνουμε να τρώμε. Όλα έρχονται σπiti σου μέσω Wolt και E-food, αν και πάντα είναι μια καλή ιδέα να κάνεις μια βόλτα στη hot πλατεία Αγίων Θεοδώρων και να απολαύσεις το σουβλάκι σου επιτόπου.

INFO

Σκουλενίου 4
πλατεία Αγίων
Θεοδώρων
2103231366

f ΚΑΨΑ Σουβλάκι
@ kapsa.souvlaki

TAVERNIER

Γεύσεις που τιμούν την ελληνική παράδοση

Το ιστορικό εστιατόριο της Νέας Κηφισιάς, από το 1981, συνεχίζει να μας καλομαθαίνει με παραδοσιακές ελληνικές γεύσεις, μαγειρεμένες πάντα με ολόφρεσκα εποχικά υλικά, αγάπη και φροντίδα. Ο Τάσος και η Μαρία, μαζί με τους γιους τους Δημήτρη, Στέλιο, και Κυριάκο, θα σας καλωσορίσουν όπως θα το έκαναν αγαπημένοι σας φίλοι και θα σας προτείνουν τα καλύτερα της ελληνικής κουζίνας, σε μια εμπειρία που θα σας θυμίσει ένα οικογενειακό κυριακάτικο τραπέζι.

Πολλά και νόστιμα θα απολαύσετε στον όμορφο χώρο του Tavernier (που διαθέτει και μια ολάνθιστη αυλή το καλοκαίρι), όπως τους ψημισμένους λαχανο-ντολμάδες, τα μαμαδίστικα τηγανητά κεφτεδάκια, το παραδοσιακό πρόβειο κότσι λεμονοριγανάτο, τα μελωμένα μοσχάρια μάγουλα.

Κι ακόμη, πιάτα όπως χοιρινό με πρασοσέλινο ή κρασάτο, μελιτζάνες φούρνου, γίγαντες φούρνου με λουκάνικο, ντολμαδάκια γιαλαντζί, ενώ δεν πρέπει να παραλείψετε να γευτείτε και τα τέλεια χειροποίητα πιταράκια με τυρί και παστούρμα. Θα συνοδεύσετε με φίνα αποστάγματα, κρασί από την Οινοποιητική Μονεμβασίας Γ. Τσιμπιδά και μπίρες από ελληνικές ζυθοποιίες, σαν τη λακωνική Σπάρτα και τη φρέσκια βιολογική Ρεθυμνιώτικη, και θα ολοκληρώσετε τη γευστική αυτή εμπειρία με ένα γλυκό που θα σας μείνει αξέχαστο όπως ο κορμός και η πορτοκαλόπιτα. Ανοικτά κάθε Πέμπτη, Παρασκευή και Σάββατο από τις 19.00 και τις Κυριακές 12.30 με 18.00.

INFO

Ελπίδος 24
Νέα Κηφισιά
2108071914
www.tavernier.gr
f TavernierKifisia
@ tavernier_kifissia

ELLA URBAN GREEK CUISINE

Ελληνικές γεύσεις, ποιότητα και
κομψή ατμόσφαιρα

Το **Ella Urban Greek Cuisine** αποτελεί εδώ και καιρό σημείο αναφοράς για ποιοτικό ελληνικό φαγητό με σύγχρονο χαρακτήρα, στο κέντρο της Αθήνας. Στο μενού του συναντά κανείς κλασικές ελληνικές γεύσεις σε δημιουργική εκτέλεση, όπως τα κάστανα κρασάτα με πράσο, δαμάσκηνα και ρύζι, ο μοσχαρίσιος σιδηρόδρομος με στριφτούδια (το παραδοσιακό κρητικό ζυμαρικό)

και τα μοσχαρίσια κεφτεδάκια με κόκκινη σάλτσα και πατάτες τηγανητές. Η φλαμπουρίτσα ψητή, το μαστιχωτό τυρί από την Κόρινθο, σερβίρεται με χόρτα, λωτό και παντζάρι. Για το τέλος, μην παραλείψεις να δοκιμάσεις το χειροποίητο ψητό κυδώνι με παγωτό καϊμάκι, ολοκληρώνοντας την ελληνική γαστρονομική εμπειρία.

Πρόσφατα, το εστιατόριο ανανέωσε τον χώρο του με διακριτικές πινελιές, προσθέτοντας κομψές λεπτομέρειες που ενισχύουν την αίσθηση άνεσης και κάνουν το Ella ιδανικό προορισμό για ένα ραντεβού, αλλά και για καθημερινές εξόδους με φίλους και αγαπημένα πρόσωπα.

Με έμφαση στην ποιότητα των πρώτων υλών και στην κομψή παρουσίαση των πιάτων, το Ella συνεχίζει να προσελκύει επισκέπτες που αναζητούν ελληνική κουζίνα υψηλής ποιότητας, προσφέροντας εμπειρία που συνδυάζει γεύση και ατμόσφαιρα, σε έναν χώρο που εντυπωσιάζει και με την αισθητική του.

INFO

Μητροπόλεως 26
Αθήνα, 2103315547
ellarestaurant.gr
f EllaGreekCooking
@ ella.athens

ΓΙΑΓΙΑ ΚΟΥΚΟΥ

Ελληνικό φαγητό με σύγχρονη ματιά

Στο κέντρο της Αθήνας, το Γιαγιά Κούκου προσεγγίζει την ελληνική κουζίνα με σύγχρονη ματιά, δίνοντας έμφαση στη γεύση, τις πρώτες ύλες και τη σωστή εκτέλεση των πιάτων. Η φιλοσοφία του βασίζεται στον σεβασμό στην παράδοση, χωρίς περιττές υπερβολές, αναδεικνύοντας την καθαρότητα των γεύσεων. Ο χώρος, σε vintage και cozy γραμμές, διακριτικός και φιλόξενος, δημιουργεί το κατάλληλο περιβάλλον για να απολαύσεις μια κουζίνα με χαρακτήρα και οικειότητα.

Το μενού κινείται στη φιλοσοφία της σύγχρονης ελληνικής κουζίνας, με πιάτα που βασίζονται σε γνώριμες συνταγές, τις οποίες ξεχωρίζουμε και αγαπάμε, δοσμένες με φροντίδα και μεράκι. Η κατσοκομακαρονάδα, πλούσια αλλά ισορροπημένη, αποτελεί ένα από τα πιο χαρακτηριστικά πιάτα, ενώ η χορτόπιτα με χόρτα εποχής φτιάχνεται καθημερινά και παραμένει σταθερή επιλογή. Σίγουρα να δοκιμάσετε την αγκινάρα με σάλτσα αλά πολιτά, αλλά και τη σιφνιώτικη ρεβυθάδα με γαύρο μαρινάτο, η οποία σύντομα δίνει τη θέση της σε ρεβυθάδα Μάνης κοκκινιστή, με μοσχαρίσιο μάγουλο και δενδρολίβανο, ακολουθώντας τη λογική της εποχικότητας.

Το κρασί παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο, με λίστα αποκλειστικά από ελληνικές ετικέτες, προσεκτικά επιλεγμένες ώστε να συνοδεύουν ιδανικά το γεύμα και να αναδεικνύουν τα αρώματα των πιάτων. Η συνολική εμπειρία ολοκληρώνεται μέσα από μια χαλαρή, φιλική ατμόσφαιρα. Το Γιαγιά Κούκου απευθύνεται σε όσους αναζητούν την ελληνική κουζίνα μέσα από μια σύγχρονη, καλοδουλεμένη και αυθεντική οπτική.

INFO

Παναγή Σκουζέ 4
Αθήνα, 2103245901
giagiakoukou
athens.gr
f giagiakoukou.
athens
@ giagiakoukou.
athens

ΚΥΒΕΛΗ

Οι νοστιμιές της πλατείας Αγίου Γεωργίου

Μεσημέρι και βράδυ ο χρόνος κυλάει όμορφα αλλά και νόστιμα εδώ, στην πλατεία Αγίου Γεωργίου της Κυψέλης, όπου μας καλομαθαίνει με τα ωραία της η Κυβέλη, το εστιατόριο-μεζεδοπωλείο που έχει αποκτήσει φήμη σε όλη την πόλη, από το 2016. Ελληνικές γεύσεις με μεσογειακές επιρροές, δοσμένες με μια σύγχρονη ματιά χωρίς επιτήδευση – αυτή είναι η επιτομή της comfort φιλοσοφίας της κουζίνας, με την υπογραφή του σεφ Γιώργου Κόντα. Για το τραπέζι σας μπορείτε να επιλέξετε ανάμεσα σε μεγάλη ποικιλία από μεζέδες για τη μέση ή ακόμα και να απολαύ-

σετε από κοινού ένα πιάτο εστιατορικού επιπέδου. Ξεχωριστή θέση έχουν τα πιάτα ημέρας, με γεύσεις και προϊόντα από διάφορες περιοχές της χώρας που φημίζονται για την καλή ποιότητα των παραγωγών τους. Θα βρείτε σπετζοφάι με ξιδάτο λουκάνικο και απάκι Κρήτης, κοτόπουλο χαράκιρι (είναι ελευθέρως βοσκής από επιλεγμένες φάρμες), κεμπάκια και κοντοσουβλι, αλλά και τα πιο κλασικά: μπιριζόλες και μπιφτέκια, πάντα στην άριστη ποιότητα κρέατος που μας έχει συνηθίσει η Κυβέλη.

Και φυσικά, μερικά ονομαστά πιάτα ξεχωριστής νοστιμιάς καθημερινά, σαν το χαλούμι στη σχάρα με πετιμέζι, τον καγιανά με σύγκλινο Μάνης, τους διάσημους κολοκυθοκεφτέδες, τα σκιουφικά με χοιρινά φιλέτακια, τα λιγκουί-νι με γαρίδες. Θα συνοδεύσετε με χύμα αλλά και εμφιαλωμένο κρασί από την πολύ εννημερωμένη wine list, τσίπουρα, ελληνικές και ξένες μπίρες, σε έναν χώρο απόλυτα φιλόξενο, καθημερινά από τις 12 το μεσημέρι έως αργά το βράδυ. Και delivery μέσω Efood, Wolt και Box αλλά και take away. *Extra tip: Τις επόμενες ημέρες το μενού θα εμπλουτιστεί και με σαρακοστιανά πιάτα-έκπληξη!*

INFO

Επτανήσου 15
Κυψέλη
2108219406
www.kyveli.gr
f kivelirest
kyveli_kypseli

ΤΟ ΣΤΕΚΙ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ

Οικογενειακή παράδοση, αυθεντικές ελληνικές γεύσεις

Το φημισμένο εστιατόριο του Χαλάνδριου, με τη δεύτερη γενιά της οικογένειας, τον Βαγγέλη Λότσαρη, που παρέλαβε από τον μπαμπά Ανδρέα, να συνεχίζει μια παράδοση που έχει γράψει τη δική της ιστορία στο βιβλίο της γαστρονομικής Αθήνας. Άνθρωποι από κάθε σημείο της Αθήνας έρχονται μέχρι το Χαλάνδρι στο Στέκι του Ανδρέα για να απολαύσουν τις αυθεντικές ελληνικές γεύσεις, αλλά και την αίσθηση της φιλοξενίας που προσφέρει ο χώρος. Εδώ, στα τραπέζια μέσα ή έξω, θα δοκιμάσετε πιάτα μαγειρεμένα με

μεράκι και άριστης ποιότητας πρώτες ύλες, πάντα σε προσιτές τιμές, γιατί αυτή είναι και η φιλοσοφία: να απολαμβάνουμε όλοι τα καλύτερα.

Το μενού θα σας προτείνει χίλιες και μία νοστιμιές: φοβερό αρνάκι γκιουλμπασί στη λαδόκολλα, αγριογούρουνο που θα σας μείνει αξέχαστο, ζουμερά μπιριζολάκια μαύρου χοίρου, τέλειους ντολμάδες με αμπελόφυλλο ή λάχανο, γαρδουμπάκια, κοκορέτσι φούρνου, κοντοσουβλι. Και μαζί με αυτά, και πιάτα που θα σας θυμίσουν το κυριακάτικο τραπέζι: απίθανος μουςακάς, μαμαδίστικο μοσχάρι λεμονάτο, κόκορας κοκκινιστός κρασάτος.

Το Στέκι του Ανδρέα είναι το ιδανικό εστιατόριο για κάθε ηλικία και περίπτωση: από ένα γεύμα ή δείπνο για δύο, μέχρι μια μεγάλη οικογενειακή συνάντηση που μετατρέπεται σε γιορτή. Ανοικτά από Τετάρτη έως και Κυριακή (Κυριακές μόνο μεσημέρι), με ζωντανή ελληνική μουσική Παρασκευή και Σάββατο βράδυ.

Extra tip: Όταν σας φέρει ο δρόμος στην Ανδρο, αναζητήστε το Στέκι του Ανδρέα στην παραλία του Φελλού.

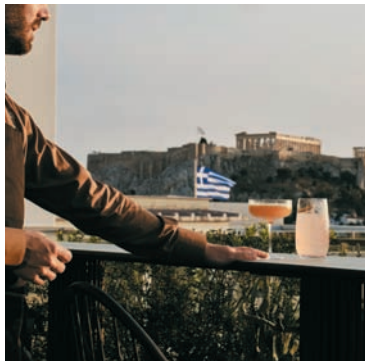

INFO

Μεσσηνίας 46 &
Κιθαιρώνος
Χαλάνδρι
2106825041
stekitouandrea.com
f ToStekiTou
AndreaStoHalandri
tostekitou
andrea_stohalandri

FOCAL

Το στέκι του ελληνικού soul food

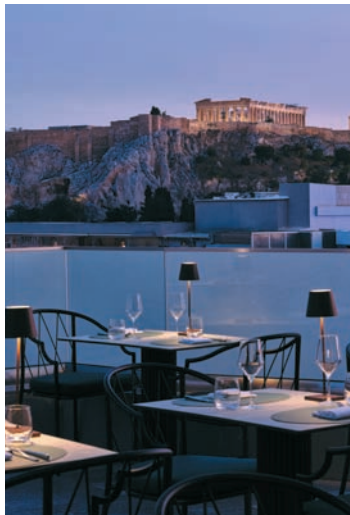
Στο ολοκαίνουργιο Focal, η ελληνική κουζίνα μπαίνει στο επίκεντρο – αυθεντική, καθημερινή και γεμάτη χαρακτήρα. Οι άνθρωποι εδώ, εμπνευσμένοι από τα ζεστά οικογενειακά τραπέζια και τις γεύσεις που μας ξυπνούν αναμνήσεις, δημιουργούν μια εμπειρία φαγητού οικεία, αλλά και λίγο ξεχωριστή.

Το όνομα του Focal, στον τελευταίο όροφο του νέου Electra Rhythm Athens, με ανεμπόδιστη θέα στην Ακρόπολη, εμπνέεται από τις λέξεις focus και local, γιατί η φιλοσοφία του εστιάζει σε ό,τι έ-

χει πραγματική σημασία: τις γεύσεις της Ελλάδας, την απλότητα και την ουσία. Κάθε πιάτο φτιάχνεται με υλικά από Έλληνες παραγωγούς και σερβίρεται με φροντίδα, συνέπεια και διακριτική φινέτσα.

Το μενού βασίζεται σε αγαπημένες ελληνικές συνταγές, παρουσιασμένες με σύγχρονη και δημιουργική ματιά. Από comfort classics μέχρι «μαμαδίστικα» πιάτα με άποψη, κάθε επιλογή έχει τη δική της προσωπικότητα. Θα απολαύσετε πιάτα όπως τα παραδοσιακά κεφτεδάκια με σάλτσα ψητής ντομάτας και ανεβατό Γρεβενών, κόκορα κοκκινιστό παστιτσάδα, ψητό καλαμάρι με χούμους καπνιστής μελιτζάνας και σάλτσα λεμονιού, ψητό κατσικάκι κατσαρόλας με αρωματικά χόρτα, κρέμα από πιπεριά Φλωρίνης και σάλτσα από Μαλαγουζιά, ενώ το γεύμα σας θα κλείσει ιδανικά με ένα γλυκό σαν το γαλακτομπούρεκο με παγωτό κανέλα.

Την εμπειρία συμπληρώνει μια προσεγμένη λίστα ελληνικών κρασιών, σε ένα σημείο συνάντησης για κάθε ώρα της ημέρας, καθημερινά από τις 12.00 έως τις 23.30.

INFO

Ερμού 5, Αθήνα
2103378090
focalathens.com
@focalathens

ZOHÓS

Ξεχωριστές γεύσεις ριζωμένες στην ελληνική παράδοση

Στο zohós, ένα από τα 100 καλύτερα εστιατόρια της Αθήνας, η ελληνική κουζίνα δείχνει τον πιο αληθινό της εαυτό. Εδώ το φαγητό είναι εμπειρία, αυθεντικές γεύσεις με βαθιές ρίζες στην παράδοση, παρουσιασμένες με σύγχρονη ματιά.

Όπως ο ζοχός, το άγριο χόρτο που φυτρώνει παντού, έτσι και η κουζίνα αντλεί δύναμη από τη γη, τους ανθρώπους και τον φυσικό κύκλο των πραγμάτων. Οι άνθρωποι εδώ διαλέγουν πρώτες ύλες από μικρούς παραγωγούς που αγαπούν την ποιότητα, με κάθε πιάτο να πατάει

στις ρίζες του, χωρίς, όμως, να φοβάται να εξελιχθεί.

Όπως λένε και οι ίδιοι, δεν κυνηγούν τάσεις, κάνουν ελληνική κουζίνα όπως τους αρέσει: καθαρή, αληθινή και ανεπιτήδευτη. Με το τραπέζι να γεμίζει με μικρά πιάτα για μοίρασμα, καλά κρασιά και ζεστή φιλοξενία.

Το μενού που έχει επιμεληθεί ο σεφ Σάκης Βενέτης θα σας προτείνει εξαιρετικά πιάτα όπως τον παραδοσιακό ξινό τραχανά Κρήτης, τη χειροποίητη σκοπελίτικη πρασόπιτα με κρέμα μυζήθρας, τον κορινθινό καβουρμά με πατάτα, πιπεριά Φλωρίνης και χειροποίητη μουστάρδα, τον λεμονάτο μοσχαρίσιο σιδηρόδρομο, το κουνέλι στιφάδο, την προβατίνα Κιμώλου, τα πρόβεια σουτζουκάκια.

Εδώ, στην αυλή του zohós που μοιάζει με μια ανάσα φύσης μέσα στην πόλη, το food sharing αποκτά νέα διάσταση, οι μυρωδιές ξυπνούν μνήμες, το μενού θυμίζει κυριακάτικο τραπέζι – και μας φέρνουν πιο κοντά. Ανοικτά καθημερινές 18.00 με 24.00, Σάββατο 16.00 με 24.00 και Κυριακή 14.00 με 22.00.

INFO

Ναυάρχου
Νικοδήμου 18-20
Αθήνα
2103370035
zohosathens.com
@zohos_athens

ΑΜΑ ΛΑΧΕΙ

Το φημισμένο μεζεδοπωλείο
της Καλλιδρομίου

Και ποιος δεν έχει απολαύσει την κουζίνα του φημισμένου αυτού μεζεδοπωλείου, στον ίδιο χώρο στην Καλλιδρομίου από το μακρινό 1981, με τους νέους του ιδιοκτήτες να συνεχίζουν να γράφουν τη δική τους ιστορία τα τελευταία 12 χρόνια. Στην καταπράσινη αυλή, ιδανική και για τον χειμώνα, ή στον φιλόξενο και όμορφο εσωτερικό του χώρου, θα χαρείτε πιάτα βασισμένα σε κλασικές ελληνικές συνταγές, με μια

πιο σύγχρονη προσέγγιση και σε πραγματικά value for money τιμές. Η φιλοσοφία είναι μεζέδες για τη μέση, για να τους μοιράζεται η παρέα. Το ανανεωμένο μενού θα σας προτείνει εξαιρετικά πιάτα, σαν την τάρτα κρεμμυδιού με παλαιωμένη γραβιέρα και ξινόχοντρο Κρήτης, την τέλεια ρεβιθάδα γάστρας με χοιρινό καπνισμένο σε ξύλο οξιάς, το πεντανόστιμο χταπόδι στιφάδο με δεντρολίβανο και φρέτα, αλλά κι ένα κουνουπίδι που θα λατρέψετε, ψητό με χούμους και σουμάκ. Από το τραπέζι σας δεν θα λείψουν τα επιλεγμένα κρασιά, χύμα και εμφιαλωμένα, από την ενημερωμένη wine list, τα διαλεχτά αποστάγματα και οι μπύρες, ενώ για το τέλος ένα γλυκό θα σας αφήσει τις καλύτερες αναμνήσεις. Ένα ψητό μήλο με πατισερί κανέλας και crumble αμυγδάλου ή ένα φοβερό μωσαϊκό με ναμελάκα σοκολάτας και αλμυρή καραμέλα. Αλλά, πέρα από το φαγητό, το Άμα Λάχει είναι αυτή η αίσθηση της οικειότητας και της φιλοξενίας, που θα σας κάνει να αισθανθείτε άνετα από την πρώτη φορά που θα το επισκεφθείτε. Και κάπως έτσι θα γίνει ο αγαπημένος σας προορισμός.

INFO

Καλλιδρομίου 69
Εξάρχεια
2103845978

[f amalaxeiresto](#)
[@amalaxeinef](#)

ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΚΑΤΩΙ

Ποιοτική ελληνική κουζίνα στην Καλλιθέα

Το Παλιό Κατώι θα το βρεις στη γειτονιά της Καλλιθέας, στα σύνορα με Ταύρο και Πετράλωνα. Αν και λειτουργεί μόνο τρία χρόνια, αυτά ήταν αρκετά για να εδραιωθεί και να αναγνωριστεί σαν μία ταβέρνα που προσφέρει απόλυτα ποιοτικά πιάτα της ελληνικής κουζίνας.

Ο ιδιοκτήτης Θανάσης Παντέλους, με καταγωγή από την Άνδρο και τη Νάξο, έχοντας πλάι του τη σύζυγό του Φωτούλα από τη Σύρο, έχει καταφέρει να μεταφέρει όλη τη νοστιμιά των Κυκλάδων στα πιάτα μας. Τα προϊόντα που προσφέρει το Παλιό Κατώι έχουν αποκλειστική προέλευση από τα νησιά μας. Σε αυτά προστίθενται η καθημερινή ιεροτελεστιά του Θανάση. Οι καλύτερες

πρώτες ύλες της αγοράς διαλέγονται μία-μία από τον ίδιο, έχοντας βρει όλους εκείνους τους αξιόπιστους συνεργάτες που κάνουν τα καταστήματα της εστίασης να ξεχωρίζουν.

Και αφού γίνουν όλες οι προετοιμασίες, η μαγείρισα αρχίζει να κάνει στην κουζίνα τα θαύματά της. Θα σας ετοιμάσει παστοურμαδόπιτα και γραβιερόπιτα, ρεβίθια και κόκορα παστιτσάδα. Κάθε πιάτο ημέρας έχει μία αποστολή. Να θελήσετε να το ξαναδοκιμάσετε. Το Παλιό Κατώι όμως ειδικεύεται στο κρέας και στο μενού, ανάμεσα στα άλλα, υπάρχει μοσχαρίσια μπριζόλα Νάξου, χοιρινή τηγανιά κρασάτη κατσαρόλας, παϊδάκια αρνίσια ντόπια, κοντοσουβλι που λιώνει στο στόμα... Όλα συνοδεύονται από χειροποίητες αλοιφές που ανεβάζουν τα πιάτα σε άλλο επίπεδο!

Θα δοκιμάστε χύμα κρασί από τον Τύρναβο ενώ θα βρείτε πολλές ετικέτες από την ενημερωμένη wine list, με πολλές επιλογές από τσίπουρα και μπύρες, σε έναν χώρο απόλυτα φιλόξενο, ιδανικό για φαγητό μεσημέρι και βράδυ με την παρέα, με την οικογένεια, με τους συναδέλφους. Και αν ο καιρός το επιτρέπει υπάρχει και εξωτερικός χώρος. Καθημερινά εκτός Δευτέρας 14.00 με 23.30.

INFO

Π. Τσαλδάρη 111
Καλλιθέα
2109347571

[f topaliokatwi](#)

ΤΟ ΚΑΠΛΑΝΙ

Η αληθινή κρητική κουζίνα

Βραβευμένο από τους ειδικούς και αναγνωρισμένο από τους ανθρώπους που το επισκέπτονται όλα αυτά τα χρόνια, το Καπλάνι συνεχίζει να κάνει αυτό για το οποίο απέκτησε τη φήμη του: να μας προσφέρει αυθεντική κρητική κουζίνα στα καλύτερά της. Ο ιδιοκτήτης και μάγειρας Μανώλης Ρωμανάκης και ο σεφ Δημήτρης Σκαφιδάς ξεκινούν καθημερινά την ημέρα τους αναζητώντας τις καλύτερες πρώτες ύλες. Το ελαιόλαδο, το μέλι, οι γραβιέρες, οι ελιές, τα κρασιά, οι ρακές έρχονται κατευθείαν από την Κρήτη και πολλά ακόμα από παραγωγούς από κάθε γωνιά της Ελλάδας.

Εξαιρετικές οι παραδοσιακές νοστιμιές που θα σας προτείνει το μενού, σαν το Μαγγίρι το Σίζουμο, τα «ζυμαρικά του φτωχού» από τη Μεσσαρά, βρασμένα σε ζωμό ζυγουριού με ξεψαχνισμένο κρέας. Κι ακόμα, αρνί οφτό, γαμοπίλαφο, γαρδουμπάκια, μελιτζάνα Μεσογείου, ντολμαδάκια, μαραθόπιτα, σαλάτα ροβίτσα και πολλά ακόμα πιάτα που ξεχειλίζουν παράδοση. Θα συνοδεύσετε με χύμα και εμφιαλωμένα κρασιά, όλα από την Κρήτη, και φίνια αποστάγματα. Σημειώστε ότι, ενόψει Σαρακοστής, το Καπλάνι θα προσθέσει νέες προτάσεις στον κατάλογό του: γαρίδες κριθαρότο, σουπιές με σπανάκι και χόρτα, χταπόδι στη σχάρα με φάβα και ταραμοσαλάτα, φτιαγμένη από αυθεντικό ταραμά, είναι μόνο κάποιες από αυτές.

Ένας ιδανικός (και πρόσφατα ανακαινισμένος) χώρος για ένα επαγγελματικό γεύμα, μια οικογενειακή μάζωξη, ένα ρομαντικό δείπνο, αλλά και για να πραγματοποιήσετε κάθε προσωπική σας εκδήλωση.

Καθημερινές από τις 17.00
Σάββατο 13.00 με 24.00
Κυριακή 13.00 με 18.00 (Τρίτη κλειστά)

INFO

Ευφρονίου 47
2107211161
2107211191
www.tokaplani.gr
f tokaplani
@ tokaplani

ΛΕΥΚΕΣ

32 χρόνια ελληνική κουζίνα
με τη ματιά του σήμερα

Υπάρχουν εστιατόρια που αντέχουν στον χρόνο και άλλα που τον ορίζουν. Οι Λεύκες ανήκουν ξεκάθαρα στη δεύτερη κατηγορία. Με 32 χρόνια καθημερινά με γεμάτη τη σάλα, ένα από τα πιο δημοφιλή στέκια της πόλης συνεχίζει να αποδεικνύει ότι η ελληνική κουζίνα δεν χρειάζεται νοσταλγία, αλλά φροντίδα, εποχικότητα και φρέσκια ματιά.

Η βάση παραμένει βαθιά ελληνική: παραδοσιακές συνταγές που εκμοντερνίζονται, χωρίς να χάνουν την ψυχή τους. Το μενού αλλάζει με τις εποχές, ακολουθώντας τα υλικά που αξίζουν να

μπουν στο πιάτο – άλλωστε το «μαγειρεύουμε ότι αξίζει» δεν είναι απλώς το σλόγκαν, αλλά ολόκληρη η φιλοσοφία στις Λεύκες. Στην κουζίνα, μια δεμένη μπριγκάδα τεσσάρων καταξιωμένων σεφ (Νίκος Κούτρας, Κώστας Πιπίνης, Δημήτρης Γαλίτης και Γιάννης Μπεντάι), με επικεφαλής των Τάσο Ντούμα, δουλεύει συλλογικά, με την ίδια ανησυχία και αγάπη για το αποτέλεσμα.

Αυτή την περίοδο ξεχωρίζουν πιάτα όπως το κουσκουράκι με κοτόπουλο στιφάδο μαγειρεμένο στη γάστρα, σερβιρισμένο με κρέμα γιαουρτιού με αγγούρι για ισορροπία, οι ευφάνταστες κροκέτες παστίτσιου, ο λαχανοντολμάς σε αποδομημένη εκδοχή, αλλά και vegan επιλογές όπως το κουνουπίδι «μπριζόλα» με μπεσαμέλ αμυγδάλου. Οι σαλάτες και η προσεγμένη λίστα ελληνικού κρασιού συμπληρώνουν ιδανικά την εμπειρία, ενώ τα επιδόρπια –cheesecake μπακλαβά και σοκολατένια σούπα– κλείνουν το γεύμα όπως του αξίζει.

Και καθώς οι Λεύκες δεν είναι απλώς ένα εστιατόριο αλλά ένας σταθερός προορισμός, η κράτηση πάντα είναι απαραίτητη.

INFO

Α. Γαλασίου 100
Γαλάτσι
2102924458
www.lefkes.gr
f lefkes
restaurant
@ lefkes_athens

MADAME SOUSOU

Σπιτικοί μεζέδες με live μουσική

Έχει μόλις τρεις μήνες που άνοιξε, αλλά πρόλαβε να κάψει καρδιές αυτή η τσακίνα Μαντάμ Σουσού στο Χαλάνδρι, το παρεϊστικό και φιλόξενο αυτό μεζεδοπωλείο, η κουζίνα του οποίου αγαπάει τις σπιτικές ελληνικές γεύσεις, φτιαγμένες πάντα με ολόφρεσκα υλικά. Πολλά και νόστιμα θα βάλετε στο τραπέζι σας, σαν τη χειροποίητη τυροκαυτερή, τις τηγανητές πατάτες με κατσικίσιο τυρί, τα 100% μοσχαρίσια μπιφτεκάκια, τα κε-

φτεδάκια της γιαγιάς, τον μπεκρή μεζέ, τις τηγανιές κοτόπουλο και χοιρινό, αλλά και τα φοβερά μακαρόνια με κατσικάκι κοκκινιστό, που είναι, μάλιστα, για δύο άτομα.

Η Madame SouSou λειτουργεί Τετάρτη, Πέμπτη και Παρασκευή από τις 16.00 και Σάββατο και Κυριακή από τις 14.00, και πραγματικά το γλεντάει - κι επειδή αν πάτε χωρίς κράτηση μπορεί να μη βρείτε τραπέζι, καλό είναι να έχετε κάνει την κράτησή σας. Πέμπτη, Παρασκευή και Σάββατο βράδυ και Κυριακή μεσημέρι το πρόγραμμα έχει live μουσική, από τέσσερα διαφορετικά σχήματα, ένα κάθε μέρα, με μουσικές της παρέας - από νησιώτικα, μέχρι ελαφρολαϊκά και λαϊκά.

Θα καθίσετε είτε στην όμορφη αυλή είτε στον καλαίσθητο εσωτερικό χώρο, θα συνοδεύσετε τη διασκέδασή σας με καλό χύμα κρασί, που έρχεται από ένα οινοποιείο στον Παρνασσό, χύμα τσίπουρο από τον Τύρναβο, αποστάγματα και μπίρες. Εδώ κάθε βραδιά είναι ξεχωριστή και όλοι περνούν καλά!

INFO

Λεωφόρος Βασιλέως
Γεωργίου Β' 3
Χαλάνδρι
6946308038
f MadameSousou
Athens
@madame_sousou_athens

ΑΘÉNA GREEK GASTRONOMY

Εκεί όπου η ελληνική κουζίνα γίνεται καθημερινή συνήθεια

Σε μια πόλη που κινείται γρήγορα, η ελληνική κουζίνα βρίσκεται κώρο όταν παραμένει απλή, καθαρή και ουσιαστική. Το Αθήνα Greek Gastronomy προσεγγίζει το φαγητό όχι ως τάση, αλλά ως καθημερινή ανάγκη: καλομαγειρεμένο, γνώριμο και φτιαγμένο με συνέπεια. Η λογική του θυμίζει το οικογενειακό τραπέζι. Το μενού αλλάζει καθημερινά, επαναλαμβάνεται σε σταθερές μέρες της εβδομάδας και προσαρμόζεται στις εποχές και τις παραδόσεις. Έτσι, κάθε

επίσκεψη ή παραγγελία έχει κάτι διαφορετικό, αλλά πάντα οικείο.

Στα πιάτα ξεχωρίζουν τα μοσχαρίσια μπιφτεκια και γαλοπούλας, το παστίσιο, ο μουσακάς, οι λαχανοντολμάδες και ο χειροποίητος πουρές πατάτας, ενώ οι πίτες ημέρας φτιάχνονται καθημερινά στο χέρι. Πρόκειται για συνταγές που σέβονται την ελληνική κουζίνα, χωρίς να την επιβαρύνουν, δίνοντας έμφαση στη γεύση και την ποιότητα των υλικών.

Το Αθήνα είναι το αποτέλεσμα μιας μακράς προσωπικής διαδρομής μέσα στην ελληνική γαστρονομία, από την παράδοση στις τοπικές επιρροές και τελικά στη σύγχρονη Αθήνα. Σχεδόν τρία χρόνια μετά το άνοιγμά του, συνεχίζει να προσφέρει αυτό που συχνά λείπει από την καθημερινότητα της πόλης: καλό ελληνικό φαγητό, χωρίς συμβιβασμούς. Και για όσους δεν προλαβαίνουν να περάσουν από το κατάστημα, η γεύση φτάνει στην πόρτα τους με το δικό του delivery ή μέσω των γνωστών πλατφορμών.

INFO

Καραϊσκάκη 5
Γαλάτσι
2160034717
6938491178
www.athenagreekgastronomy.gr
f Athena Greek
Gastronomy
@athenagreekgastronomy

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ ΜΑΜΑΗ

Ποιοτικό ελληνικό φαγητό
στη στόφα, όπως παλιά

Η νόστιμη και ιδιαίτερη αυτή ιστορία ξεκίνησε τον Μάιο, από τον σεφ Θοδωρή Μαμάη μαζί με τη σύζυγό του Megan Holm, ο οποίος έχει πλέον στο πλάι του, στη σάλα, και τον Γιάγκο Δεληγιάννη. Φίλοι που γνωρίστηκαν στο Τορόντο, αποφάσισαν να προχωρήσουν σε κάτι εντελώς ξεχωριστό. Χρησιμοποιώντας άριστες και εποχιακές πρώτες ύλες, μας προσφέρουν πιάτα μαγειρεμένα αποκλειστικά και μόνο στον ξυλόφουρνο, στα κάρβουνα ή στη στόφα – ο ηλεκτρισμός απουσιάζει από την κουζίνα.

Κι αν θα θέλαμε να χαρακτηρίσουμε το αποτέλεσμα, θα το περιγράφαμε ως ένα ποιοτικό ελληνικό φαγητό αναβαθμισμένο, καθώς ο Θοδωρής μπορεί εύκολα να το «υψηλότερει» αυτό, όντας σεφ στη φιλοσοφία του fine dining στον Καναδά.

Στον όμορφο και απόλυτα φιλόξενο χώρο του εστιατορίου, θα απολαύσετε γεύσεις που μένουν αξέχαστες. Το μενού θα σας προτείνει εξαιρετικά πιάτα, σαν το κουνέλι στιφάδο με καραμελωμένα κρεμμύδια, το γιουβέτσι μοσχάρι με κριθαρότο και γραβιέρα, το αρνάκι στον ξυλόφουρνο με πατάτες λεμονάτες, τον κόκορα κρασάτο με σελινόριζα και ξερά σύκα, ενώ δεν λείπουν τα ψάρια και τα θαλασσινά, όπως το χταπόδι στιφάδο με κρασί Μαυροδάφνη και η τσιπούρα σχάρας με χόρτα εποχής και σκορδαλιά μαύρου σκόρδου. Θα συνοδεύσετε με επιλεγμένες ετικέτες από ελληνικά οινοποιεία, ελληνική μπύρα και αποστάγματα, σε έναν χώρο καλαίσθητο, πολιτισμένο και απόλυτα φιλόξενο. Να το ανακαλύψετε.

INFO

Κωνσταντινουπόλεως 14
Γλυφάδα
2106811777
f Εστιατόριο Μαμάη
estiatorio.mamai

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
GR
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

Ο ΜΙΜΗΣ ΚΑΙ Η ANNA

Το παραδοσιακό μεζεδοκαφεποτείο
της Νίκαιας

Το μεζεδοκαφεποτείο της Νίκαιας, στον Πολυχώρο «Μάνος Λοΐζος», που σίγουρα θα περάσεις καλά, ότι ώρα και να πας. Μερακλίδικο και φιλόξενο, ανοίγει από τις 10 το πρωί για καφεδάκι και πρωινό στο πάρκο ή στον όμορφο χώρο του, με την κουζίνα να αρχίζει από τις 13.00 να βγάζει τα ωραία της. Στον κατάλογο θα βρείτε μεζεδάκια για να απολαμβάνει όλη η παρέα, χορταστικές ποικιλίες αλλά και κάποιες επιλογές σε street food (όπως burgers, hot dogs και

club sandwiches, όλα τους μαγειρεμένα με διαλεχτά υλικά, με τις γεύσεις να ισορροπούν αρμονικά ανάμεσα στην παράδοση και τις πιο σύγχρονες, δημιουργικές τάσεις.

Να σας προτείνουμε οπωσδήποτε τη Σαλάτα του Χωριού, που είναι χωριάτικη μέσα σε ψητό καρβέλι (!), το φημισμένο Γηπεδικό, δηλαδή γεμιστό λουκάνικο με ντομάτα, γραβιέρα Νάξου και σος μoustάρδας και bbq, το λαχταριστό Κοκό του Μίμη, φιλέτο κοτόπουλο με κρέμα φέτας σε φωλιά από κανταΐφι, αλλά και το πεντανόστιμο Γύρω-Γύρω με την Άννα, χειροποίητος γύρος χοιρινός, ψημένος στη σχάρα, με ψητή ντομάτα και σος γιαουρτιού!

Θα συνοδεύσετε με καλό κρασί, 18 ετικέτες από τον ελληνικό αμπελώνα, παλαιωμένα τσίπουρα, σπιτική ρακή και craft μπύρες, ενώ κάθε Παρασκευή και Σάββατο βράδυ αλλά και Κυριακή μεσημέρι το πρόγραμμα έχει γλέντι με τα όλα του, με live μουσική από κιθάρα, μπουζούκι και φωνή. Να πάτε.

INFO

Θηβών 245, Νίκαια
(Πολυχώρος
«Μάνος Λοΐζος»)
2130144642
f omimiskaianna
mimiskaianna

ΑΤΕΝΟ GREEK CUISINE

Δημιουργική ελληνική
κουζίνα στην Αιόλου

Στον πεζόδρομο της οδού Αιόλου, το Ateeno Greek Cuisine προσφέρει μια δημιουργική νέα πρόταση που αναβαθμίζει την ελληνική κουζίνα. Ο βραβευμένος σεφ Νίκος Καραθάνος, με ποιοτικές πρώτες ύλες και σεβασμό στην παράδοση, ετοιμάζει πιάτα που συνδυάζουν οικογενειακή θαλπωρή με καθαρή, σύγχρονη αισθητική. Ανάμεσα σε αυτά που ξεχωρίζουν, η εξαιρετική ελληνική σαλάτα με ολόκληρη γεμιστή ντομάτα, ενώ αγαπημένα πιάτα είναι τα καλαμαράτα γεμιστά με κόκορα, η τάρτα φάβας με χταπόδι και ο εναλλακτικός μουςακάς. Ο κομψός, φωτεινός χώρος και η ζεστή φιλοξενία συμπληρώνονται από μια εξαιρετική λίστα ελληνικών κρασιών, δημιουργώντας μια εμπειρία που αξίζει κάθε επίσκεψη. Είτε για ένα χαλαρό μεσημέρι είτε για μια όμορφη βραδινή έξοδο, το Ateeno είναι ο προορισμός σας.

INFO

Αιόλου 52 & Μιλτιάδου, Αθήνα
2103223223
@ateno.athens

ΚΑΣΤΕΛΛΟ

Ένα καφενείο σαν να
είσαι στην Κάρπαθο

Το παραδοσιακό καρπαθιώτικο καφενείο που, από το 1982, κρατά ζωντανή τη γαστρονομική και πολιτιστική παράδοση του νησιού. Όλα τα πιάτα ετοιμάζονται με αυθεντικές πρώτες ύλες που ταξιδεύουν απευθείας από την Κάρπαθο: χειροποίητες μακαρούνες, τοπικό αρμοτύρι, παραδοσιακά κασιώτικα ντολμαδάκια, τραγανά παξιμάδια (κουσουμά) από την Όλυμπο Καρπάθου, καθώς και ξεχωριστή παστή μένουλα – η καρπαθιώτικη εκδοχή της σαρδέλας –, συνοδεύοντας με μια μεγάλη ποικιλία από αποστάγματα. Τα πρωινά σερβίρει μερακλίδικο ελληνικό καφέ ή φραπέ, όπως ταιριάζει σε ένα αυθεντικό καφενείο, ενώ συχνά θα συναντήσετε γλέντια με ζωντανή μουσική και παραδοσιακά τραγούδια από την Κάρπαθο και την Κάσο.

INFO

Ευριπίδου 88
Πλατεία Κουμουνδούρου
2103212789
Καφενείο Καστέλλο
kafenio_kastello

ΜΠΟ- ΜΠΥΡΑΣ

Το παρεϊστικό μεζε-
δοπωλείο της Κυψέλης

Έναν χρόνο λειτουργίας έκλεισε ο Μπόμπυρας, το φιλόξενο και παρεϊστικό μεζεδοπωλείο της Κυψέλης, που μας προσφέρει τα καλύτερα: πεντανόστιμους μεζέδες της παραδοσιακής ελληνικής κουζίνας, μαγειρεμένους με τις καλύτερες πρώτες ύλες. Προσέξτε: κάθε μέρα απεριόριστο φαγητό με 19 ευρώ/άτομο και Παρασκευές και Σάββατα live με έντεχνα, λαϊκά και ρεμπέτικα τραγούδια. Στο τραπέζι σας θα καταφθάνουν πιάτα σαν τον μπεκρή μεζέ, τη λεμονάτη τηγανιά κοτόπουλου, το λουκάνικο, τις τυροκροκέτες, τα παστομαροπιτάκια και άλλα πολλά, καλό χύμα και εμψιασμένο κρασί, αποστάγματα και μπύρες όλα τους σε μεγάλη ποικιλία και η ζωή θα κυλάει όμορφα! Ανοικτά καθημερινά, εκτός Δευτέρας, 13.00 με 24.00.

INFO

Ευπαλίνου 21, Κυψέλη
2108652534
Μεζεδοπωλείο ο Μπόμπυρας
@ompompiras_mezedopoleio

GYROKOMEIO GRILL

Στο Ναύπλιο ο γύρος
έχει το δικό του
σπίτι

Ένα grill με γεύση αυθεντικής ελληνικής κουζίνας, όπου θα φας μετά τη δουλειά, ή πριν το ποτό. Καθαρές γεύσεις, τιμίες μερίδες και ιδανικό ψήσιμο. Χοιρινός γύρος ζουμερός, κοτόπουλο καλομαριναρισμένο, τραγανές πατάτες, όλα φτιαγμένα με μεράκι και ποιότητα, ενώ εδώ απογειώνονται όλα τα κρέατα στη σχάρα: από πανσετάκια, γεμιστά μπιφτέκια και κοτόπουλο, μέχρι προβατίνα, μπριζόλες Tomahawk και ψαρονέφρι. Εξαιρετικές και οι επιλογές σουβλας, με ρολό πανσέτας, εξοχικό και κοντοσουβλι που θα γλείφεις τα δάχτυλά σου! Το Gyrokomeio Grill υπόσχεται να φύγεις χορτάτος και χαρούμενος. Και στο τέλος της ημέρας, αυτό ακριβώς ζητάμε από ένα καλό grill. Τίποτα παραπάνω, τίποτα λιγότερο.

INFO

Σιδηράς Μεραρχίας 5, Ναύπλιο
2752023600
www.gyrokomeio.gr
GyrokomeioGrill
GyrokomeioGrill

ΣΧΟΛΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΚΥΨΕΛΗΣ

Το καθημερινό σας στέκι
στην πλατεία Αγίου Γεωργίου

Στην πλατεία Αγίου Γεωργίου, στην Κυψέλη, το Σχολαρχείο της Κυψέλης είναι το μεζεδοπωλείο-σημείο αναφοράς. Είναι το καθημερινό στέκι, με φιλόξε-νους ανθρώπους, με τους οποίους θα πεις την καλημέρα και την καλησπέρα σου, που θα κάτσεις στα τραπεζάκια της πλατείας ή στον όμορφο εσωτερικό χώρο και θα απολαύσεις τις νοστιμιές της ελληνικής κουζίνας, μαγειρεμένες με μεράκι και αυθεντικές συνταγές. Οι άριστες πρώτες ύλες είναι το άλφα και

το ωμέγα εδώ. Τα πάντα είναι προσεκ-τικά διαλεγμένα, όλες οι αλοιφές είναι χειροποίητες. Πολλά θα σας προτείνει το μενού, όπως το χοιρινό κότσι στον φούρνο, που μαγειρεύεται για ώρες και γίνεται αληθινό λουκούμι, τους κολοκυ-θοκεφτέδες, που είναι από τους καλύτε-ρους της Αθήνας, το κοτόπουλο φλόγα, με μπέικον και φρέσκα μανιτάρια, που σβήνει με κρασί και από πάνω μπαίνει παρμεζάνα, το τέλειο ψαρονέφρι με κα-νιστό τυρί και κανιστή σάλτσα. Να ρωτήσετε, όμως, και για τα πιάτα η-μέρας, τα οποία αλλάζουν κι αυτά ανά-λογα με την εποχή. Μπορεί να είναι κά-ποιο φρέσκο ψάρι, ένα μαμαδίστικο μο-σχαράκι λεμονάτο, μια βελουτέ σούπα λαχανικών, ό,τι πρέπει για τις πιο κρίυες ημέρες. Κι όλα αυτά θα τα συνοδεύσετε με εκλεκτά ποτά. Με χύμα κρασί Τυρνά-βου ή με κάποιο εμφιαλωμένο από την πολύ καλά ενημερωμένη wine list, με ε-ξαιρετικά αποστάγματα και μπίρες.

Το Σχολαρχείο της Κυψέλης είναι το στέ-κι της παρέας και σίγουρα θα γίνει και το δικό σας. Καθημερινά 12.00 με 01.00.

INFO

Επτανήσου 18
Κυψέλη
2108815820
tosxolarxeio.com
Facebook Το Σχολαρχείο
της Κυψέλης
Instagram to_scholarchio_
tis_kypselis

ΤΑΒΕΡΝΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

Η ελληνική παράδοση
κάτω από τον Παρθενώνα

Από το 1980, η Ταβέρνα Ακρόπολη μας υποδέχεται στο κέντρο της Αθήνας, στη γραφική γειτονιά της Πλάκας, στους πρόποδες του Ιερού Βράχου της Ακρό-πολης. Με μοναδική θέα στον Παρθενώ-να, η ταβέρνα αναδεικνύει την ουσία της παραδοσιακής ελληνικής κουζίνας σε ένα εμβληματικό περιβάλλον. Ανοικτή όλο τον χρόνο, η Ταβέρνα Ακρό-πολη φιλοξενεί τόσο Έλληνες όσο και ε-πισκέπτες από όλο τον κόσμο. Εδώ μπο-ρείτε να απολαύσετε κλασικά ελληνικά

πιάτα, πλούσιες γεύσεις και αυθεντικές συνταγές, σε απόλυτη αρμονία με το ελ-λνικό τοπίο.

Σε ένα σκηνικό που θυμίζει την παλιά, παραδοσιακή Αθήνα, θα απολαύσετε εξαιρετικές γεύσεις, μαγειρεμένες με άριστες πρώτες ύλες και μεράκι. Ανάμε-σα στα άλλα, θα βρείτε ποικιλίες κρεα-τικών αλλά και θαλασσινών, της ώρας, αλλά και αυθεντικά ελληνικά πιάτα, σαν το αρνάκι με πατάτες, τον μαμαδίστικο μουςακά, τα φοβερά σουτζουκάκια, τους ντολμάδες αυγολέμονο, τις αζε-πέραστες μελιτζάνες φούρνου και άλλα πολλά, χωρίς να λείπουν και οι επιλογές σε ψάρι, όπως ο σολωμός, το χταποδάκι στη σχάρα και η τσιπούρα.

Σε ένα πραγματικά φιλόξενο περιβάλ-λον που προσφέρει άριστη εξυπηρέτ-ση, με φόντο εικόνες για τις οποίες άν-θρωποι κάνουν τον γύρο του κόσμου για να τις δουν, η Ταβέρνα Ακρόπολη είναι η ιδανική «απόδραση» για φαγητό μέσα στην πόλη, για μια εμπειρία γεμάτη γεύση, ιστορία και πολιτισμό.

INFO

Επαμεινώνδα 2
Πλάκα
2103215737
Instagram tavernacropolis

Γιώργος Αλκαίος

«ΣΤΟΝ **“Ημιυπαίθριο”** υπάρχουν όλοι οι χαρακτήρες που μπορεί κανείς να συναντήσει στην Ελλάδα»

Ο γνωστός τραγουδιστής δοκιμάζεται τώρα στο θέατρο και μας μιλάει για την παράσταση **«Ο ημιυπαίθριος»**

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΗΜΟΥ

Μπαίνοντας στην αίθουσα του **Θεάτρου Coronet**, στο Παγκράτι είχα την αίσθηση ότι μεταφέρθηκα σε έναν άλλο χωροχρόνο, μακριά από τους θορυβώδεις δρόμους της πόλης. Ηθοποιοί, φορώντας τα πολύχρωμα κοστούμια τους, ετοιμάζονταν για μία ακόμα πρόβα της παράστασης **«Ο ημιυπαίθριος»**, τεχνικοί δοκιμάζαν τα φώτα της σκηνής, άλλοι έκοβαν πλαστικά φυτά σε γλάστρες για να τους δώσουν την όψη φύλλων μαριχουάνας. Όταν εμφανίστηκε ο Γιώργος Αλκαίος, σκηνοθέτης και συνδημιουργός της παράστασης, οι ηθοποιοί τον υποδέχτηκαν με θερμό χειροκρότημα. Γνωστός από τη μακρά διαδρομή του στο τραγούδι, με κορυφαία στιγμή το 2010, όταν κατέκτησε την 8η θέση εκπροσωπώντας την Ελλάδα στη Eurovision, ο Αλκαίος ανοίγει σήμερα μια νέα σελίδα στην πορεία του, καθώς για πρώτη φορά δοκιμάζεται στο θέατρο, σκηνοθετώντας την παράσταση **«Ο ημιυπαίθριος»**, που συνυπογράφει με τον **Στράτο Αγιοστρατίτη**.

— Η παράστασή σας **«Ο ημιυπαίθριος»** είναι μια πρωτότυπη φαρσοκωμωδία. Είναι το πρώτο σας θεατρικό έργο που παρουσιάζεται σε ευρύ κοινό. Τι σας έκανε να επιλέξετε το «δύσκολο» είδος της κωμωδίας; Η αλήθεια είναι πως δεν το διάλεξα, αλλά με διάλεξε. Η ιδέα ήρθε το 2015, όταν βρισκόμουν στη Μήλο. Είχα πάει εκεί μετά τη Eurovision, το 2010. Τα πρώτα χρόνια έκανα μια μεγάλη παύση, για να ηρεμήσει λίγο το κεφάλι μου. Ουσιαστικά, ήταν η πρώτη παύση που έκανα στη ζωή μου. Μέσα σ' αυτή την παύση λοιπόν, άρχισα να ασχολούμαι με όλα αυτά που ήθελα να μάθω: σκηνοθεσία, κατάρτιση σεναρίου, μοντάζ. Έκανα διάφορα σεμινάρια. Τότε έγραψα και τη μουσική για την ταινία του Παντελή Καλατζή **«Μαριονέτες»** (2015).

ΘΕΑΤΡΟ CORONET
Φρύνης 11 & Υμηττού,
Παγκράτι, 2107012123 -
Παραστάσεις
έως 31 Μαρτίου

Κατά καιρούς είχα ιδέες για διάφορα σενάρια. Καθόμασταν, συνήθως, παρέες και τα συζητούσαμε και σιγά σιγά άρχισα να τα αποτυπώνω στο χαρτί. Βρέθηκα, λοιπόν, ξαφνικά με δύο θεατρικά, δύο σειρές και τρεις ταινίες. Δεν ανήκαν, βέβαια, όλα στο είδος της κωμωδίας. Έγραψα και δραματικά και μυστηρίου. Όταν πια επέστρεψα στην Αθήνα από τη Μήλο, βρεθήκαμε με τον φίλο μου Στράτο Αγιοστρατίτη, που είχαμε να τα πούμε χρόνια. Του έδειξα όλα όσα είχα, μεταξύ αυτών και ένα σενάριο για ταινία το οποίο είχε περάσει από μια εταιρεία παραγωγής και είχαμε υπογράψει, αλλά ήρθε ο κορωνοϊός και τελικά δεν ολοκληρώθηκε ποτέ. Καθώς μετά άλλαξαν τα πράγματα, αποφασίσαμε με τον Στράτο ότι θα ήταν πιο εύκολο να ξεκινήσουμε με ένα θεατρικό έργο.

— Έχετε αναλάβει τη σκηνοθεσία της παράστασης, αλλά το κείμενο το γράψατε μαζί με τον Στράτο Αγιοστρατίτη. Πώς ακριβώς δούλεψε αυτή σας η συνεργασία; Το κείμενο της παράστασης αρχίσαμε να το γράφουμε αφότου τελείωσε ο κορωνοϊός και ήταν έτοιμο σχεδόν πριν από δύο χρόνια. Συνέχεια, όμως, προσθέταμε και αφαιρούσαμε πράγματα ώσπου να το φέρουμε στη σημερινή του μορφή. Εγώ, άλλωστε, θέλω τον χρόνο μου για να εξελίξω μια ιδέα, είτε πρόκειται για σενάριο είτε για μουσική. Γι' αυτό και η σημερινή εποχή με τα singles, όπου ο καθένας βγάζει ένα τραγούδι και το κυκλοφορεί κατευθείαν, δεν μου «πάει». Πήρα, λοιπόν, τον χρόνο μου και με οδηγό τα σεμινάρια σκηνοθεσίας που είχα κάνει και τα όσα έμαθα τα τελευταία χρόνια, αποφασίσαμε με τον Στράτο πως έπρεπε να σκηνοθετήσω αυτή την παράσταση, γιατί αλλιώς δεν θα έβγαине στην επιφάνεια αυτό που θέλαμε όταν ετοιμάζαμε το σενάριο.

Είχα την κεντρική ιδέα, αλλά το κείμενο το δουλέψαμε μαζί. Ο Στράτος έχει τρομερή πένα. Έχει δουλέψει για χρόνια με τον Πάννη Ζουγανέλη κ.ά. Εγώ, από την άλλη, έχω επίσης ιδιαίτερη γραφή. Καθίσαμε, λοιπόν, και γράψαμε τον **«Ημιυπαίθριο»**, ένα έργο εντελώς σουρεάλ. Γενικά, η κωμωδία λείπει αυτή τη στιγμή από τον κόσμο, και θεατρικά και τηλεοπτικά. Υπάρχει πληθώρα δραματικών έργων, κι αυτό μου φαίνεται παράξενο, γιατί, όταν περνάγαμε καλά, είχαμε πολλές κωμωδίες, ενώ τώρα που είναι δύσκολα τα πράγματα έχουμε κυρίως δράμα. Νομίζω πως θα έπρεπε να συμβαίνει το αντίθετο, για να ελαφραίνει λίγο την κατάσταση, αλλά έτσι είμαστε οι Έλληνες, εκδηλωτικοί.

— Ο περισσότερος κόσμος σας γνωρίζει από τη μουσική σας καριέρα. Η πορεία σας στο θέατρο θα είναι παράλληλη με το τραγούδι; Είναι μια καινούργια σελίδα. Γύρισα από τη Μήλο να συμβαίνει το αντίθετο, για να βγω να τραγουδήσω πάλι στις μεγάλες πίστες. Όταν είπα πως δεν θα έκανα αυτό, οι περισσότεροι δεν το πίστεψαν. Εγώ, όμως, έκανα μια μουσική παράσταση με την Έλντα Πανοπούλου και συναυλίες σε διάφορα θέατρα και τίποτε άλλο. Μουσικά, θέλω να κάνω

άλλα πράγματα. Όταν θα βρεθεί ο χώρος και ο χρόνος, θα είμαι έτοιμος να το κάνω. Προς το παρόν, θα κάνω μόνο κάποιες συναυλίες.

— Η σχέση σας με την ηθοποιία ξεκινάει από νωρίς. Έχετε βρεθεί μέχρι και δίπλα στην Αλίκη Βουγιουκλάκη, στο Αρχαίο Θέατρο της Επιδαύρου, στην **«Αντιγόνη»**, ως μέλος του Χορού. Τι ρόλο έπαιξαν αυτές οι πρώτες εμπειρίες σας στη σημερινή ενασχόλησή σας με το θέατρο; Βρέθηκα στα 17 μου στην Επιδαύρο, με την Αλίκη και, θυμάμαι, κάναμε τρεις μήνες πρόβες (μόνο ο Χορός) για να βγει σωστό το αποτέλεσμα. Η ηθοποιία υπήρξε για μένα μια παράλληλη ενασχόληση με το τραγούδι. Για παράδειγμα, τα περισσότερα βίντεο κλιπ μου βασιζόνταν σε ιδέες που είχα για το κάθε τραγούδι. Μετά βρέθηκα και με τον σκηνοθέτη Γιώργο Γκάβαλο, που με άφησε να επέμβω στα βίντεο κλιπ, γιατί οι περισσότεροι δεν δέχονταν κάτι τέτοιο. Μου άρεσε πάρα πολύ το μοντάζ, το οποίο θεωρώ μία από τις εξαιρετικές τέχνες στον κινηματογράφο. Και στην τηλεόραση είναι σημαντικό, αλλά πολλές φορές το «ξεπετάμε». Το μοντάζ και η μουσική επένδυση σε μια ταινία είναι ό,τι και η ενορχήστρωση στη μουσική. Η σκηνοθεσία της **«Αντιγόνης»** από τον Μίνω Βολανάκη δεν συγκρίνεται, για μένα, με καμία άλλη εμπειρία. Ήταν, ίσως, ο σπουδαιότερος που πέρασε και που έχω γνωρίσει. Υπήρξα πολύ τυχερός που, από την εφηβεία μου ακόμα, γνώρισα και συνεργάστηκα με τον Ντανιέλ Λομέλ, τη Νίκη Τριανταφυλλίδη, τον Γιώργο Χατζηνάσιο και άλλες πολύ σημαντικές μορφές. Μέχρι και ο Λάκης Λαζόπουλος, όταν είχε ξεκινήσει να γίνεται πολύ γνωστός, είχε περάσει από τα σεμινάρια που κάναμε. Από όλα αυτά, έχω πάρει κάτι και στον **«Ημιυπαίθριο»**, όπως είπα από την αρχή στον θίασο, δεν ακολουθώ την πεπατημένη, αλλά σκηνοθετώ με τον δικό μου τρόπο και τη δική μου οπτική. Θέλω να μεταφέρω την κωμωδία στη σκηνή, σαν να βλέπουμε και λίγο τηλεόραση – με τόσο γρήγορες αλλαγές. Μέχρι τώρα, στις πρόβες το έχουμε πετύχει. Αυτό που θέλησα ήταν να δουλέψουμε σαν ομάδα, γιατί αυτό πιστεύω πως έχει τη μεγαλύτερη σημασία. Ακόμα και στην Eurovision που πήγα, είχα πάει ως Giorgos Alkaios & Friends. Μόνος σου δεν κάνεις ποτέ τίποτα.

— Στο σενάριο της παράστασης υπάρχουν πράγματα που συνέβησαν σε εσάς ή τον Στράτο Αγιοστρατίτη ή πρόκειται κυρίως για φαντασία; Είναι τελείως φανταστικό όλο. Όταν όμως το γράφαμε, ήταν σαν να το ζούσαμε. Στην παράσταση παρουσιάζονται όλοι οι χαρακτήρες που μπορεί να συναντήσει κανείς στην Ελλάδα: Ο διαχειριστής της πολυκατοικίας, ο αστυνομικός – που έχει το παρατσούκλι «ο μπάτσος» –, η influencer, η θεούσα, η μητέρα του στρίφτη, η έγκυος γυναίκα του νεκροθάφτη – ο οποίος περνάει από κει για να βρει πελάτες... Πρόκειται στην ουσία για καρικατούρες. Είναι μια απλή ιδέα, η οποία προσωπικά πιστεύω πως απογειώνει τελικά το κείμενο. **Α**

ΝΕΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ

1 Προφύτου Δανιήλ 3 & Πλαταιών, Αθήνα, 2110132002
Παραστάσεις Δευτέρα & Τρίτη στις 21:00

αθανασία

Πίστη, εξουσία και εξαπάτηση
στη σκηνή του σήμερα

Το νέο έργο της Νεφέλης Μαϊστράλη, που σκηνοθετεί ο Θανάσης Ζερίτης, αποτελεί μια καίρια θεατρική ματιά πάνω στη βαθιά ανάγκη του ανθρώπου για πίστη. Αντλώντας υλικό από πραγματικά πρόσωπα, κοινωνικά τραύματα και σύγχρονους μηχανισμούς χειραγώγησης της συλλογικής συνείδησης, η παράσταση συνομιλεί ευθέως με το παρόν. Εμπνευσμένη από τη μορφή της «Αγίας» Αθανασίας του Αιγάλεω, το σκάνδαλο του «θαυματουργού» νερού του Γ. Καματερού αλλά και τη λειτουργία του Μεσσιανισμού γενικότερα, η παράσταση μεταφέρει τη δράση στο σήμερα, εκεί όπου η πίστη συναντά τα social media, την πολιτική ισχύ και τους κανόνες της αγοράς.

Στον κεντρικό ρόλο η Έλλη Τρίγγου, ενσαρκώνει μια γυναίκα που αυτοανακηρύσσεται ενδιάμεση του Θεού, χτίζοντας την παραθρησκευτική οργάνωση «Χείρα

© ΕΛΙΝΑ ΓΙΩΝΑΝΛΗ

Θεού», η οποία κερδίζει σταδιακά δημοφιλία. Μέσα από την επιρροή που ασκεί στους πιστούς της, μετατρέπεται σε μια θρησκευτική περσόνα που εξαλείφει όποιον δημιουργεί εμπόδια στο «θεάρεστο» έργο της. Στη σκηνή επίσης οι Θανάσης Βλαβιανός, Ευαγγελία Καρακατσάνη, Ειρήνη Μπούνταλη, Γιώργος Νούσης και Αλέξανδρος Τούντας συγκροτούν έναν σκηνικό κόσμο σύγκρουσης, όπου η ελπίδα, η εξαπάτηση και η ανάγκη για σωτηρία συνυπάρχουν.

Με σαρκασμό και συγκίνηση, η παράσταση εξετάζει πώς η πίστη μετατρέπεται σε προϊόν και η αγιοσύνη σε θέαμα. Η «αθανασία» λειτουργεί ως καθρέφτης μιας κοινωνίας που αναζητά θαύματα και τρέφεται από ψευδαισθήσεις, στην προσπάθειά της να ξεφύγει από την απελπισία. Ένα τολμηρό, σύγχρονο έργο που ανοίγει διάλογο με την πραγματικότητα και θέτει καίρια ερωτήματα για τη δύναμη της μαζικής αυταπάτης.

ΘΕΑΤΡΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΒΑΣΙΛΗ ΒΛΑΧΟΥ

1 Σπάρτης 14, Πλ. Αμερικής, 6944898482
Πρεμιέρα 13 Φεβρουαρίου
Παραστάσεις Σάββατο στις 21:30 & Κυριακή στις 19:00

Η Ήμερη και το εικόνισμα

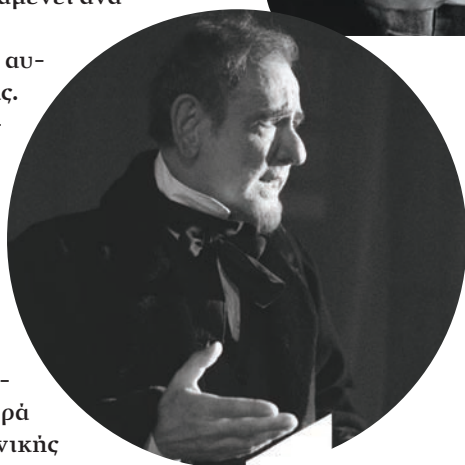
Σιωπή, εξουσία και η
τραγωδία της συνύπαρξης

Η παράσταση «Η Ήμερη και το εικόνισμα» στο Θέατρο Αλεξάνδρεια, σε δραματουργική επεξεργασία και σκηνοθεσία της Μαρίας Φραγκή, βασίζεται στην ψυχολογική νουβέλα του Φιόντορ Ντοστογιέφσκι «Κροτκιά» (Ήμερη). Εκατόν πενήντα χρόνια μετά τη συγγραφή του έργου (1876), η σκοτεινή του θεματική παραμένει ανατριχιαστικά επίκαιρη.

Η αφήγηση ξεκινά μετά την αυτοχειρία μιας νεαρής γυναίκας. Ο σύζυγός της, ένας εννευροδανειστής, επιχειρεί μια επώδυνη αυτοανάκριση, ανασύροντας αναμνήσεις, δικαιολογίες και ενοχές. Μέσα από αυτή τη διαδρομή αποκαλύπτεται η ασφυκτική σχέση δύο ανόμοιων ανθρώπων, οι οποίοι ενώθηκαν παρά τη хаοτική διαφορά ηλικίας, δύναμης και κοινωνικής

© ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΙΩΣΗΦΙΔΗΣ-ΧΟΚΜΕΤΙΔΗΣ

θέσης. Εκείνος επιχειρεί να «πλάσει» τη σύζυγο σύμφωνα με τους κανόνες και τις φιλοδοξίες του, σαν άλλος Πυγμαλίωνας. Εκείνη, εγκλωβισμένη σε έναν γάμο-φυλακή, αντιστέκεται μέσα από μια εκκωφαντική σιωπή, μέχρι να φτάσει στο σημείο να δώσει τέλος στη ζωή της. Η πράξη της αυτοχειρίας, με ένα εικόνισμα της Παναγίας στα χέρια, προσδίδει ένα ιδιαίτερο, συμβολικό βάρος στην τραγική κατάληξη της ιστορίας. Η Ήμερη δεν παρουσιάζεται ως μια πτηνή φιγούρα, αλλά

ως μια γυναίκα που διεκδικεί, έστω και με αυτόν τον ακραίο τρόπο, την ελευθερία και την αξιοπρέπειά της. Η παράσταση αυτή αναδεικνύει τη σκέψη του Ντοστογιέφσκι σχετικά με τα αδιέξοδα των ανθρωπίνων σχέσεων και τους ψευδείς παραδείσους που χτίζουν τα ζευγάρια. Τον ρόλο του εννευροδανειστή ερμηνεύει ο Βασίλης Βλάχος, ενώ την Ήμερη ενσαρκώνει η Τερέζα Καζιτόρν. Μαζί τους επί σκηνής βρίσκονται και η Έφη Κεραμίδα με την Αιμιλιανή Σταυριανίδου.

Πάολο Καρινιάνι

Ο σπουδαίος μαέστρος μιλά για το κύκνειο άσμα του Βέρντι

Στην πολύχρονη καριέρα του έχει κερδίσει διεθνή αναγνώριση συμμετέχοντας ως αρχιμουσικός σε σπουδαίες παραγωγές όπερας των μεγαλύτερων λυρικών θεάτρων και φεστιβάλ, όπως η Κρατική Όπερα της Βιέννης, η Μητροπολιτική Όπερα της Νέας Υόρκης, η Βασιλική Όπερα της Δανίας, η Κοντσέρτχεμπαου του Άμστερνταμ, η Βασιλική Όπερα του Λονδίνου (Κόβεντ Γκάρντεν), η Όπερα της Βασιλίσσης, το Φεστιβάλ Γκλάνιμπουργκ, το Φεστιβάλ Όπερας Ροσίνι και τόσα άλλα. Από τη θέση του γενικού μουσικού διευθυντή της Όπερας της Φρανκφούρτης για μια δεκαετία (1999-2008) διαμόρφωσε ένα από τα πιο ενδιαφέροντα ρεπερτόρια, εντάσσοντας σύγχρονες όπερες αλλά και άλλες που παίζονται σπάνια. Ο Πάολο Καρινιάνι με το ιταλικό ταμπεραμέντο του έχει κερδίσει και το ελληνικό κοινό, διευθύνοντας ως προσκεκλημένος μαέστρος της ΕΛΣ, τον «Ναμπούκο» το 2023, τη «Δύναμη του πεπρωμένου» το 2025 και πρόσφατα την «Τόσκα». Αυτή τη φορά επιστρέφει στην Ελλάδα για να διευθύνει τον «Φάλοσταφ» του Βέρντι. Λίγο πριν από την πρεμιέρα (ΕΛΣ, 15, 18, 21, 26 Φεβρουαρίου & 1, 5 Μαρτίου) μιλήσαμε μαζί του.

— Σε λίγες μέρες θα ανεβείτε ξανά στο πόντιουμ για να μας μεταφέρετε στο κωμικό σύμπαν του «Φάλοσταφ». Πώς εξελίσσεται η μέχρι τώρα συνεργασία σας με την ορχήστρα της ΕΛΣ; Πολύ καλά, νομίζω. Όταν η ορχήστρα γνωρίζει τον μαέστρο κι εκείνος τους μουσικούς, τα πράγματα γίνονται ακόμα καλύτερα. Η εμπιστοσύνη μεταξύ μας μεγαλώνει, γνωρίζω τι μπορούμε να καταφέρουμε μαζί και ποια είναι τα όριά τους. Αυτό που ξέρω είναι ότι, για να δίνω κάθε φορά το 100% της ενέργειάς μου, θέλω να είμαι ο εαυτός μου. Απαιτώ διαρκώς το καλύτερο από τους μουσικούς κάθε ορχήστρας, όχι μόνο της λυρικής, κι όταν δεν είμαι ευχαριστημένος, το δείχνω ξεκάθαρα, τους φωνάζω. Καταλαβαίνουν το γιατί, αλλά στρεσάρονται. Τους λέω τότε «να θυμάστε πάντα ότι είστε σπουδαίοι μουσικοί και ότι μπορείτε να παίξετε υπέροχα» —η ρουτίνα της δουλειάς συχνά τους κάνει να το ξεχνούν— και ξαφνικά, ξυπνούν!

— Ο «Φάλοσταφ» είναι η τελευταία όπερα του Βέρντι και υφολογικά πολύ διαφορετική από προηγούμενα έργα του. Πώς το εξηγείτε; Το πρώτο έργο που συνέθεσε, το «Un giorno di regno» (Μια μέρα βασιλείας) ήταν μια κωμική όπερα, το ανέβασμά της όμως ήταν αποτυχία. Πιστεύω λοιπόν ότι ο Βέρντι αποφάσισε να κλείσει τη διαδρομή του έτσι όπως την είχε αρχίσει, με μια κωμωδία. Όσο για το διαφορετικό, μοντέρνο ύφος του «Φάλοσταφ», η εξήγηση βρίσκεται αλλού. Στα τέλη του 19ου αιώνα, οι κριτικοί μιλούσαν με ενθουσιασμό για τον Βάγκνερ και τις καινοτομίες που εισήγαγε στην ενορχήστρωση. Πλέον, η μουσική του Βέρντι

θεωρούνταν «παλιομοδίτικη». Ο Βέρντι ήταν απογοητευμένος. Μάλιστα, πήγε στην Μπολόνια, στην ιταλική πρεμιέρα του «Λόενγκριν», για να δει ποιος είναι αυτός ο «μοντέρνος» συνθέτης. Κρυμμένος σ' ένα θεωρείο, άκουσε προσεκτικά όλη την όπερα και συνειδητοποιώντας ότι η μουσική του Βάγκνερ φέρνει όντως κάτι νέο, σταμάτησε να συνθέτει. Άρχισε να πειραματίζεται πάνω στην αντίστιξη και τη φούγκα αναζητώντας έναν πιο εξελιγμένο τρόπο γραφής. Και τα κατάφερε. Έπειτα από ένα μεγάλο διάστημα σιωπής, παρουσίασε πρώτα την αναθεωρημένη μορφή του Σίμον Μποκανέγκρα, για να ακολουθήσουν ο «Οθέλλος» και τέλος ο «Φάλοσταφ».

— Το περίφημο «Tutto nel mondo è burla» (Όλα στον κόσμο είναι ένα αστείο) του «Φάλοσταφ» θα λέγαμε πως είναι η τελευταία φράση του Βέρντι. Πώς λέτε ότι θα ήθελε να το εκλάβουμε; Ως ειρωνεία ή ως σοφία; Και τα δύο. Όταν βρίσκεσαι, όπως ο Βέρντι, κοντά στο τέλος, βλέπεις τη ζωή σου από διαφορετική οπτική και τότε συνειδητοποιείς ότι εκείνα που κάποτε νόμιζες σημαντικά —το να κάνεις καριέρα ή να βγάλεις πολλά λεφτά— μπορεί και να μην ήταν. Ίσως λοιπόν θα ήθελε να μας πει ότι τελικά δεν αξίζει να παίρνουμε τα πράγματα και τόσο στα σοβαρά...

— Σε σχέση με άλλες όπερες, ο «Φάλοσταφ» έχει περισσότερες δυσκολίες για τον μαέστρο και την ορχήστρα; Είναι μια όπερα με εντελώς διαφορετική δομή, χωρίς τις τυπικές άριες και τα ρετσιτατίβι, χωρίς μπαλέτο και, για πρώτη φορά, με μια φούγκα στο φινάλε — για τον Βέρντι η φούγκα

σηματοδοτεί την επιστροφή του στις απαρχές της κλασικής μουσικής και συνδέεται με την πηγή της έμπνευσής του, τον Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ. Οι καινοτομίες αυτές έχουν μεγάλο ενδιαφέρον αλλά και μεγάλη δυσκολία. Είναι δε μια όπερα που, επειδή δεν ανεβαίνει τόσο συχνά, απαιτεί εντατικότερη μελέτη και προετοιμασία τόσο από τους μουσικούς όσο και από τον μαέστρο, ιδίως αν είναι προσκεκλημένος, όπως τώρα εγώ. Όπως σας είπα, όμως, αναζητώ τις προκλήσεις. Ποτέ δεν αντιμετώπισα τη διεύθυνση ορχήστρας σαν δουλειά, γι' αυτό με κουράζει να κάνω τα ίδια και τα ίδια. Ο «Φάλοσταφ» ήταν για μένα μια νέα πρόκληση. Τον είχα διευθύνει πριν από χρόνια και το ανέβασμά του από τη λυρική μου έδωσε το κίνητρο να δω αυτή τη σπουδαία όπερα με φρέσκια ματιά.

— Ο «Φάλοσταφ» είναι μια όπερα συνόλου με λίγο χώρο για φωνητική επίδειξη. Ως διευθυντής ορχήστρας τι ζητάτε από τους σολίστ; Το ίδιο που ζητώ σε κάθε παραγωγή όπερας. Ο πρωταγωνιστής και όλοι οι σολίστ να είναι μουσικά καλά προετοιμασμένοι και ανοικτοί στον διάλογο σε ό,τι αφορά προβλήματα ερμηνείας. Γι' αυτό θεωρώ σημαντικό —και λίγοι συνάδελφοί μου το κάνουν— να είμαι παρών στις σκηνικές πρόβες, ιδιαίτερα τώρα που η σκηνοθεσία έχει καθοριστικό ρόλο. Εκεί θα μπορώ να εξηγήσω στους τραγουδιστές το τέμπο που θα ακολουθήσουμε, να επισημάνω τυχόν δύσκολα σημεία στη μουσική του χαρακτήρα που υποδύονται ή, ακόμα, να ζητήσω από τον σκηνοθέτη μια μικρή αλλαγή στην τοποθέτησή τους στη σκηνή, για να διευκολύνω την ερμηνεία τους. Αν φτάσεις την τελευταία στιγμή στην πρόβα τζενεράλε, είναι πια πολύ αργά να διορθώσεις το στιδής. Το παν σε μια παραγωγή όπερας είναι η συνεργασία. Ο μαέστρος μπορεί να απαιτεί πολλά απ' όλους, μερικές φορές να τους δυσκολεύει, όμως πρέπει να προσπαθεί ώστε στο τέλος να είναι ευχαριστημένοι όχι μόνο οι μουσικοί της ορχήστρας αλλά και όσοι βρίσκονται επί σκηνής. Να τους κάνει να νιώσουν ότι το βράδυ της πρεμιέρας θα είναι δίπλα τους και θα τους στηρίζει. Κι αν αυτό συμβεί, θα το νιώσει και το κοινό.

— Εσείς σπουδάσατε πιάνο, εκκλησιαστικό όργανο και σύνθεση. Τι ήταν αυτό που σας έκανε να στραφείτε στη διεύθυνση ορχήστρας; Όλα ήρθαν φυσικά, αλλά με κάπως ανορθόδοξο τρόπο. Από μικρός ήθελα πολύ να μάθω να παίζω όργανο, αν και δεν προέρχομαι από μουσική οικογένεια. Αυτό όμως που εννοούσα δεν ήταν το εκκλησιαστικό όργανο, αλλά τα ηλεκτροφόρα που έβλεπα να παίζουν τα ποπ συγκροτήματα! Όταν στα δώδεκα με δέχτηκαν στο Ωδείο στο Μιλάνο και κατάλαβα το λάθος μου, απογοητεύτηκα τρομερά. Είχα όμως την τύχη να με αναλάβει ένας θαυμάσιος δάσκαλος, ο οποίος μου μετέδωσε το πάθος του για το εκκλησιαστικό όργανο. Βέβαια δεν ήταν ακριβώς το όνειρό μου —το να παίζω στην εκκλησία και όχι στα πάρτι...— ωστόσο, όχι μόνο το έκανα, αλλά παράλληλα διπύθυνα και τη χορωδία της εκκλησίας. Άρχισαν όμως να έρχονται κι άλλα παιδιά από το ωδείο, που έπαιζαν πνευστά ή έγχορδα, και η κατάσταση δυσκόλεψε πολύ. Μου ήταν αδύνατο να βρίσκομαι στο όργανο και ταυτόχρονα να συντονίζω εκτός από τη χορωδία και τόσους μουσικούς. Έτσι ζήτησα από έναν συμπαθή μου να παίξει εκκλησιαστικό όργανο κι εγώ άρχισα να διευθύνω και να βρίσκω επιτέλους τον δρόμο μου!

— Διευθύνετε σχεδόν αποκλειστικά παραστάσεις όπερας. Τις προτιμάτε από μια συναυλία, ένα κονσέρτο συμφωνικής μουσικής; Όχι απαραίτητα, αλλά τι να κάνω, όλοι λένε «είναι Ιταλός, άρα είναι καλός για όπερα (γέλια)»! Σοβαρά τώρα, η διεύθυνση όπερας είναι μια πιο δύσκολη αλλά και πολύ πιο διασκεδαστική ενασχόληση, γι' αυτό την προτιμώ. Σε μια παραγωγή μένεις για μεγάλο χρονικό διάστημα στο ίδιο μέρος, όσο διαρκούν οι πρόβες, κι όταν ξεκινούν οι παραστάσεις, έχεις ενδιάμεσα αρκετές κενές μέρες που μπορείς άνετα να κυκλοφορήσεις, να γνωρίσεις ανθρώπους, να χαρείς την πόλη! Σε ένα κονσέρτο όλα συμβαίνουν σε μια εβδομάδα. Φτάνεις, κάνεις τρεις μέρες πρόβες, τρεις μέρες διευθύνεις και την επομένη φεύγεις. Καταλήγεις να μη ζεις, να μεταφέρεσαι μόνο από ξενοδοχείο σε ξενοδοχείο και στο τέλος να μη θυμάσαι καν σε ποια πόλη βρίσκεσαι... **Α**

Λουκάς Ιωάννου

Αρμονική συμβίωση ζωής και τέχνης

Ο Αθηναίος μαρμαρογλύπτης που επέλεξε να ζήσει και να ασχοληθεί με την τέχνη του μακριά από την πολύβουη πόλη

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στα Κάτω Πατήσια. Όταν ήταν στην Γ΄ Γυμνασίου, ο καθηγητής του στα εικαστικά, διακρίνοντας την καλλιτεχνική φύση του και το ταλέντο του στο σχέδιο, του μίλησε για τη Σχολή Μαρμαρογλυπτικής στην Τήνο, μια αναφορά που έμεινε στο πίσω μέρος του μυαλού του μικρού μαθητή. Χρόνια αργότερα, επιστρέφοντας από τη στρατιωτική θητεία του στη γενέτειρά του, ένιωσε να τον κουράζει η πολύβουη, χαοτική καθημερινότητα της μεγαλούπολης. Και τότε ανέσυρε από τη μνήμη του τα λόγια του δασκάλου του και αποφάσισε ότι είχε έρθει η στιγμή να γνωρίσει από κοντά την περίφημη σχολή και να διδαχθεί την τέχνη της γλυπτικής του μαρμάρου, ενός υλικού που, όσο το επεξεργάζοταν, τόσο τον γοήτευε. Σήμερα, ο Λουκάς Ιωάννου ζει με την οικογένειά του στην Πάρο, ισορροπώντας αρμονικά την αγάπη του για τη θάλασσα με αυτήν για τη γλυπτική ενός υλικού δύσκολου και απαιτητικού, που, όπως λέει ο ίδιος, «δεν συγχωρεί λάθη».

— Σπούδασες στην Ανώτερη Σχολή Καλών Τεχνών Μαρμαροτεχνίας Πανόρμου Τήνου. Ποιες είναι οι αναμνήσεις σου από τις σπουδές σου; Η αμεσότητα, η επικοινωνία και η αίσθηση οικειότητας με τους κατοίκους του χωριού. Η Πάνορμος είχε μόλις 200 κατοίκους και ένιωθες σαν να τους ήξερες χρόνια. Επίσης οι σχέσεις με τους συμφοιτητές μου και η κοινή αγάπη μας για το μάρμαρο και τη γλυπτική. Πρόκειται για αξιόλογους ανθρώπους και καλλιτέχνες με τους οποίους διατηρώ επαφή ακόμα. Και τέλος, επειδή έχω καταγωγή από την Τήνο, η δυνατότητα που είχα να γνωρίσω από κοντά τις παραδόσεις του τόπου μου.

— Εκείνη την περίοδο υπήρξαν άνθρωποι που σε επηρέασαν καλλιτεχνικά; Τόσο ως καλλιτέχνη όσο και ως άνθρωπο, με επηρέασε ο διευθυντής της σχολής, ο ζωγράφος και γλύπτης Ιωάννης Μανιατάκος. Ένας άνθρωπος ήρεμος, με μια ταπεινότητα που συνοψιζόταν στη φράση που συνήθιζε να μας λέει: «Είμαι άλλος ένας σαν εσάς, που απλά έτυχε να γεννηθώ λίγα χρόνια νωρίτερα από εσάς». Ήταν αυτός που με βοήθησε να αντιληφθώ την ουσία και το μεγαλείο της τέχνης της γλυπτικής.

— Τελειώνοντας τις σπουδές σου, περιπλανήθηκες σε διάφορα μέρη της Ελλάδας ώσπου επέλεξες να εγκατασταθείς μόνιμα στην Πάρο. Δεν θεωρείς ότι μακριά από την Αθήνα είσαι απομονωμένος από τις καλλιτεχνικές εξελίξεις; Όντως είμαι μακριά από τις καλλιτεχνικές εξελίξεις, όμως φροντίζω να επισκέπτομαι την Αθήνα συχνά — είναι μόλις 4 ώρες ταξίδι. Επίσης κρατάω επαφή με φίλους από τη σχολή και συνεργάτες από τις αναστηλώσεις. Έτσι, ενημερώνομαι για εκθέσεις και διατηρώ επαφή με τα καλλιτεχνικά δρώμενα.

— Υπάρχουν άλλοι μαρμαρογλύπτες στην Πάρο; Νομίζω πως υπάρχουν άλλοι δύο απόφοιτοι της Σχολής της Τήνου, αλλά δεν ασχολούνται με το αντικείμενο. Παρότι η Πάρος έχει ιστορία με το μάρμαρο —έχει βρεθεί αρχαίο εργαστήριο γλυπτικής στην περιοχή της Παροικιάς και κάποτε είχε το διασημότερο μάρμαρο στον κόσμο—, για κάποιον λόγο δεν κατάφερε, όπως η Τήνος, να δημιουργήσει μια σχολή ή να γεμίσει με εργαστήρια και να κάνει τα παιδιά της να αγαπήσουν αυτή την τέχνη.

— Ζουν άλλοι καλλιτέχνες στο νησί; Υπάρχει καλλιτεχνική κίνηση; Ζουν κυρίως ζωγράφοι. Υπάρχει, βέβαια, κι ένας χώρος στον οποίο φιλοξενούνται καλλιτέχνες απ' όλο τον κόσμο με στόχο να δημιουργούν και να εκθέτουν στην Πάρο. Επι-

πλέον, υπάρχουν δύο ιδιωτικές σχολές εικαστικών τεχνών, μη αναγνωρισμένες, με μονοετή φοίτηση.

— Έχεις εργαστεί στις αναστηλώσεις του Δεσποτικού και του ανακτόρου του Φιλίππου στη Βεργίνα. Ποιες είναι οι ιδιαίτερες απαιτήσεις μιας αναστήλωσης; Οι απαιτήσεις είναι πολλές και σύνθετες. Πρέπει να διαχειριστείς το υλικό με τεράστιο σεβασμό και προσοχή, ώστε να διατηρηθεί όπως ακριβώς βρέθηκε. Δεν νοείται «λάθος» σε αναστηλωτικό έργο. Όλα χρειάζεται να γίνουν όπως πρέπει.

— Η λαϊκή τέχνη, που αποτελεί και τον πυρήνα της παραδοσιακής, σε γοητεύει; Θαυμάζω τον κάθε άνθρωπο που ασχολείται με την τέχνη, σε οποιαδήποτε μορφή και με οποιοδήποτε αποτέλεσμα μπορεί να έχει. Στην Τήνο συνάντησα ανθρώπους που ομόρφαιναν με έργα τον κόσμο τους, την καθημερινότητά τους, χωρίς να έχουν κάνει σχετικές σπουδές. Που σκάλιζαν στο μάρμαρο σχέδια που είχαν δει από τους παππούδες τους, μετουσιώνοντας έτσι σε τέχνη ερεθίσματα που είχαν δεχτεί από προηγούμενες γενιές.

— Οι παραδοσιακές τέχνες όπως η μαρμαροτεχνία, η υφαντική, η αγγειοπλαστική εξακολουθούν να έχουν περίοπτη θέση στη σύγχρονη εποχή. Ποιος πιστεύεις ότι είναι ο ρόλος τους; Θεωρώ ότι είναι οι τέχνες που κρατούν τις ρίζες μας και συνεχίζουν να «ταΐζουν», να τροφοδοτούν με ερεθίσματα τους νέους καλλιτέχνες. Όπως όλα, και η τέχνη κάνει κύκλους. Στη γλυπτική π.χ., οδηγούμενοι προς την αφαίρεση και τον μινιμαλισμό, επανερχόμαστε στο κυκλαδικό ειδικό.

— Θα ήθελα να μου αναφέρεις μαρμαρογλύπτες που θαυμάζεις κι ένα έργο τους που σε κάνει να λες «αυτό θα ήθελα να το είχα κάνει εγώ». Υπάρχουν πολλοί, με θαυμάσιο έργο. Αυτοί που εγώ ξεχωρίζω είναι ο Τζαν Λορέντζο Μπερνίνι και φυσικά ο Γιαννούλης Χαλεπάς. Τώρα όσον αφορά το έργο, θα έλεγα το «Σάτυρος που παίζει με τον έρωτα» του Χαλεπά. Θα ήθελα να το είχα κάνει εγώ!

— Υπάρχει στο πίσω μέρος του μυαλού σου κάποιο έργο που σκοπεύεις να δημιουργήσεις; Φυσικά! Θέλω να δημιουργήσω μια σειρά από παραδοσιακά ιστιοπλοϊκά πανιά. Από αυτά που σιγά σιγά χάνονται λόγω της εξέλιξης στη ναυσιπλοΐα.

— Έχεις μεγάλη αγάπη για τη θάλασσα. Σε έχει επηρεάσει καλλιτεχνικά; Η θάλασσα έχει επηρεάσει τη δουλειά μου οδηγώντας με σε μεγάλες φόρμες. Πέρα απ' αυτό, η ελευθερία που νιώθω όταν βρίσκομαι κοντά της με καθοδηγεί. Αυτήν ακριβώς την ελευθερία προσπαθώ να περάσω μέσα από τα έργα μου. Όταν το κοινό βλέπει ένα ιστιοπλοϊκό πανί, το ταξίδι που εκείνη τη στιγμή έρχεται στη σκέψη του ή οι αναμνήσεις που μπορεί να έχει συνθέτουν αυτή τη στιγμή ελευθερίας που σου δίνει τη δύναμη να πας παρακάτω, που ξεκουράζει το μυαλό από το άγχος ή τον φόρτο εργασίας.

— Πού μπορεί κάποιος να δει τη δουλειά σου; Στο εργαστήρι μου στην Πάρο, σε ένα ξενοδοχείο στην Παροικιά, σε ιδιωτικές συλλογές και, φυσικά, στον αρχαιολογικό χώρο του Δεσποτικού.

— Θα επέστρεφες ποτέ στην Αθήνα; Δύσκολα θα έπαιρνα αυτή την απόφαση.

— Γιατί; Ποιο είναι το «συστατικό» που της λείπει και σε κάνει να απομακρύνεσαι απ' αυτήν; Δεν μπορεί να μου δώσει χρόνο, ηρεμία, θάλασσα. Δεν μπορεί να μου δώσει ποιότητα ζωής! **A**

ΙΩΑΝΝΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΜΒΑ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΣΚΗΝΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Η εικαστικός αφηγείται το ταξίδι της από τη ζωγραφική και την Pop Art έως τα διεθνή γκαλά στη μνήμη της Μαρίας Κάλλας

Της ΒΙΟΛΕΤΑΣ ΚΑΜΠΟΥΡΟΠΟΥΛΟΥ - Φωτό: ΤΑΣΟΣ ΑΝΕΣΤΗΣ

Δύο χαρακτηριστικά έργα της
Ιωάννας Ευθυμίου: «Maria Kallas»
και «Breakfast at Tiffany's»

Στον σύγχρονο πολιτιστικό χάρτη, η Ελληνίδα εικαστικός Ιωάννα Ευθυμίου αφήνει το δικό της αποτύπωμα μέσα από διεθνή events όπως το Mythos Gala & Awards, με πυξίδα τη μνήμη της Μαρίας Κάλλας και με εξωστρέφεια για την προβολή της χώρας στο εξωτερικό. Με αφετηρία την Αθήνα και μετέπειτα στάσεις σε Νέα Υόρκη, Λονδίνο και Μονακό, μοιράζεται μαζί μας τη διαδρομή και τα σχέδιά της.

— **Πώς ξεκίνησε το εικαστικό σας ταξίδι;** Είχα κλίση προς τα καλλιτεχνικά από πολύ μικρή ηλικία. Μου άρεσε πολύ το θέατρο και η μουσική, αλλά η ζωγραφική ήταν αυτό στο οποίο είχα ιδιαίτερη έφεση. Από μικρή ζωγράφιζα και έλαβα ιδιαίτερη παρότρυνση τόσο από την οικογένειά μου όσο και από φίλους για να δώσω εξετάσεις στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών. Τελικά πέρασα με την πρώτη και είχα δάσκαλο τον Δημήτρη Μυταρά. Κατά τη διάρκεια των σπουδών μου, βρέθηκα στη Νέα Υόρκη για ένα summer session. Ήπειτα στάθηκα ξανά τυχερή, καθώς διεκδίκησα και έλαβα υποτροφία από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών για master, γεγονός που μου έδωσε την ευκαιρία να συνεχίσω τις σπουδές μου στο Λονδίνο.

— **Η επιλογή του Λονδίνου πώς προέκυψε;** Ήθελα να κάνω ένα μεταπτυχιακό στο Royal College of Art. Μέσω του Λονδίνου, βρέθηκα στη Νέα Υόρκη για επιπλέον σπουδές, στο The Brant Foundation - Art Study Center.

— **Σας επηρέασε η αμερικανική κουλτούρα;** Φυσικά! Στην Αμερική επηρεάστηκα πολύ από την Pop Art. Άρχισα να παντρεύω την κλασική τέχνη με την pop κουλτούρα στα έργα μου, και θεωρώ ότι αυτό άρεσε πολύ. Η Νέα Υόρκη με την Pop Art της και το Λονδίνο με όλο αυτό που γινόταν γύρω από τη βασίλισσα Ελισάβετ λειτούργησαν ως σημείο αναφοράς για μένα.

— **Και προέκυψε η αφιερωματική σας έκθεση για τη βασίλισσα Ελισάβετ...** Η συνάντησή μου με τη βασιλική οικογένεια της Μεγάλης Βρετανίας για την έκθεση που έκανα γι' αυτούς ήταν από τις πιο σημαντικές

στιγμές της καριέρας μου. Η έκθεση, που έγινε το 2010, απέκτησε διεθνή εμβέλεια. Ο λόγος που τράβηξε τόσο την προσοχή ήταν ότι έως τότε κανείς δεν είχε παρουσιάσει μια έκθεση αφιερωμένη στη ζωή της βασίλισσας Ελισάβετ ξεκινώντας από την παιδική της ηλικία. Στην έκθεσή μου, η αναδρομή ξεκινούσε από τα δύο της μόλις χρόνια κι έφτανε μέχρι την ηλικία που είχε εκείνη την εποχή. Η μία έκθεση παρουσιάστηκε στο Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού και η άλλη στο Royal Festival Hall. Επίτιμη προσκεκλημένη ήταν η μητέρα της Νταϊάνα, Λαίδη Σπένσερ, με τον σύζυγό της. Περιλάμβανε 12 πορτρέτα, τα οποία εντάχθηκαν στη συλλογή της βασιλικής οικογένειας. Μεταξύ αυτών και το πορτρέτο του βασιλιά Φιλίππου, το οποίο είχα την τιμή να παραδώσω προσωπικά. Για να πραγματοποιηθεί αυτή η έκθεση δόθηκε άδεια από τη βασίλισσα Ελισάβετ, μια έγκριση που χρειαστήκαμε δύο χρόνια για να την πάρουμε.

— **Τι αναμνήσεις έχετε από τη Νέα Υόρκη;** Στη Νέα Υόρκη έκανα κάτι τελείως διαφορετικό. Εκτός από τις σπουδές μου, η έκθεση «Breakfast at Tiffany's» ήταν επηρεασμένη από την Pop Art κουλτούρα της Αμερικής. Οι πίνακες της βασίλισσας δεν ήταν τα κλασικά πορτρέτα. Είχαν μια σύγχρονη ματιά, καυστικό χιούμορ και αυτή την pop αισθητική που ήταν δύσκολο να γίνει αποδεκτή από τη βασιλική οικογένεια, ωστόσο τελικά έγινε.

— **Ποιος ήταν επόμενος σταθμός σας;** Ήταν το Μονακό, το 2011. Πήρα μέρος στην Art Monaco, έπειτα από πρόσκληση μιας γκαλερί, με ένα πορτρέτο της πριγκίπισσας Γκρέις. Στο συγκεκριμένο έργο διατήρησα την ίδια αισθητική της Pop Art, συνδυάζοντας την κλασική τέχνη και προσθέτοντας diamond dust.

— **Υπήρξε κάποιος καλλιτέχνης που θα λέγατε ότι σας επηρέασε στην ανάπτυξη αυτής της τεχνικής;** Επηρεάστηκα από τον Ράσελ Γιανγκ, έναν καλλιτέχνη ιδιαίτερα γνωστό στη Νέα Υόρκη. Η τεχνική του με επηρέασε τόσο, που την υιοθέτησα σε ορισμένα έργα μου, όπως το πορτρέτο της πριγκίπισσας Γκρέις. Το συγκεκριμένο έργο τράβηξε τα βλέμματα του κοινού στο Μονακό και αποτέλεσε κεντρικό σημείο της φω-

τογράφισης. Αυτή η προβολή αποτέλεσε και την έναρξη των γεγονότων που ακολούθησαν, τις εκδηλώσεις με τις οποίες ασχολήθηκα στη συνέχεια. Ποτέ πριν δεν είχα βρεθεί στο Μονακό.

— **Ποιοι άνθρωποι ήρθαν σε επαφή μαζί σας μέσω αυτής της έκθεσης και πώς συνέβαλε στη μετέπειτα επαγγελματική σας πορεία;** Μέσω της συγκεκριμένης έκθεσης γνώρισα τον πρίγκιπα Αλβέρτο – η έκθεση ήταν υπό την αιγίδα του. Στην πρώτη μας συνάντηση, που μου μίλησε στα ελληνικά, ήταν πολύ φιλικός. Από εκεί κι έπειτα ξεκίνησε όλη η σύνδεσή μου με το Μονακό. Η μία έκθεση διαδεχόταν την άλλη, φτάνοντας, το 2015, να κάνω μια ατομική έκθεση με θέμα τη ζωή της πριγκίπισσας Γκρέις. Πραγματοποιήθηκε στον χώρο που ήταν το παλιό γραφείο του Ωνάση. Τότε μου ζητήθηκε να κάνω κάποια πορτρέτα της Μαρίας Κάλλας μαζί με τον Ωνάση. Μέχρι τότε δεν γνώριζα ότι το Μονακό ήταν αγαπημένο μέρος διακοπών της Κάλλας και ότι διατηρούσε ισχυρούς δεσμούς φιλίας με την Γκρέις Κέλι. Το σκάφος «Χριστίνα» ήταν εκείνο που ταξίδεψε από το Μονακό στον Πειραιά, και σ' εκείνο το ταξίδι βρίσκονταν ο πρίγκιπας Αλβέρτος με την Γκρέις – εκείνη, φυσικά, τότε ήταν μωρό.

— **Το υλικό που συγκεντρώθηκε αξιοποιήθηκε με κάποιον τρόπο για να αναδειχθεί η Μαρία Κάλλας;** Ναι. Διοργανώθηκε μια πολύ σημαντική εκδήλωση για τα 100 χρόνια Κάλλας στο Μονακό. Αυτό ήταν το μεγαλύτερο event που έχω οργανώσει μέχρι σήμερα. Σ' αυτή την εκδήλωση έγινε και η παρουσίαση του υλικού που συγκεντρώσα. Η έκθεση του 2015 έγινε σημείο συνάντησης για πολλούς Έλληνες που ζουν στο Μονακό. Ήταν η στιγμή που μου προτάθηκε να οργανώσω το πρώτο γκαλά, όπως εκείνο που είχε γίνει το 1960 στο Μονακό προς τιμήν της Κάλλας. Το 1960 το γκαλά ξεκίνησε στο Hôtel de Paris Monte Carlo και το 1962 συνεχίστηκε στην Opéra de Monte Carlo (Salle Garnier) από τον πρίγκιπα Ρενίε και την πριγκίπισσα Γκρέις. Παρόντες ήταν, μεταξύ άλλων, ο Αριστοτέλης Ωνάσης, καθώς και το σύνολο σχεδόν της υψηλής κοινωνίας της εποχής. Η παρότρυνση των Ελλήνων του Μονακό ήταν να

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΜΕ ΤΗΝ POP
ART ΤΗΣ ΚΑΙ
ΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΜΕ
ΟΛΟ ΑΥΤΟ ΠΟΥ
ΓΙΝΟΤΑΝ ΓΥΡΩ
ΑΠΟ ΤΗ ΒΑΣΙ-
ΛΙΣΣΑ ΕΛΙΣΑΒΕΤ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ
ΩΣ ΣΗΜΕΙΟ
ΑΝΑΦΟΡΑΣ
ΓΙΑ ΜΕΝΑ

ξαναρίξω «φως» στις μέρες αίγλης εκείνης της εποχής, αυτός άλλωστε είναι και ο δικός μου στόχος.

— **Το 2021 πραγματοποιήσατε και το γκαλά υπό την αιγίδα του πρίγκιπα Αλβέρτου Β'.** Ήταν το πρώτο μεγάλο γεγονός μετά την περίοδο του κορωνοϊού, με υψηλή προσέλευση. Στην εκδήλωση παρουσιάστηκε έκθεση του Νίκου Χαραλαμπίδου, με προσωπικά αντικείμενα της Κάλλας αλλά και αντικείμενα που τη συνέδεαν με την Γκρέις Κέλι, όπως γράμματα, δώρα που είχαν ανταλλάξει αλλά και τη μονεγάσικη ταυτότητα της Κάλλας. Επίσης προβλήθηκε βίντεο που παρουσίαζε το ταξίδι της Κάλλας στο Μονακό και τη σχέση της με την Κέλι. Η διοργάνωση αυτή λειτούργησε ως σημαντική προβολή για την τέχνη και τον πολιτισμό μας και ενίσχυσε τη σύνδεση της Ελλάδας με την κουλτούρα του Μονακό. Βραβεύτηκαν Έλληνες καλλιτέχνες, μετέπειτα δόθηκαν πολλά βραβεία και σε ξένους. Τα πρώτα βραβεία δόθηκαν στους Έλενα Κελεσίδη, Δημήτρη Πλατανιά, Μυρτώ Παπαθανασίου, Βασιλική Καραγιάννη, Χριστίνα Πουλίτση – σπουδαία ονόματα της ελληνικής όπερας. Στόχος μου ήταν να αναδειχθούν και να γίνουν γνωστοί σε διεθνές επίπεδο οι άνθρωποι και τα γεγονότα που σχετίζονται με τη Μαρία Κάλλας. Το γκαλά πολύ γρήγορα απέκτησε παγκόσμια εμβέλεια, χωρίς να χρειαστεί να το προσπαθήσω υπερβολικά. Στα επόμενα βραβεύτηκαν προσωπικότητες όπως η Νάνα Μούσχουρη και η Μόνικα Μπελούτσι, ενώ τιμήθηκε και η ταινία «Maria» και ο σκηνοθέτης Πάμπλο Λαράιν.

— **Ποιες άλλες πρωτοβουλίες έχετε πάρει και τι σχεδιάζετε να κάνετε στην Ελλάδα και στο εξωτερικό;** Στη Θεσσαλονίκη έχει πραγματοποιηθεί ένα edition, με την τοποθέτηση ενός optical pop αγάλματος του Βραζιλιάνου καλλιτέχνη Μάρκο Μαρίν, στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, που θα κοσμήι για πάντα το φουαγέ. Με αυτή την πρωτοβουλία διοργανώθηκε και μια εκδήλωση «αδελφοποίησης» μεταξύ Ελλάδας και Μονακό. Κάθε χρόνο προσθέτουμε κάτι καινούργιο. Αυτός είναι και ο στόχος μας. Σήμερα στο board της εκδήλωσης είναι η ambassador Θεοδώρα Μιχαολιάκου – μια νέα παρουσία, με φρέσκες ιδέες. Ο σκοπός είναι να βραβευτούν και τα νέα παιδιά στην όπερα, στην κλασική μουσική. Στις 29 Απριλίου 2026, ετοιμάζεται το επόμενο edition στο Salle Empire Hôtel de Paris στο Μόντε Κάρλο. Εκεί αναμένονται πολλές εκπλήξεις. **Α**

critic's CHOICE

Ο μυστικός πράκτορας (O AGENTE SECRETO) ****

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Κλέμπερ Μεντόνσα Φίλιου ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Βάγκνερ Μόουρα, Αλίσ Καρβάλιο, Γκαμπριέλ Λεόνε, Μαρία Φερνάντα Καντίντο, Ούντο Κίεφ

Το 1977, κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής δικτατορίας της Βραζιλίας, ο Μαρσέλο, ένας αινιγματικός άντρας με σκοτεινό παρελθόν, φτάνει στην πόλη Ρεσίφε. Εκεί ελπίζει να χτίσει μια νέα ζωή και να ενωθεί ξανά με τον μικρό γιο του, ο οποίος ζούσε ως τότε με τη φροντίδα των παππούδων του. Σύντομα όμως συνειδητοποιεί ότι η ζωή του απειλείται, καθώς δύο άγνωστοι άντρες τον ακολουθούν...

Έξι χρόνια μετά το «*Bacaram*», ο Βραζιλιάνος Κλέμπερ Μεντόνσα Φίλιου επιστρέφει με ένα πρωτότυπο πολιτικό θρίλερ, όπου το μοντέρνο και το παραδοσιακό συνδιαλέγονται θαυμάσια. Στον «*Μυστικό πράκτορα*», που θυμίζει έντονα *cine*ma novo, η ραχοκοκαλιά του γεμάτου αμφισβησία σεναρίου αφορά μια ιστορία-σπαζοκεφαλιά γύρω από την ταυτότητα του ήρωα. Ο μυστηριώδης Μαρσέλο γίνεται η γέφυρα που ενώνει δύο κόσμους στα χαρακώματα. Από τη μία, υπάρχει το αδιάστατο καθεστώς με το βρόμικο ξεκαθάρισμα λογαριασμών με τους «εχθρούς του κράτους» κι από την άλλη, το αυθεντικό πρόσωπο μιας κοινωνίας που κινείται με βάση την ηθική και λατρεύει τις χαρές της καθημερινότητας. Όχι τυχαία, ο χρόνος που εκτυλίσσεται η ιστορία ταυτίζεται με τις προετοιμασίες για το περίφημο βραζιλιάνικο καρναβάλι. Παράλληλα ο σκηνοθέτης συνοδεύει τον ήρωα στην επικίνδυνη αποστολή του, με εικόνες φρίκης αλλά και στιγμιότυπα ανείπωτης τραγωδίας. Το γριφώδες στόρι είναι διανθισμένο από σύμβολα που δεν επιτρέπουν στον θεατή να τα αποκωδικοποιήσει εύκολα. Η πολιτική παραβολή χωράει άνετα το υπαρξιακό χάσιμο του ήρωα σε μια αστυνομικού τύπου περιπέτεια, όπου τίποτε δεν προμηνύει τα όσα θα διαδραματιστούν στο αποκαλυπτικό τελευταίο ημίωρο, με την απaráμιλλη δεξιοτεχνία του σκηνοθέτη να μας καθλώνει. Τέσσερις οσκαρικές υποψηφιότητες (Καλύτερης Ταινίας, Α' Ανδρικού Ρόλου για την ερμηνεία του Βάγκνερ, Κάστινγκ και Διεθνούς Ταινίας) για τον «*Μυστικό πράκτορα*», που ήταν υποψήφιος και για τον Χρυσό Φοίνικα στις περσινές Κάννες, απ' όπου έφυγε με τα βραβεία της Καλύτερης Σκηνοθεσίας, Ανδρικής Ερμηνείας και της Διεθνούς Ένωσης Κριτικών FIPRESCI.

MUST SEE

Το «*Εχω κάτι να πω*» στα θερινά. Από τις 19/9 ένα roadshow της φιλοσοφικής κωμωδίας του Στράτου Τζίτζη παρουσιάζεται στα σινεμά. Στην ταινία πρωταγωνιστεί ο Αντίνος Αλμπάνης στον ρόλο ενός αποτυχημένου σκηνοθέτη που θέλει να βγάλει ένα βιβλίο φιλοσοφίας, γιατί νομίζει ότι έχει κάτι σημαντικό να πει στους ανθρώπους, αν και κανείς δεν φαίνεται να νοιάζεται. Πρόκειται για την αυτοσαρκαστική κωμωδία ενός σκεπτόμενου ανθρώπου, που, παρ' όλες τις αναποδιές και τα ευτράπελα που αντιμετωπίζει, επιμένει να ασχολείται με βαθυστοχάστα ζητήματα, ενώ κινδυνεύει να μείνει στον δρόμο.

ΑΚΟΜΗ

Το animation «*Goat: Ο δρόμος προς την κορυφή*» (*Goat*) (**) διαδραματίζεται σε έναν κόσμο όπου ζουν μόνο ζώα με λατρεία για τα σπορ. ▶▶▶ Το ντοκιμαντέρ του Σιαμάκ Ετεμάντι «*Από τι είμαστε φτιαγμένοι*» (**) αφορά την ιστορία ενός τετραπληγικού φοιτητή ψυχολογίας που φτιάχνει την πτυχιάκή του για τα κοινωνικά στερεότυπα που συνδέονται με τη σεξουαλικότητα των ΑμεΑ. ▶▶▶ Στο θρίλερ «*Rabbit trap*» (-) ζευγάρι μουσικών αναζητά την έμπνευση σε απομονωμένη καλύβα του δάσους. ▶▶▶ Οι «*Κραυγές*» (-) του Πέτρου Σεβαστίκογλου ερευνούν τη συναισθηματική ένταση της αγάπης. ▶▶▶ Σε επανέκδοση το φιλμ του Φλόριαν Χένκελ φον Ντόνερσμαρκ «*Οι ζωές των άλλων*» (**), που είχε δημιουργήσει ουρές στα σινεμά της Αθήνας το 2006.

Ο δρόμος του εγκλήματος (CRIME 101) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Μπαρτ Λέιτον ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Κρις Χέμσγουορθ, Μαρκ Ράφαλο, Χάλι Μπέρι

Ο Ντέιβις είναι ένας χαμηλών τόνων κλέφτης που κρύβει καλά τα ίχνη του, με αποτέλεσμα να πονοκεφαλιάζει τις αρχές. Όταν βάλει σκοπό να κάνει μια ληστεία με μεγάλη λεία, θα πρέπει να ρισκάρει να καταπατήσει βαρυσικές του αρχές.

Όχι το τυπικό ή το προβλέψιμο heist movie, αλλά ένα αγωνιώδες, συνεπές, στιβαρό και φτιαγμένο με τόλη αστυνομικό θρίλερ, που δεν διατάζει να αναμετρηθεί στα ίσα με τοτέμ του είδους. Χωρίς να επιστρατεύει φαντεζί κόλπα ή πιασάρικες σκηνές δράσης, ο Λέιτον στηρίζει την κατασκευή του στους ρεαλιστικούς χαρακτήρες (η τριπλέτα των πρωταγωνιστών είναι άνθρωποι με σάρκα και οστά) και τη φρέσκια ματιά πάνω στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα του Λος Άντζελες. Σε μια από τις καλύτερες σκηνές του έργου, ο Χέμσγουορθ σχολιάζει τις σκηνές των αστέρων δίπλα στις γκλάμους λεωφόρους, ενώ ο Ράφαλο του επισημαίνει ότι «όσοι είναι έξω απ' τον χορό» λένε πολλά, όμως στην πραγματικότητα γνωρίζουν ελάχιστα.

Δuo εποχές, δυο ξένοι (TWO SEASONS, TWO STRANGERS) **1/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Σο Μιγιάκε ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Σιμ Γιουν Κιουνγκ, Γιούμι Καουάι, Μανσάκου Τακάντα

Μια Κορεάτισσα σεναριογράφος προσπαθεί να βρει έμπνευση για να γράψει μια ερωτική ιστορία. Θα φύγει για λίγες μέρες από το σπίτι της, προκειμένου να βρει γαλήνη στο ορεινό πανδοχείο ενός μοναχικού άντρα.

Ο Μιγιάκε μάς οδηγεί στον κόσμο του Πιοσικάρου Τσουόγκε – σε δύο μάνγκα του οποία βασίζεται το σενάριο. Ο ελλειπτικός τρόπος με τον οποίο ο Μιγιάκε αφηγείται την ιστορία της Λι και η ισόποση μοιρασιά μεταξύ φαντασίας και πραγματικότητας έχει προτερήματα αλλά και αδυναμίες. Στα θετικά θα αναφέρουμε τη ζεστασιά της μεγαλοχολίας και το ιδιότυπο χιούμορ, ενώ κυριότερο ελάττωμα του φιλμ είναι η φρεστιβαλική φόρμα ενός υπερβολικά εσωστρεφούς και μονοδιάστατου σεναρίου.

Το τραγούδι του δάσους (LE CHANT DES FORETS) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ-ΣΕΝΑΡΙΟ: Βενσάν Μινιέ ΜΟΥΣΙΚΗ: Γουόρεν Έλις

Στα Βόσγια Όρη της Γαλλίας ταξιδεύουν ο Μινιέ και ο δωδεκάχρονος γιος του για να συναντήσουν τον πατέρα του αλλά και για να παρατηρήσουν τη συμπεριφορά των πλασμάτων του δάσους στο φυσικό τους περιβάλλον.

Όπως και στην προηγούμενη ταινία του, το πολυβραβευμένο «*Λεοπάρδαλη του Χιονιού*», ο ξεχωριστός φωτογράφος άγριας ζωής Βενσάν Μινιέ, καταγράφει με ποιητικούς όρους τη ζωή των πλασμάτων της φύσης. Σειρά έχουν τώρα ο λύγκας, τα ελάφια, οι κουκουβάγιες αλλά και ο σπάνιος αγριόκουρκος που, όπως ομολογεί ο πατέρας του σκηνοθέτη, ήταν το «μεγαλύτερο θάύμα» που αντίκρισε ποτέ στη φύση. Η κάμερα ακολουθεί τον εθιστικό ρυθμό μιας αβίαστης καθημερινής μαγείας που σχηματίζεται από υπέροχες εικόνες, τρομακτικούς ήχους και συναρπαστικά στιγμιότυπα, όπου η δύναμη της φύσης αποτυπώνεται σε όλη τη μεγαλοπρέπεία της. Η ταινία ήταν υποψήφια για τρία βραβεία Λιμέρ, κερδίζοντας το βραβείο μουσικής, ενώ είναι υποψήφια για δύο βραβεία Σεζάρ, Καλύτερου Ντοκιμαντέρ και Ήχου.

«ΤΙ ΘΑ ΕΛΕΓΕΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΟΥ ΘΑ ΕΚΑΝΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΧΑΡΟΥΜΕΝΟ;» (ΔΥΟ ΕΠΟΧΕΣ, ΔΥΟ ΞΕΝΟΙ)

Όταν ο πόνος μετατρέπεται σε τέχνη και η τέχνη σε αιωνιότητα Υπάρχουν ταινίες που σε διαλύουν τη στιγμή που τις βλέπεις. Υπάρχουν όμως κι εκείνες που σε ακολουθούν σιωπηλά, αναπτύσσονται μέσα σου και αποκαλύπτουν το πραγματικό τους βάθος μόνο αφού ανάψουν τα φώτα της αίθουσας. Το «*Hamnet*» ανήκει ξεκάθαρα στη δεύτερη κατηγορία. Δεν είναι μια ταινία που σε κερδίζει ακαριαία. Αντιθέτως, σε δοκιμάζει. Σε προκαλεί να μείνεις, να παρατηρήσεις, να αντέξεις τον ρυθμό της, ακόμα κι όταν αυτός μοιάζει επίμονα αργός. Κι όμως, όσο περισσότερο απομακρύνεσαι χρονικά από την προβολή, τόσο περισσότερο συνειδητοποιείς πως κάθε σκηνή, κάθε λέξη, κάθε βλέμμα έχει λόγο ύπαρξης. Τίποτα δεν είναι περιττό και, κυρίως, τίποτα δεν είναι τυχαίο.

Μια ταινία που χτίζεται στη σιωπή Το «*Hamnet*» ξεκινά ατμοσφαιρικά, σχεδόν μυστικιστικά. Δημιουργεί έναν κόσμο όπου το ρεαλιστικό και το μεταφυσικό συνυπάρχουν διακριτικά. Κάπου γύρω στο πρώτο μισό, όμως, ο ρυθμός επιβραδύνεται αισθητά. Υπάρχουν στιγμές που η ταινία μοιάζει να πλέζει συναισθηματικά τον θεατή, σαν να του ψιθυρίζει «τώρα πρέπει να συγκινηθείς», χωρίς αυτό να έρχεται πάντα οργανικά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η χρήση του «*On the Nature of Daylight*» του Max Richter. Ένα αριστουργηματικό μουσικό κομμάτι, αλλά τόσο φορτισμένο από προηγούμενες κινηματογραφικές χρήσεις, που πλέον λειτουργεί σχεδόν εκβιαστικά. Αν γνωρίζεις το κομμάτι και την κινηματογραφική ιστορία του, όταν το ακούς ξανά, δεν συγκινείσαι αυθόρμητα. Νιώθεις πως σου υπαγορεύει τη συγκίνηση. Το αποτέλεσμα; Αντί να ενισχύει το συναίσθημα, το αποδυναμώνει.

Οι ερμηνείες και μια Agnes που κουβαλά τον κόσμο Παρά τις όποιες ενστάσεις στον ρυθμό, οι ερμηνείες είναι το μεγάλο όπλο της ταινίας. Η Jessie Buckley παραδίδει μια ερμηνεία σπαρτακτική, εσωτερική, γεμάτη ένταση που δεν φωνάζει αλλά διαπερνά. Είναι εξάλλου μια ηθοποιός που εδώ και χρόνια προσφέρει διαδοχικές μεγάλες ερμηνείες, και το «*Hamnet*» μοιάζει με φυσική κορύφωση αυτής της

πορείας. Μιας πορείας που, απ' ό,τι φαίνεται, θα ανταμειφθεί στα Oscars. Από την άλλη, η κημεία του ζευγαριού δεν είναι πάντα όσο ισχυρή θα περίμενε κανείς, όμως αυτό λειτουργεί τελικά υπέρ της αφήγησης. Ο William Shakespeare και η Agnes δεν είναι ένα «εύκολο» ζευγάρι. Είναι δύο άνθρωποι αφοπλιστικά διαφορετικοί, που ερωτεύονται ακριβώς επειδή αναγνωρίζουν ο ένας στον άλλον αυτή τη διαφορετική ματιά στον κόσμο.

Η διορατικότητα της Agnes και η άρνηση του «αυτόματου παραδείσου» Ένα από τα πιο κρίσιμα και συχνά υποτιμημένα στοιχεία της ταινίας είναι η στάση της Agnes απέναντι στη θρησκευτική ερμηνεία του θανάτου. Όταν ένα από τα διδυμα παιδιά γεννιέται νεκρό και της λένε πως «*πήγε στον Παράδεισο*», εκείνη αρνείται αυτή την εξήγηση. Όχι από αντίδραση ή πείσμα, αλλά επειδή βαθιά μέσα της δεν πιστεύει πως η αθανασία χαρίζεται έτσι αυτόματα. Και σχεδόν μαγικά, το παιδί ξυπνά. Η σκηνή αυτή δεν λειτουργεί ως θαύμα, αλλά ως προοικονομία. Για την Agnes, η αιωνιότητα δεν είναι υπόσχεση κάποιας πίστης ούτε αποτέλεσμα μιας άδικης απώλειας. Δεν είναι κάτι που συμβαίνει «μετά». Είναι κάτι που κατακτιέ-

ται. Και, όπως θα αποδειχθεί αργότερα, κατακτιέται μόνο μέσα από την τέχνη.

Ο Shakespeare επικοινωνεί μόνο μέσα από ιστορίες Όταν ο Shakespeare παραδέχεται πως δυσκολεύεται να επικοινωνήσει με τους ανθρώπους, η Agnes δεν του ζητά εξηγήσεις. Του ζητά μια ιστορία. Κι εκείνος της αφηγείται τον μύθο του Ορφέα και της Ευρυδίκης. Μια αγάπη τόσο ισχυρή, που χάθηκε στον πραγματικό κόσμο, αλλά έμεινε ζωντανή για πάντα μέσα από την αφήγηση. Είναι η στιγμή που η ταινία δηλώνει ξεκάθαρα τον τρόπο με τον οποίο αυτός ο άνθρωπος υπάρχει: δεν ζει, δεν αγαπά, δεν πενθεί όπως οι άλλοι. Μετατρέπει τα πάντα σε ιστορίες με στόχο όχι να τα αποφύγει, αλλά να τα διασώσει.

Τέχνη, απώλεια και το τίμημα της αγάπης Στον πυρήνα του, το «*Hamnet*» είναι μια ταινία για την τέχνη ως πράξη επιβίωσης. Αλλά και για το πώς αυτό που αγαπάς βαθιά μπορεί, με τον χρόνο, να γίνει και πηγή πόνου. Ο Shakespeare ασφυκτιά στην επαρχία, κοντά στον αυταρχικό πατέρα του, αδυνατώντας να εκφραστεί. Η Agnes, αντίθετα, είναι ριζωμένη στη φύση, στη διορατικότητα, σε μια πνευματι-

κότητα που δεν χωρά εύκολα σε δόγματα. Όταν τον ενθαρρύνει να φύγει για το Λονδίνο, δεν το κάνει από αδιαφορία, αλλά από αγάπη. Αναγνωρίζει πως η τέχνη του είναι αναγκαιότητα. Και αυτή η επιλογή θα τους στοιχίσει ακριβά. Η απώλεια του Hamnet δεν παρουσιάζεται απλώς ως οικογενειακή τραγωδία, αλλά ως υπαρκτικό ρήγμα. Ο μικρός Hamnet «ανταλλάσσει» τη ζωή του μ' εκείνη της διδυμης αδελφής του. Όπως, αργότερα, ο πατέρας του θα «ανταλλάξει» τον εαυτό του με τον γιο του μέσα από το έργο «*Hamlet*».

Η προφητεία που δεν ήταν λάθος Λίγο πριν από τον θάνατο του Hamnet, η Agnes «βλέπει» τον γιο της στο μέλλον, να μάχεται στη σκηνή σε έργο του πατέρα του. Όταν το παιδί πεθαίνει, αυτή η εικόνα μοιάζει να ακυρώνει το χάρισμα της. Αν είδε λάθος τότε, πώς μπορεί να εμπιστευτεί ξανά τη διορατικότητά της; Και κάπως έτσι, σταματά να εκτιμά στον άντρα της ακριβώς αυτό που πρώτα είχε αγαπήσει: τον διαφορετικό τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται τον κόσμο. Κάπως έτσι, αυτό που λάτρεψε, το μίσησε. Ποιος εξάλλου δεν έχει ερωτευτεί παράφορα κάποιο χαρακτηριστικό και μετά μισήσει το ίδιο ακριβώς χαρακτηριστικό;

Όταν η τέχνη γίνεται αιωνιότητα Το φινάλε της ταινίας είναι από τα πιο δυνατά που έχουμε δει τα τελευταία χρόνια. Η Agnes, βλέποντας τον Shakespeare στη σκηνή στον ρόλο του πατέρα του Hamlet, συνειδητοποιεί κάτι συνταρακτικό: εκείνος παίρνει τη θέση του γιου τους. Όπως ακριβώς ο Hamnet πήρε τη θέση της αδελφής του στον θάνατο. Και όταν εμφανίζεται ο Hamlet με το πρόσωπο του παιδιού της, όλα κουμπώνουν. Ο Shakespeare δεν έγραψε απλώς για τον γιο του. Τον βρήκε. Μέσα στην τέχνη. Γι' αυτό ο Hamnet είχε εμφανιστεί νωρίτερα σε θεατρική σκηνή. Γι' αυτό Hamnet και Shakespeare κοιτούσαν το ίδιο γεράκι στον ουρανό. Γι' αυτό η προφητεία της Agnes δεν ήταν λάθος. Ήταν απλώς... παρεξηγημένη. Ο Hamnet δεν ζει στον παράδεισο μιας θρησκευτικής υπόσχεσης. Ζει σε μια άλλη αιωνιότητα. Στην αιωνιότητα της αφήγησης. Όπως ο Ορφέας και η Ευρυδίκη, που χάθηκαν ως άνθρωποι αλλά έμειναν για πάντα ως ιστορία.

Ένα αριστούργημα που απαιτεί χρόνο Το «*Hamnet*» δεν είναι μια ταινία για όλους. Αν αναζητάς εύκολη συγκίνηση ή άμεση κάθαρση, ίσως σου φανεί απλώς μια καλοφτιαγμένη μελαγχολική ιστορία. Αν όμως του δώσεις χρόνο, αν επιτρέψεις στα σύμβολα και στις ιδέες του να σμιλευτούν, τότε αποκαλύπτεται ως κάτι πολύ μεγαλύτερο. Ένα φιλμ για την απώλεια, τη δημιουργία και τη δύναμη της τέχνης να μετατρέπει τον πόνο σε αιώνια ζωή. Ένα αριστούργημα που δεν γεννιέται μέσα στην αίθουσα, αλλά μέσα σου, αφού φύγεις από αυτήν. **A**

Hamnet

Το αριστούργημα που σε βρίσκει αφού βγεις από την αίθουσα

Του ΓΙΑΝΝΗ ΔΑΒΒΕΤΑ

Ένα Big Bang πολιτισμού στα χρόνια της δικτατορίας

Το βιβλίο του Στάθη Καλύβα και της Νατάσας Τριανταφύλλη έχει τίτλο «Big Bang 1970-1973» με υπότιτλο «Η άνοδος του πολιτισμού στα χρόνια της Δικτατορίας» (εκδ. Μεταίχμιο) και μιλάει γι' αυτό ακριβώς που λέει ο τίτλος και ο υπότιτλος – αλλά και για τη δύσκολη αρχή της δημιουργίας της σύγχρονης Ελλάδας

Της ΜΑΝΙΝΑΣ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

Είχα πάει στην παρουσίαση του «Big Bang 1970-1973» και είχα εντυπωσιαστεί από τις προσωπικότητες των Γραμμάτων και Τεχνών που μίλησαν για το βιβλίο, εκτός που στην παρουσίαση (στο Κύτταρο, το αγαπημένο του Διονύση Σαββόπουλου) δεν έπεφτε καρφίτσα. Μετά πήρα το βιβλίο, τρόμαξα λίγο, γιατί είναι τεράστιο, 615 σελίδες χωρίς τα παραρτήματα, τη βιβλιογραφία και εργογραφία στο τέλος, που είναι ένα επιπλέον βιβλίο. Σκέφτηκα «πωωω, ολόκληρη εγκυκλοπαιδεία, θα κάνω εφτά χρόνια να το διαβάσω, μια χούντα ακόμα»... αλλά το διάβασα πολύ γρήγορα.

Για την ακρίβεια, δεν ήθελα να το αφήσω, κοιμόμουν στις τέσσερις το πρωί μέχρι να το τελειώσω, παρόλο που δεν είχα αγωνία για το φινάλε, ας πούμε: όσο και να μην προσέχει κανείς τη σύγχρονη Ιστορία του ελληνικού έθνους, όσο και να μη δίνει σημασία, ξέρουμε όλοι πάνω κάτω τι έγινε. Ήρθε η Μεταπολίτευση, η χώρα μπήκε στον δρόμο της Δημοκρατίας...

Αλλά τι έγινε πριν; Στα όντως «σκοτεινά χρόνια» της Επταετίας, με τις απαγορεύσεις κυκλοφορίας, τη λογοκρισία, την αστυνόμευση, τις συλλήψεις, τις εξορίες, την καταπίεση και την έλλειψη ελευθερίας; Ήμουν πολύ μικρή για να θυμάμαι τη χούντα, αλλά προς το τέλος της, αρχές δεκαετίας του '70, έπαψα να είμαι και τόσο μικρή. Το '70-'73... δεν μου έλεγε κάτι συγκεκριμένο. Ο Θόδωρος Αγγελόπουλος, ο Διονύσης Σαββόπουλος, ο Βασίλης Βασιλικός, ο Μενέλαος Λουντέμης, είναι ονόματα που ξεφοντάρουν στο μυαλό μου όσον αφορά την τριετία, ή μια «Μήδεια» στο Αρχαίο Θέατρο Θάσου με τον Γιάννη Βόγλη, τη Μίρκα Παπακωνσταντίνου και την Τάνια Τσανακλίδου – αλλά μπορεί να κάνω και λάθος... Μόνο που, όχι: σύμφωνα με την «Ενδεικτική Επιλογή Θεατρικών Παραστάσεων» στο παράρτημα του «Big Bang», όντως ανέβηκε η «Μήδεια» με αυτή τη διανομή στη Θάσο, και στους Φιλίππους, το καλοκαίρι του 1973.

Αναφέρω ενδεικτικά κάτι μικρούτσικο

που είχε σημασία για μένα, αλλά ο μέσος αναγνώστης θα βρει σίγουρα κάτι που έχει σημασία γι' αυτόν/ήν προσωπικά στις σελίδες του «Big Bang 1970-1973», είτε την έζησε αυτή την τριετία είτε όχι, είτε έχει ακούσει από γονείς και συγγενείς είτε έχει διαβάσει. Θα ζήσει στιγμές «Πωωω, ναι, έτσι ήτανε!» ή άλλες στιγμές «Το θυμάμαι αυτό το τραγούδι/διήγημα/ποίημα/έργο/θεατρικό!» ή στιγμές που δεν θα θυμάται τίποτα, επειδή ήτανε τοικό το '70-'73, αλλά θα αναγνωρίζει τα ίχνη του, άντε τα ίχνη των γονιών και συγγενών του, στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Αυτή είναι η επιτυχία ενός βιβλίου έρευνας, ενός τόμου του οποίου οι δύο συγγραφείς έφαγαν τα ματάκια τους ψάχνοντας όλα τα απαραίτητα στοιχεία, διασταυρώνοντας πληροφορίες και υλικό, ξεσκονίζοντας πηγές, συνεντεύξεις, βι-

βλία, καταλόγους, δισκογραφία, εφημερίδες, περιοδικά, αρχεία και μνήμες: δεν είναι απλώς μια πετυχημένη συγκέντρωση και καταγραφή πληροφοριών, είναι ένα ταξίδι κανονικό, μεγάλο, συγκινητικό, αποκαλυπτικό και κατά κάποιον τρόπο, ή κατά κάθε τρόπο, πολύτιμο.

Το βιβλίο είναι χωρισμένο σε βολικά κεφάλαια, σε τρία μέρη, με επιμέρους θεματολογία που μπορείς να τη διαβάσεις με όποια σειρά προτιμάς, ανάλογα με τα πρόσωπα που πρωταγωνιστούν σε κάθε κεφάλαιο. Ο Μίκης Θεοδωράκης, π.χ., παρουσιάζεται με μάτια και με φρύδια, όπως πραγματικά ήτανε (υποθέ- τεις, ή πιστεύεις ότι έτσι πραγματικά ήτανε), larger than life και ταυτόχρονα άνθρωπος – αν και καταλαβαίνεις ότι δεν υπήρξε ποτέ ο συνθέτης της διπλανής πόρτας. Οι δημιουργοί και καλλιτέχνες της περιόδου πηδάνε μέσα από τις σελίδες ολοζώντανοι, κι ας είναι «βιβλίο αρχείου», ας είναι ιστορική καταγραφή: οι ήρωες σκιαγραφούνται συναισθηματικά ζωντανόι, ακόμα κι όταν υπήρξαν πραγματικοί ήρωες, ηρωικοί απ' όλες τις από-

ψεις, πολιτικά, καλλιτεχνικά και κοινωνικά.

Με μικρή καθυστέρηση, πάμε στους δύο συγγραφείς:

Ο Στάθης Καλύβας είναι καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στην Οξφόρδη και η Νατάσσα Τριανταφύλλη σκηνοθέτρια. Έχω διαβάσει κι άλλο βιβλίο του Καλύβα, δεν αναφέρω τη θέση του στην Οξφόρδη για να ψαρώσω κανέναν, γιατί τα βιβλία μιλάνε από μόνα τους, ανεξάρτητα από τον συγγραφέα. Τον πέτυχα (όμως) σε τραπέζι σε φιλικό σπίτι ενώ διάβαζα το «Big Bang 1970-1973», και είχα «τρέξει» και τα παραρτήματα στο τέλος, και του επισήμανα ότι δεν περιλαμβάνεται στο βιβλίο το συγκρότημα Τερμίτες, που μου άρεζε πολύ όταν ήμουν μικρή. Σήκωσε τα φρύδια του. «Μα οι Τερμίτες δεν είχαν ξεκινήσει τότε», είπε, «το '80, και η επιτυχία τους ήταν το '82 νομίζω!»

Με ρούμπωσε κανονικά, γιατί έχει δικίο (όπως διαπίστωσα γκουγκλάροντας αμέσως το γκρουπ στο κινητό μου), και απορώ τώρα πώς μου κατέβηκε η χαζή

ιδέα ότι ο Στάθης Καλύβας και η Νατάσσα Τριανταφύλλη, δύο αφοσιωμένοι ερευνητές και συγγραφείς, θα έκαναν μια τέτοια παράλειψη, ένα λάθος – του είδους που κάνεις όταν βασίζεσαι στην ανόητη μνήμη σου μόνον και όχι στην έρευνα. Τέλος, το «Big Bang 1970-1973» είναι ένα ωραίο βιβλίο που σε κάνει να αγαπάς ακόμα περισσότερο τις Τέχνες και τα Γράμματα της καμένης της Ελλάδας, που τόσο άντεξε, και που κατάφερε μέσα από μια ζοφερή Επταετία, να δημιουργήσει ένα φινάλε (του βιβλίου) τόσο βαθιά, ανατριχιαστικά συγκινητικό όσο αυτό διά χειρός Σαββόπουλου:

«Σβήνω αυτό το φως/ βάλε για καφέ/ Ξημερώνει, πού 'ναι τα κλειδιά μου/ Τα λεφτά είναι στην ψωμίερα/ Κι ό,τι ζήσαμε μέσ' στη νύχτα αυτή/ Σαν σπουργίτι το τζάμι μας ραγίζει». **Α**

Στάθης Ν. Καλύβας, Νατάσα Τριανταφύλλη
«Big Bang 1970-1973: Η άνοδος του πολιτισμού στα χρόνια της Δικτατορίας»
εκδ. Μεταίχμιο

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΜΕ ΑΙΤΙΑ

«Το πιστοποιητικό» Ανάμεσα στη Βαρσοβία και την Ιερουσαλήμ

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Τι υπέροχη αίσθηση, μια κρύα νύχτα του χειμώνα, ενώ το τζάκι έχει σβήσει από ώρα (εντάξει, εγώ δεν έχω τζάκι) κι έχει φτάσει η στιγμή να γλιστρήσεις κάτω από τα ζεστά σκεπάσματα στο κρεβάτι, να ξέρεις ότι στο κομοδίνο σε περιμένει ένα μυθιστόρημα του **Ισαάκ Μπάσεβις Σίνγκερ**, για να το πάρεις στα χέρια και να συνεχίσεις να το διαβάζεις. Τι να μου πουν οι τηλεοπτικές σειρές, τι να μου προσφέρει το σκρολάρισμα στο Facebook (το οποίο έχω εξαντλήσει πρώτα), όταν με περιμένει το τελευταίο βιβλίο του Σίνγκερ, το οποίο κυκλοφόρησε πρόσφατα στη γλώσσα μας; Ομιλώ για «Το πιστοποιητικό», από τις εκδόσεις Κριτική, σε εξαιρετική μετάφραση του **Σταύρου Νικολαΐδη**.

Ο ήρωας εδώ είναι ένας 20άρης Εβραίος στην Πολωνία, που θέλει να γίνει συγγραφέας. Κατάγεται από οικογένεια ραβίνων, οι γονείς του έχουν αποτραβηχτεί σε κάποιο χωριό της ενδοχώρας κι εκείνος, ο ονειροπόλος νεανίας με τις τρύπιες τσέπες, το φθαρμένο πανωφόρι και τα παπούτσια που χρίζουν επειγόντως μιας επίσκεψης στον τσαγκάρη, περιφέρεται στη Βαρσοβία, σε αναζήτηση καλύτερης μοίρας. Θυμίζει κάπως τον ήρωα του Κνουτ Χάμσουν στην «Πείνα».

Ο νεαρός συγγραφέας –που δεν έχει δει ακόμα τίποτα δικό του δημοσιευμένο– μελετά την Καββάλα και τον Σπινόζα, αναφέρεται στον Καντ και αποστρέφεται τον Μαρξ και τους επιγόνους του. Είναι η εποχή που η Αγγλία έχει αποφασίσει να δώσει τη Γη της Παλαιστίνης στον λαό του Ισραήλ. Αυτό έχει επιφέρει μεγάλη έξαψη στους Εβραίους της Διασποράς και από κάθε μεριά του πλανήτη αναζητούν τρόπους για να φτάσουν ως τον τόπο που θεωρούν πατρίδα, το μέρος του Πρώτου και του Δεύτερου Ναού, το Τείχος των Δακρύων.

Ο φίλος μας Νταβίντ (γιατί πλέον ο αναγνώστης συμπάσχει με τον ήρωα και σχεδόν κρυώνει μαζί του, τον συνοδεύει στις ερωτικές του περιπέτειες και στη σεμνή εμφάνισή του στη Λέσχη των Συγγραφέων), ο φίλος μας, λοιπόν, λαχταρά να πάει κι αυτός στην Ιερουσαλήμ, να δουλέψει με τους εποίκους, να μπει σε μια καινούργια αναζήτηση. Μονάχα που για κάτι τέτοιο χρειάζεται χαρτιά, πολλά χαρτιά, και, τέλος, ένα πιστοποιητικό. Για κακή του τύχη, αυτά τα έγγραφα θέλουν χρήματα κι εκείνος είναι μπατιράκι.

Τον πληροφορούν πως υπάρχει μια νέα που επιζητεί με κάθε τρόπο να πάει στην Παλαιστίνη και γι' αυτόν τον λόγο προτίθεται (η νέα) να κάνει έναν εικονικό γάμο ώστε να πάει με τον σύζυγό της ως τα ιερά χώματα – πληρώνοντας όσα χρειάζονται για να βγουν τα απαραίτητα χαρτιά. Ο ήρωάς μας δεν διστάζει να αποδεχτεί τον ρόλο του ψευδονυμφίου και στέκεται κάτω από τον γαμήλιο θόλο έχοντας πλάι του την πλούσια νέα. Μόνο που η νέα δεν είναι πια τόσο πλούσια. Και το ταξίδι στην Παλαιστίνη φαντάζει ολοένα και πιο μακρινό.

Τι να λέμε, το μυθιστόρημα είναι άξιο άμεσης αναζήτησης. Αν έβρισκα κάποιο ελάττωμα, είναι πως τελειώνει στις 333 σελίδες. Και η νύχτα είναι μακρά...

Isaac Bashevis Singer
Το πιστοποιητικό
εκδ. ΚΡΙΤΙΚΗ

See It, Say It, Sorted Part I: Λονδίνο, Φεβρουάριος 2026

Αν στη δεκαετία του '90 ο πρώτος τίτλος που θα ερχόταν στο μυαλό σου έπεται από ένα πενήντημερο στην Αγγλία θα ήταν το «*Mind The Gap*», σήμερα η επαναλαμβανόμενη προφορική ανακοίνωση της BTP (British Transport Police) έχει επισκιάσει τα πάντα.

Αν μετακινείσαι με τα μέσα μαζικής μεταφοράς, από κάποιο σημείο και μετά, κουνάς τα χείλη σου απόλυτα πειστικά –εν είδει τραγουδιού σε χριστουγεννιάτικο πρόγραμμα του EIPT στα σέβεντις–, τονίζοντας μάλιστα με τον μεγαλύτερο στόμφο εκείνο το –σχεδόν εφιαλτικό– «sorted». Ο Τζόνθαν Κόου ήξερε πολύ καλά τι έκανε όταν το χρησιμοποιούσε περιπαικτικά στο πιο πρόσφατο βιβλίο του «*Η απόδειξη της αθωότητάς μου*» (μετ. Άλκηστις Τριμπέρη, εκδόσεις Πόλις).

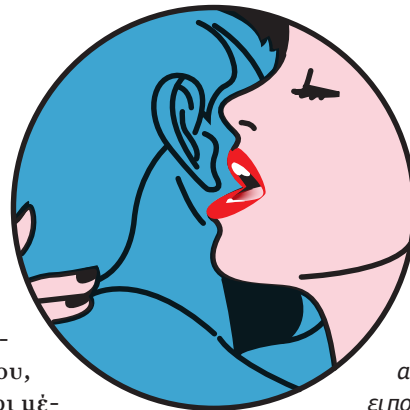
Δεν είναι ιδιαίτερη είδηση ότι στο Λονδίνο βρέχει συχνά, ειδικά τον Φεβρουάριο. Είναι όμως είδηση ότι ο ήλιος βγήκε για λίγες ώρες την τρίτη από τις μέρες που βρέθηκε στην πόλη, τη μέρα της μεγάλης ηρωικής βόλτας στο Νότινγκ Χιλ. Αλλά ας πάρω τα πράγματα από την αρχή κι ας ξεκινήσω από τις νύχτες.

Πρώτο ταξίδι έτυχε ναύλος για τον Νότο... (not), καθώς το Water Rats είναι αρκετά πιο βόρεια σε σχέση με τα μέρη όπου συνήθως κινούμαι στο Λονδίνο. Εκεί έπαιζε τη Δευτέρα το βράδυ ο Γκάρι Λόρις. Τον γνώρισα ως έναν από τους δύο βασικούς συνθέτες των Jayhawks, της μπάντας που είχε κάνει τρία ή τέσσερα πολύ καλά άλμπουμ για την American του Ρικ Ρούμπιν. Αν και έχουν περάσει δεκαετίες από τον αγαπημένο μου δίσκο τους, το «*Hollywood Town Hall*» (1992) αλλά και από το «*Ready For The Flood*» (2008), που είχε κάνει μαζί με τον Μαρκ Όλσον, παλιό του σύντροφο στους Jayhawks, πήρα το ρίσκο να ανηφορίσω προς το club. Μια ακουστική κιθάρα με καλά alternative country παιξίματα, μια κουρασμένη αλλά μπαρουτοκαπνισμένη φωνή και τριών ειδών υλικό: καλοπαιγμένες διασκευές, τραγούδια των Jayhawks –από τα πολύ καλά τους– και πρόσφατο προσωπικό υλικό, δυστυχώς αρκετά αδύναμο, θα τολμούσα να πω, βαρετό. Υπό την ταλαιπωρία του ταξιδιού που είχε προηγηθεί, οι μέτριες στιγμές έμοιαζαν περισσότερες από τις καλές κι έτσι εγκατέλειψα τον χώρο πριν εγκαταλείψει ο Γκάρι τη σκηνή. Η βραδιά πάντως –τώρα, πια– μου έχει αφήσει γλυκιά γεύση.

Τα Corsica Studios, πάλι, είναι αρκετά πιο νότια. Η αγαπημένη μου ιέρεια των σκοτεινών εποχών, η Λίντια Λαντς, συνάντησε εκεί τον Τζέιμς Τζόνστον και τον Ίαν Γουάιτ των Gallon Drunk υπό το όνομα των Big Sexy Noise, το σχήμα με το οποίο είχαν ηχογραφήσει και δυο-τρία άλμπουμ από το 2010 μέχρι το 2016. Είχα δει πολλές φορές τη Λίντια Λαντς στη σκηνή, με τη δική της μπάντα αλλά και δίπλα στην Κιμ Γκόρντον ως Harry Crews στα τέλη των 80s. Θα έλεγα ότι το ύφος των Big Sexy Noise βρίσκει κάπου κοντά στις Harry Crews, χωρίς σπουδαίες συνθέσεις, αλλά με αγριεμένο ήχο και τσαμπουκαλεμένη παρουσία από τη Λίντια, που είναι πια στα 66 της, λιγότερο κινητική απ' ό,τι παλιά αλλά τόσο συγκινητική no wave, που είσαι έτοιμος να κάνεις πέρα όλα τα υπόλοιπα και να ιδρώσεις μαζί με καμιά πεντακοσαριά πυροβολημένους Άγγλους που γουστάρουν τρελά.

Ο Τζος Φρανκ, που έχει εργαστεί ως σεναριογράφος, παραγωγός, σκηνοθέτης και συνθέτης και τώρα διευθύνει το Blue Starlite Mini-Urban Drive-In Movie Theatre στο Όστιν του Τέξας, έχει συνδυάσει την κωμωδία του Μπάστερ Κίτον «*Sherlock Jr*» (1924) με μερικά αποσπάσματα από τα «*Monster*» και «*New Adventures in Hi-Fi*» των R.E.M. από τα μέσα της δεκαετίας του 1990. Πρόκειται για μέρος του πρότζεκτ «*Silents Synced*» του Φρανκ, ο οποίος έχει παρουσιάσει την αρχική έκδοση του «*Nosferatu*» του 1922 με τη μουσική των Radiohead. Καθώς αγαπώ τον Μπάστερ Κίτον όσο και τους R.E.M., πήγα στην προεμιέρα της ταινίας στον –112 ετών– κινηματογράφο Gate στο Νότινγκ Χιλ. Δεν ξέρω τι ήθελε να πετύχει ο Φρανκ, εκείνο που ξέρω είναι ότι ο κινηματογράφος δεν είχε περισσότερους από μια ντουζίνα ανθρώπους, τη φωνή του Στάιπ δεν την άκουσα καθόλου –ακούστηκαν μόνο ορχηστρικά μέρη– και επρόκειτο για δύο απολύτως διαφορετικά πράγματα, που στα δικά μου αυτιά και μάτια δεν τέμνονταν πουθενά. Καθώς το «*Sherlock Jr*» έχει διάρκεια μόνο 45 λεπτά, ο Φρανκ πρόσθεσε το 22λεπτο «*The Balloonatic*» του Κίτον, με techno υπόκρουση από τον Έιμον Τόμπιν. Η αλήθεια είναι ότι είδα λιγότερο από δύο λεπτά από τη δεύτερη αυτή ταινία, ήδη φευγάτος για την επόμενη συναυλία και προσπαθώντας να καταλάβω γιατί στο καλό αποφάσισα να τη δω.

(To be continued...)

1 Λοιπόν, Τζένη, ετοιμάσου για επικό fail!

Είμαι πολύ ρομαντική από τη φύση μου, κι από το καλοκαίρι μέχρι πρόσφατα, μιλούσα με ένα παιδί που ζει σε άλλη πόλη, αλλά τώρα μετακόμισε στην Αθήνα. Μιλούσαμε καθημερινά μέσω μηνυμάτων και με video calls. Δεν είχαμε βρεθεί ποτέ από κοντά, αλλά αρχίσαμε να ερωτευόμαστε! Επιτέλους, είπα στον εαυτό μου, έρχεται μόνιμα στην Αθήνα. Ε, λοιπόν, όλα τα παραπάνω από κοντά χάθηκαν! Όλα χλιαρά, μέσα στην αμνηχανία, λες και γνωριστήκαμε χτες. Όλη εκείνη η ένταση χάθηκε και ο πάγος δεν έχει σπάσει ακόμα, σαν να είναι άλλο άτομο! Τι να κάνω;

Ένας έρωτας φτιαγμένος από gigabytes, pixels και φαντασία. Μπορείς να ερωτευτείς έναν άνθρωπο online τελικά ή ερωτεύεσαι την ιδέα του; Γιατί στα μηνύματα όλοι έχουμε χρόνο να είμαστε η καλύτερη εκδοχή μας. Σβήνουμε. Ξαναγράφουμε. Φιλτράρουμε. Αλλά τα αληθινά ραντεβού δεν έχουν edit button! Και ξαφνικά, ο «τέλειος» τύπος γίνεται απλώς... ένας ακόμη τύπος. Τι κάνεις, λοιπόν; Δώσε του λίγο χώρο. Βγείτε δυο τρεις φορές χαλαρά. Χωρίς την προσδοκία του «πρέπει να είμαστε τέλεια». Καφέδες, βόλτες, γέλιο. Κι αν έπειτα από λίγο το στομάχι σου δεν κάνει αυτό το μικρό flip; Τότε, ίσως, δεν έχασες έναν έρωτα. Ίσως, γλίτωσες από έναν.

2 Έλεγα κι εγώ δεν θα σου γράψω κάποια στιγμή; Ε, να λοιπόν, η στιγμή ήρθε! Τι κάνεις όταν είσαι με κάποιον, αλλά δεν ξέρεις πού θα πάει αυτό κι αν θα έχει κάποια κατάληξη; Κάναμε συζητήσεις περί σχέσεων κι αυτός ήταν πολύ κατά και όλα αυτά τα θεωρούσε «κοινωνικές απδιές» και «κατασκευές», έλεγε, για να καταπιέζονται οι άνθρωποι, και μια χαρά είμαστε έτσι, πιο free κτλ. Έλα που μια μέρα τσακωνόμαστε και μια βδομάδα μετά τον βλέπω σε φωτογραφίες στο Insta με άλλη, κι από κάτω να γράφει «ο έρωτάς μου, η αγάπη μου»!

Αν έχω μάθει κάτι τόσα χρόνια γράφοντας για έρωτες, χωρισμούς και λοιπές ιστορίες, είναι αυτό: όταν κάποιος σου λέει ποιος είναι, πίστεψέ τον την πρώτη φορά. Ήσουν με έναν άντρα

που μιλούσε για «κατασκευές» και «κοινωνικές απδιές», λες και η αγάπη είναι κάποιο κακό marketing, κόλπο της ανθρωπότητας. Οι άνθρωποι, όμως, που πραγματικά θέλουν να είναι free, δεν γράφουν «ο έρωτάς μου» στο Instagram μια βδομάδα μετά. Μήπως λοιπόν, τελικά, το «είμαστε πιο free έτσι» του, μεταφραζόταν ως «θέλω τα οφέλη της σχέσης χωρίς να σου χρωστάω τίποτα;» Οπότε τι κάνεις τώρα; Όχι μηνύματα. Όχι stalking στο Insta στις 2 π.μ. Σηκώνεις το κεφάλι, βάζεις το καλύτερό σου outfit και θυμάσαι το πιο βασικό. Εσύ δεν ψάχνεις κάποιον που να ανέχεται την ιδέα της σχέσης μαζί σου. Ψάχνεις αυτόν που σε βλέπει και λέει χωρίς φόβο «Αυτή. Τη θέλω».

3 Το σκηνικό που έζησα είναι εντελώς σουρεάλ. Βασικά, είναι αυτό που λέμε τραγελαφικό. Είχαμε σχέση 4 μήνες. Δεν μπορώ να πω ότι ήμασταν ο ένας για τον άλλο, αλλά περνούσαμε καλά, με τους τσακωμούς μας πάντα, με τα νεύρα μας, αφού μέναμε μαζί από ένα σημείο και μετά. Ατυποψίαστη εγώ, βγαίνουμε μια μέρα για brunch. Παραγγέλνουμε, κι εκεί που τρώω τα scrambled eggs μου, γίνεται το κεφάλι μου scrambled όταν μου λέει πως θέλει να χωρίσουμε. Δεν το περίμενα, η αλήθεια, αλλά δεν μπορώ να πω, χωρίσαμε χορτάτοι. Δεν υποφέρω κιόλας, αλλά θα έχω να το λέω.

Υπάρχουν χωρισμοί με δάκρυα. Υπάρχουν χωρισμοί με βαλίτσες. Και μετά... υπάρχουν και οι χωρισμοί με brunch. Τέσσερις μόλις μήνες. Όχι και το love story της ζωής σου. Αλλωστε μερικές σχέσεις δεν είναι για μεγάλες αγάπες. Είναι ιστορίες που τις θυμάσαι και γελάς μετά από χρόνια σε ένα κοριτσίστικο τραπέζι, λέγοντας «Με χώρισε ενώ έτρωγα αυγά, σου λέω». Κι αυτό, με έναν περίεργο τρόπο, είναι ελευθερία. Γιατί, αν δεν πονάς, αν δεν σου λείπει, ίσως απλώς τελείωσε στην ώρα του. Σαν το brunch. Χόρτασες, πλήρωσες, έφυγες.

Μίλα μου βρόμικα.
Μίλα μου αληθινά.
email: info@athensvoice.gr
instagram: @melitajenny

Κριός

20 Μαρτίου - 19 Απριλίου

Καλή εβδομάδα, Κριέ! Πρέπει ν' αποφασίσεις ν' ακούσεις το ένστικτό σου. Ειδικά πριν πάρεις μεγάλες αποφάσεις. Αν, ας πούμε, ξέρεις ότι κάτι πρέπει να λήξει, τελειώσέ το μια ώρα αρχύτερα! Έλεος! Σ' αυτό παίζει ρόλο και το κατά πόσο πειθαρχημένος (δεν) είσαι, έτσι; Άρα δες το κι αυτό λίγο, καθώς μπορείς να κάνεις πιο ώριμα βήματα. Δείξε τι μπορείς να καταφέρεις, ώστε να το πιστέψεις εσύ πρώτος. Επιμονή, ανάληψη ευθυνών και θάρρος είναι must για σένα! Στα ερωτικά, αν δεν είσαι μόνος, σταμάτα να έλκεσαι από ανθρώπους-πυροτεχνήματα, αν θέλεις επιτέλους να βρεις το άλλο σου μισό. Αν δεν είσαι μόνος, σταμάτα να είσαι επιπόλαιος. Αν είναι το αμόρε έτσι, τότε κρίμα...

Ταύρος

20 Απριλίου - 19 Μαΐου

Καλή εβδομάδα, Ταύρε. Το κλίμα αυτό το επταήμερο είναι απολύτως φιλικό. Άρα μήπως πρέπει να το εκμεταλλευτείς αυτό και να δώσεις στις κοινωνικές επαφές σου να καταλάβουν; Μπορείς, ας πούμε, να βγεις να δεις τους δικούς σου ανθρώπους ή ακόμα και να μοιραστείς σκέψεις, ιδέες και όνειρα με τον κόσμο γύρω σου. Αυτό είναι κι ένα καλό τεστ για να δεις αν όντως οι φίλοι σου σε καταλαβαίνουν. Κλείσε τις παλιές εκκρεμότητες και κόψε ό,τι και όσους δεν σου κάνουν πια! Στα γκομενικά, αν είσαι single, μέσα από τους φιλικούς κύκλους ίσως βρεις κάτι. Αρκεί να μη σκέφτεσαι σε κουτάκια, που λέμε. Αν δεν είσαι single, κάνε σχέδια για το μέλλον ή κάποια κοινή δραστηριότητα με το αμόρε.

Δίδυμοι

20 Μαΐου - 20 Ιουνίου

Καλή εβδομάδα, Δίδυμε! Η εικόνα και το vibe σου τείνουν να γίνονται πιο γλυκά. Επομένως βγες και κοινωνικοποίησου. Αυτό, σε συνδυασμό με τη γοητεία σου, μπορούν να ανοίξουν πολλές νέες και ωφέλιμες πόρτες. Παράλληλα, είναι μια καλή στιγμή να δεις ποιοι πραγματικά είναι εκεί για σένα και ποιοι πρέπει (με σύντομες διαδικασίες) να δουν την πόρτα της εξόδου. Επειδή, όμως, έχεις και μια πρεμούρα σχετικά με τις γνώσεις, γιατί δεν ψάχνεις να τις εμπλουτίσεις; Στα του έρωτα, αν είσαι μπακούρι, βρες άτομα ώριμα και στιβαρά για να ακουμπήσεις στον ώμο τους. Αρκετά με τα ανώριμα και ανούσια άτομα! Αν δεν είσαι μπακούρι, θέσε κοινούς στόχους με το αμόρε.

Καρκίνος

21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου

Καλή εβδομάδα, Καρκίνε! Αυτό το επταήμερο μπορείς να κατεβάσεις ρυθμούς και να πάρεις μια ανάσα! Επίσης να οργανώσεις κάποιο ταξίδι ή να εμπλουτίσεις τις γνώσεις σου. Στα επαγγελματικά, αναγνωρίζονται οι κόποι σου, κάτι που δίνει boost στην καριέρα σου. Επειδή ξέρω πως θέλεις να φτάσεις ψηλά, σε συμβουλεύω να δουλέψεις σκληρά και να είσαι συνεπής, καθώς το διάστημα είναι αρκετά ευνοϊκό. Στα αισθηματικά, αν είσαι μπακουρομπάκουρο, αξιοποίησε την αυτοπεποίθησή σου και κάτι θα γνωρίσεις. Ίσως είναι κάποιος που θα σου αλλάξει και το mindset. Αν δεν είσαι, κάνε μια συζήτηση με το αμόρε για το κοινό σας μέλλον. Ποτέ δεν ξέρεις, έτσι;

Λέων

22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου

Καλή εβδομάδα, Λέοντα! Το νέο επταήμερο βγάζει στη φόρα ανάγκες και επιθυμίες που έκρυβες καλά το προηγούμενο διάστημα. Από την άλλη, το ένστικτό σου δουλεύει υπερωρίες και σε προειδοποιεί για πολλά. Στα επίσης καλά νέα, απομακρύνεσαι από προσωρινούς ενθουσιασμούς κι αναζητάς κάτι το πιο μόνιμο. Ίσως θελήσεις να εμπλουτίσεις τις γνώσεις σου, να οργανώσεις κάποιο ταξίδι ή και να κάνεις πιο μακροπρόθεσμα σχέδια. Στα της καρδιάς, αν είσαι χωρίς σχέση, με τόση γοητεία η νέα γνωριμία δεν αργεί να γίνει. Δώσε βάση, όμως, στις κοινές αξίες. Αν είσαι με σχέση, πέρνα ποιοτικό και private χρόνο με το αμόρε. If you know, you know!

Παρθένος

23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου

Καλή εβδομάδα, Παρθένε! Πρέπει να μάθεις να είσαι πιο υπομονετικός ή να ηγηγείσαι περισσότερο με τα νερά των άλλων, ώστε να θέλουν να μείνουν δίπλα σου! Το μόνο σίγουρο, λοιπόν, είναι πως πρέπει να σταματήσεις να είσαι τόσο επικριτικός, καθώς κούρασε αυτή η συμπεριφορά! Σε αυτό το mood, παίρνω το θάρρος και σου προτείνω να ασχοληθείς και με το φορτίο που κουβαλάς. Στο ψυχολογικό και στο οικονομικό αναφέρομαι. Σε τι άλλο; Στα της καρδιάς, αν είσαι αδέσμευτος, δεν αποκλείεται να κάνεις όχι μόνο μια νέα γνωριμία, αλλά να είναι κι αρκετά ποιοτική! Αν είσαι δεσμευμένος, εστίασε σε όσα σας ενώνουν κι όχι σε όσα σας χωρίζουν με το αμόρε!

Ζυγός

22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου

Καλή εβδομάδα, Ζυγάκι! Το επταήμερο σε καλεί να εστιάσεις στην πάρτη σου. Βρες τρόπους να κάνεις πιο ωφέλιμη την καθημερινότητά σου, ξεκίνα γυμναστική, χόμπι ή βρες τη χαρά μέσα από τα απλά. Παράλληλα, μπορείς να κόψεις και κάποιες επιβλαβείς συνήθειες. Στα επαγγελματικά, πάντως, οι συνεργασίες σου περνάνε από κάποια μικρά τεστ. Δεν πειράζει, όμως, καθώς ό,τι αντέξει σημαίνει ότι είναι ώριμο κι άρα έχει κάποια ουσία να ασχοληθείς μαζί του. Βάλε όρια, για να μη χαθεί ο σεβασμός γενικώς. Στα προσωπικά, αν είσαι ελεύθερος, γίνεσαι πιο επιλεκτικός κι αυτό σε βοηθά να διαλέξεις αξιόλογο γκομενάκι! Αν δεν είσαι ελεύθερος, βάλε κάποιους κανόνες για να προστατευτείς και πιο μακροπρόθεσμα.

Σκορπιός

23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου

Καλή εβδομάδα, Σκορπιέ! Η Αφροδίτη σε γεμίζει με κέφι και δημιουργική διάθεση! Αλλά κι εσύ νιώθεις πως θες να απολαύσεις τις μικρές χαρές της ζωής. Πρέπει πάντως να οργανωθείς καλύτερα στα της καθημερινότητας. Εστίασε στην υγεία και στο σώμα σου ή να σταματήσεις ν' αφήνεις τις υποχρεώσεις σου για την τελευταία στιγμή. Να γίνεις πιο τυπικός και συνεπής στο πρόγραμμά σου, δηλαδή! Στα θέματα καρδιάς, αν δεν έχεις μόνιμο δεσμό, να ξέρεις πως τα καλύτερα είναι τα αυθόρμητα. Πάρε αυτή την πληροφορία κι αξιοποίησέ την όπως νομίζεις! Αν έχεις ήδη μόνιμο δεσμό, αφέσου και δείξε τα συναισθήματά σου, καθώς αυτό θα σας βγάλει σίγουρα κάπου καλά με το αμόρε.

Τοξότης

22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου

Καλή εβδομάδα, Τοξοτάκι μου! Πρέπει να κάνεις μια στροφή προς τα μέσα και να τα βρεις με τον εαυτό σου αλλά και να ασχοληθείς και με το σπίτι και την οικογένειά σου. Ανανέωσε τον προσωπικό σου χώρο ή πέρνα χρόνο με τους δικούς σου. Το έχεις ανάγκη - trust me! Στα καλά νέα, υπάρχει δημιουργικότητα και ευκαιρίες για διασκέδαση. Αρκεί να τις εντοπίσεις! Σταμάτα πια να θαμπώνεσαι από οτιδήποτε το φανταχτερό μεν, εφήμερο δε. Σε αυτό το mood, λοιπόν, αν είσαι αδέσμευτος, ψάξε να βρεις ανθρώπους με προσωπικότητα για να περάσεις καλά κι αργότερα! Αν δεν είσαι αδέσμευτος, μπορείς να πας τη σχέση σου στο επόμενο στάδιο. Συγκατοίκηση; Αρραβώνας; Whatever, εσύ ξέρεις!

Αιγόκερως

21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου

Καλή εβδομάδα, Αιγόκερε! Ξεκινά ένα άκρως ευχάριστο κι ανάλαφρο επταήμερο, και μπορείς να μαλακώσεις και τον τρόπο σου. Παράλληλα, προτείνω να στραφείς προς την οικογένειά σου και να κάνεις πιο αρμονικές τις σχέσεις με αδέρφια ή με άλλους συγγενείς. Οργάνωσε κάποια εκδρομή για να ξεσκάσεις. Στα πιο σοβαρά, αυτό το διάστημα μπορείς να αναλάβεις περισσότερες ευθύνες και να βάλεις πιο γερά θεμέλια για την εξέλιξή σου. Πάμε στα ερωτικά! Αν είσαι ελεύθερος κι ωραίος, δεν αποκλείεται μια τυχαία γνωριμία να εξελιχθεί σε κάτι μόνιμο και ουσιαστικό. Αν δεν είσαι ελεύθερος, μπορείς να κλειστείς σπίτι με το αμόρε, να μιλήσετε για τα συναισθήματά σας και να ανάψετε τη μεταξύ σας φλόγα εκ νέου!

Υδροχόος

20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου

Καλή εβδομάδα, Υδροχόε! Αυτό που σε απασχολεί περισσότερο απ' όλα το νέο επταήμερο είναι -τι άλλο;- τα οικονομικά σου. Το καλό είναι πως βελτιώνονται. Το κακό είναι πως σε κακομαθαίνεις και το παρακάνεις με τα έξοδα για την πάρτη σου. Θέλω να είσαι πιο προσεκτικός στον τρόπο με τον οποίο επικοινωνείς και να μιλάς μόνο αφού έχεις βουτήξει τη γλώσσα στο μυαλό! Παράλληλα, πρέπει να μάθεις να φιλτράρεις πιο σωστά τα όσα μαθαίνεις, για να μην πιάνεσαι κορόιδο. Στα ερωτικά, αν είσαι free, κόψε να ανούσια φλερτ και ψάξε ανθρώπους που έχουν ίδια φιλοσοφία μ' εσένα. Αν δεν είσαι free, πες και κανένα «ευχαριστώ» στο άτομο που ανέχεται τα καπρίτσια σου! Έλεος!

Ιχθύες

18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου

Καλή εβδομάδα, Ιχθύ μου! Με την Αφροδίτη στο ζώδιό σου, αν εδώ και καιρό σκεφτόσουν ν' αλλάξεις κάτι πάνω σου, τώρα είναι η ώρα να το κάνεις! Ο Κρόνος σε χαιρετά και μαζί σου φεύγει κι ένα τεράστιο βάρος! Βέβαια, πρέπει να δείξεις ότι έχεις πάρει το μάθημά σου κι έχεις ωριμάσει, αλλιώς πάει τσάμπα η ταλαιπωρία που πέρασες, σωστά; Εγώ προτείνω να αξιοποιήσεις τη σοφία σου, ώστε να μπορέσεις αργότερα να γευτείς τους καρπούς των κόπων σου. Στα γκομενικά, αν είσαι χωρίς ταίρι, όχι μόνο προσελκύεις νέες γνωριμίες, αλλά ίσως βρεις και τον έρωτά! Αν είσαι με ταίρι και δείξεις την αισθηματική σου πλευρά στο αμόρε, θα ανάψεις τα αίματα στο μεταξύ σας. You choose!

Την καθημερινή αστρολογική σου προβλέψη στο athensvoice.gr/zodia

* Για πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αστρολογικών σου τάσεων θα πρέπει να διαβάξεις και τον ωροσκόπο σου

Valentine's Kisses

LOVE ENERGY

.....
Ζωντανή εκπομπή με την **Βιολέτα Καμπουροπούλου**
.....

14
ΦΕΒ

12:00 - 15:00
Σταθμός Μετρό Σύνταγμα

Live Music Session: **ΑΔΑΜ ΤΣΑΡΟΥΧΗΣ**

voice
voice
voice
102.5

ΣΤΑΣΥ
ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Sponsored by
MAYBELLINE
NEW YORK

Forget
the ex

Create
the next

vitex